

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱
• ۱۹ شوال ۱۴۴۳
• ۲۱ مه ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۳۷۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۰۶۱ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

همیشه راهی برای بهتر شدن وجود دارد ۲

یادداشت‌های امروز

دست‌به‌دست هم علیه بهره‌وری ۴

حفظ بهره‌وری باثبات سیاست تجاری ۸

استفاده موثر از منابع و امکانات ۱۱

گفت‌وگو

تحول در ذهنیت نقطه آغاز بهره‌وری ۴

بهره‌وری سبز در اقتصاد تاریک ۱۵

پرونده

بررسی کارنامه بهره‌وری و بهینه سازی مصرف در ایران

قبول نشدیم

دانش‌بنیان‌ها کلید بهره‌وری معادن ۵
الزامات بهبود تولید در دنیای مدرن ۶
بهره‌وری تجاری با تکیه بر صادرات غیرنفتی ۷
تجارت ایران در بهره‌وری نمره قبولی نمی‌گیرد ۸
رشد اقتصاد و رفاه عمومی زیر سایه بهره‌وری ۹
قیمت پایین، مانع مصرف بهینه انرژی ۱۱
هرچه می‌یابد، می‌خورد ۱۲
دانش‌بنیان‌ها بازیگران اصلی چرخه پسماند ۱۳
بهینه‌سازی متولی ندارد ۱۴

جناب آقای مهندس امین ابراهیمی

مدیر عامل محترم شرکت فولاد خوزستان

انتصاب حضرتعالی را در مجمع عمومی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در کسوت عضو هیات‌مدیره آن انجمن، که نشان از درایت حضرتعالی دارد صمیمانه تبریک عرض می‌نمایم. از خداوند منان مسئلت دارم مدیرانی نظیر حضرتعالی در سطوح مختلف مسئولیتی مستدام باشند.

جواد خدابشی، مدیرعامل و نایب‌رییس هیات‌مدیره شرکت نورد و لوله اهواز

سرمقاله

همیشه راهی برای بهتر شدن وجود دارد

عاطفه خسروی
سردبیر

بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف از ارکان مهم توسعه به‌شمار می‌رود و نقش مهمی در رشد و پیشرفت کشورها دارد. این شاخص کلان توسعه‌ای به‌عنوان رویکردی مدیریتی نقش تاثیرگذاری در رشد اقتصادی و کنترل تورم دارد و در نهایت با بهبود شاخص‌های کلان، امکان دستیابی به سطح بالای استاندارد زندگی را برای شهروندان و و مدیریت عدالت‌محور را برای دولتمردان فراهم می‌آورد.

بسیاری موفقیت کشورهای توسعه‌یافته را ناشی از تاکید آنها بر «اقتصاد بهره‌ور» می‌دانند، این در حالی است که در بسیاری از کشورهای جهان سوم نبود بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف تمام ابعاد زندگی را تحت تاثیر قرار داده و سبب شکاف و فاصله روزافزون بین کشورهای پیشرفته و کشورهای جهان سوم شده است؛ به‌گونه‌ای که به‌اعتقاد صاحب‌نظران مدیریت و اقتصاد، کشورهای جهان سوم دچار سیکل بسته نبود بهره‌وری هستند. در این سیکل معیوب، نبود بهره‌وری موجب افزایش قیمت تمام‌شده کالا می‌شود و در نتیجه افزایش هزینه هر واحد را بالا می‌برد. در ادامه این واحد اقتصادی با رکود فروش و از دست دادن بازار مواجه و این شرایط موجب حداقل استفاده از امکانات و در نتیجه، نبود کارآیی ابزار، تجهیزات و منابع انسانی می‌شود. ادامه مسیر این سیکل معیوب به کاهش جذب سرمایه‌گذاری برای ایجاد ظرفیت‌های جدید تولیدی و خدماتی منجر خواهد شد.

باتوجه به اهمیت این شاخص توسعه، در دهه‌های اخیر موضوع «بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف» جایگاه قابل‌توجهی در ادبیات سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کشور پیدا کرده و جزو یکی از اصول مهم مدیریتی کشور شده است؛ بر همین اساس اول خرداد نیز به همین نام در تقویم رسمی کشور نام‌گذاری شده تا توجه همگان به اهمیت این موضوع جلب شود.

این مفهوم برای نخستین بار در برنامه دوم توسعه مطرح شد و از آن پس این شاخص با نوسان‌هایی روند صعودی اما نامحسوس خود را در اقتصاد ایران آغاز کرد. در ادامه این مسیر برنامه‌های تعریف شده برای این شاخص مهم اقتصادی در برنامه چهارم توسعه از اهداف عقب ماند و در برنامه پنجم توسعه نیز اهداف شاخص بهره‌وری، از حالت کمی خارج شد و شکلی کیفی گرفت.

در برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۸-۱۳۸۴) قرار بود سهم بهره‌وری بخش‌های مختلف اقتصادی از رشد پیش‌بینی شده ۸ درصدی به ۲.۵ درصد برسد. براساس ماده ۷۹ برنامه پنجم توسعه نیز مقرر شد سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی یک‌سوم شود و همه نهادهای اجرایی نیز موظف شدند از سال دوم شروع برنامه پنجم گزارش تغییرات حاصل در میزان بهره‌وری و اثر آن بر رشد اقتصادی مربوط به بخش خود را به‌طور مستمر منتشر کنند. همچنین مقرر شد همه نهادها سیاست‌ها و متغیرهای اثرگذار بر رشد بهره‌وری را شناسایی کنند تا در نهایت اثر آن در سازمان‌های مختلف کشور با روندی صعودی نمایان شود.

در بند الف ماده ۵ قانون برنامه ششم توسعه هم آمده است: «دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرایی کردن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را اندیشیده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه کنند.»

اما شواهد حاکی از آن است که در این مسیر موفق نبوده‌ایم و تمام الزامات برنامه‌های توسعه‌ای برای رشد بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در حد شعارها و الزامات مکتوب باقی مانده و آن‌طور که باید عملیاتی نشده‌اند.

برای تحقق این هدف باید به «بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف» به دید یک فرآیند مدیریتی نگاه کرد، چراکه فرآیند مدیریتی همیشگی، پیوسته و پایدار است و هنگامی که شکل بگیرد، به‌طور مداوم به عملکرد آن سازمان یا ملت تبدیل می‌شود و خلاف برنامه به یک دوره زمانی خاص محدود نمی‌شود.

علاوه بر این بهره‌وری قبل از آنکه به‌عنوان یک راهکار برای بهبود سبک زندگی و کارکرد یک جامعه مطرح شود باید به‌عنوان یک فرهنگ در نظر گرفته شود، چراکه اگر می‌خواهیم به‌طور عملی از بهره‌وری استفاده کنیم و این شاخص در متن و عقاید قدیمی و بومی یک سازمان یا ملت ریشه بدواند باید به‌عنوان یک فرهنگ فراگیر به آن نگاه کنیم.

برای آسیب‌شناسی راهی که تا امروز پیموده‌ایم و تدوین و ترسیم آینده این راه باید ضمن شناسایی مشکلات به اصلاح مسیر روی آوریم. شاید وقت آن است که هر سال در روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف علاوه بر یادآوری الزامات گذشته، مفاهیم جدیدی را برای خود، خانواده، سازمان و جامعه تعریف کنیم تا در کنار هم بتوانیم ملت و کشوری بهره‌ور بسازیم.

در این صورت است که می‌توان به بهینه‌سازی مصرف به مفهوم استفاده موثر و مطلوب از زمان، امکانات، سرمایه، فرصت‌ها و نیروی انسانی دست یافت تا در نهایت به رشد و شکوفایی همه‌جانبه اقتصادی و اجتماعی در جامعه رسید.

همیشه راهی برای بهتر شدن وجود دارد تا انگیزه جدیدی باشد برای زیست بهتر روی این کره خاکی.

زمین و زندگی که به امانت دست ما سپرده شده قابل احترام و قدردانی است. از این زمان و مکان بهینه استفاده کنیم تا آنچه به نسل آینده و نسل‌های آینده می‌سپاریم بهتر از آنچه که تحویل گرفته‌ایم باشد.

بررسی کارنامه بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در ایران

مردود شدیم

بهره‌وری عبارت است از به‌دست آوردن حداکثر سود ممکن با بهره‌گیری و استفاده بهینه از توان، استعداد و مهارت نیروی انسانی، ماشین‌آلات، پول، تجهیزات، زمان، مکان و... که در نهایت به ارتقای رفاه جامعه می‌انجامد؛ به‌بیانی دیگر بهره‌وری نشانگر سطح اوج عملکرد است که از کمترین میزان ورودی برای دستیابی به بالاترین مقدار خروجی استفاده می‌کند. مقوله بهره‌وری کاملا قابل‌اندازه‌گیری است و می‌توان آن را با استفاده از نسبت خروجی مفید به ورودی کل تعیین کرد. به همین دلیل است که هنگام رسیدن به بازده مطلوب، هدررفت منابع مانند مواد، انرژی و زمان به حداقل می‌رسد. آژانس بهره‌وری اروپا، بهره‌وری را درجه استفاده موثر از هر یک از عوامل تولید در صنعت می‌داند.

در تعریف مفهومی، بهره‌وری عبارت است از استفاده مطلوب، موثر و بهینه از همه لحظه‌ها، مجموعه امکانات، ظرفیت‌ها، سرمایه‌ها، نیروها و منابعی که به انسان برای رسیدن به رشد و شکوفایی همه‌جانبه کمک می‌کند.

روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف، بهانه‌ای برای تکرار اهمیت استفاده موثر و مطلوب از زمان، امکانات، سرمایه، فرصت‌ها و نیروی انسانی در جهت تولید، بهینه‌سازی مصرف و در نتیجه، رسیدن به رشد و شکوفایی همه‌جانبه اقتصادی و اجتماعی در جامعه است.

بهره‌وری می‌تواند بیشترین استفاده از کمترین امکانات و منابع در راه رسیدن به رشد و شکوفایی همه‌جانبه زندگی انسان باشد. اگر می‌خواهیم در دنیای پررقابت امروزی، رونق اقتصادی، اجتماعی و زندگی بهتری داشته باشیم، لازم است به بهره‌وری بالایی برسیم، زیرا ایستادگی و تداوم حیات در صحنه جهانی، سرعت و دقت افزون‌تری می‌طلبد.

بررسی ۶ برنامه توسعه بعد از انقلاب نشان می‌دهد در برنامه اول توسعه که در سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲ به اجرا درآمد، رشد بهره‌وری نیروی کار ۴.۲ درصد، رشد بهره‌وری سرمایه ۵ درصد، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید ۴.۴ درصد و سهم بهره‌وری کل عوامل تولید از رشد اقتصادی ۶۴ درصد بوده است.

در برنامه دوم توسعه که در سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ به اجرا در آمد، رشد بهره‌وری نیروی کار منفی ۰.۴درصد، رشد بهره‌وری سرمایه ۰.۲ درصد، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید منفی ۰.۱ درصد و سهم بهره‌وری کل عوامل تولید از رشد اقتصادی صفر درصد گزارش شده است.

در برنامه سوم توسعه وضعیت بهره‌وری به نسبت برنامه دوم اندکی بهبود یافت، به‌طوری که در این برنامه که در سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲ به اجرا گذاشته شد، رشد بهره‌وری نیروی کار ۲.۱ درصد، رشد بهره‌وری سرمایه ۱.۲ درصد، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید ۱.۴ درصد و در نهایت سهم بهره‌وری کل عوامل تولید از رشد اقتصادی ۲۸ درصد گزارش شده است. در برنامه چهارم توسعه که در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ به اجرا در آمد، رشد بهره‌وری نیروی کار ۲.۹ درصد، رشد بهره‌وری سرمایه منفی ۰.۲ درصد، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید ۱.۱ درصد و سهم بهره‌وری کل عوامل تولید در رشد اقتصادی ۲۵ درصد اعلام شد. البته این شاخص‌ها متاثر از بهای نفت ۱۲۰ دلاری بوده است.

در برنامه پنجم وضعیت شاخص بهره‌وری دوباره دچار نوسان شد. رشد بهره‌وری نیروی کار در ۴ سال نخست برنامه پنجم منفی ۰.۶ درصد، رشد بهره‌وری سرمایه منفی ۲.۹ درصد، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید منفی ۱.۹ درصد و سهم بهره‌وری عوامل تولید در رشد اقتصادی صفر گزارش شده است.

در برنامه ششم توسعه نیز به‌طور متوسط سالانه ۸ درصد رشد بهره‌وری پیش‌بینی شده بود که براساس برنامه‌ریزی‌ها باید حدود ۳۵ درصد یا یک‌سوم رشد ۸ درصدی اقتصادی از راه رشد بهره‌وری تحقق می‌یافت.

باتوجه به اهمیت این گزاره در توسعه اقتصاد در تقویم جمهوری اسلامی ایران نخستین روز خرداد به‌عنوان روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف نام‌گذاری شد. پرونده این شماره صمت نیز به همین مناسبت منتشر شده است.

در بررسی مفهوم بهره‌وری مطرح شد

بیشترین استفاده از کمترین امکانات

کیفیت زندگی افراد، رفاه و سلامت هر جامعه با بهره‌وری در آن جامعه رابطه مستقیم دارد. بهره‌وری در یک جامعه، سطح زندگی مردم را بدون بالا بردن هزینه‌ها و سختی کار افزایش می‌دهد. هدف از بهره‌وری، دستیابی به مقاصدی است که نیازهای مادی و معنوی انسان را برآورده و زندگی بهتری برای وی فراهم می‌کند. امروزه به‌دلیل شدت نیاز به بازسازی اقتصادی و استفاده مفید از عوامل تولید، مفهوم بهره‌وری بیشتر درباره مسائل اقتصادی و تولیدی به‌کار گرفته می‌شود.

دولت وظیفه دارد فرهنگ بهره‌وری را در قالب طرح‌های ملی در جامعه مطرح کند

مصرف بهینه، نه کاهش مصرف

تعاریف مختلفی از بهره‌وری وجود دارد، اما به‌طور خلاصه بهره‌وری در ادبیات پژوهش و فناوری به‌معنای بازدهی است. در افزایش بهره‌وری در پی آن نیستیم که مصرف را کاهش دهیم و «بهینه‌سازی مصرف» موردتوجه قرار می‌گیرد. بسیاری از پژوهشگران دو مولفه مهم بهره‌وری را کارآیی و اثربخشی می‌دانند. کارآیی را می‌توان درست انجام دادن کار و اثربخشی را کار درست انجام دادن قلمداد کرد.

پیشینه بهره‌وری به دورانی بسیار کهن بازمی‌گردد؛ به‌گونه‌ای که با انسان و استعدادها و توانایی‌های او گره خورده است.

در قرن هجدهم میلادی، برای نخستین بار واژه بهره‌وری مطرح شد و پس از آن، سازمان‌ها و جنبش‌های مستقل در زمینه آن به مطالعه و پژوهش پرداختند. سپس در اروپا، آژانس بهره‌وری اروپا (EPA) و در آسیا سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) تشکیل شد.

نهادهای ملی بسیاری نیز در کشورهای مختلف با ماموریت‌های مرتبط با بهره‌وری و کاهش مصرف تعریف شده‌اند که در ایران، شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت نماد توجه حاکمیت به موضوع بهره‌وری در حوزه انرژی است.

پیچیدگی موضوع و چالش، از آنجا شروع می‌شود که در عین بهینه‌سازی مصرف (به‌عنوان مثال مصرف انرژی)، مطلوب نیست «بهره»‌ای که از انجام یک فرآیند محقق می‌شود، کاهش یابد.

در زمان مواجهه با چالش‌های بهره‌وری، اگر زیرساخت‌ها و دانش پایه لازم در کشور وجود داشته باشد، پژوهش مربوطه براساس تولید علم و فناوری به‌صورت درون‌زا در کشور طراحی می‌شود و در غیر این صورت، پس از شناخت فناوری‌ای که پاسخگوی نیاز مربوطه در زمینه بهینه‌سازی مصرف باشد، انتقال و بومی‌سازی آن فناوری در دستور کار پژوهشی قرار می‌گیرد.

امروزه همه کشورهای توسعه‌یافته یا در حال توسعه به اهمیت بهره‌وری و نیروی کار به‌عنوان یکی از ضرورت‌های توسعه و رشد اقتصادی و کسب برتری رقابتی در عرصه‌های بین‌المللی تاکید دارند.

ایران نیز به‌عنوان کشوری که در این جهت گام برمی‌دارد باتوجه به امکانات مناسبی که در این زمینه دارد، با مشکلی مواجه است که علت اصلی آن نداشتن استفاده بهینه از منابع است؛ به‌طوری که امکانات فراوانی هدر می‌رود و از منابع در دسترس کار، زمین و سرمایه استفاده بهینه نمی‌شود و این گویای ضعف مدیریت جامع در استفاده از منابع و نتیجه آن بهره‌وری پایین در صنایع کشور است.

تصور عمومی بر این است که برای افزایش رشد اقتصادی لازم است ظرفیت‌های تولیدی اضافه شود؛ در حالی که علاوه بر ظرفیت‌سازی، در افزایش رشد اقتصادی افزایش بهره‌وری نیز باید مورد توجه قرار گیرد. بهره‌وری یکی از مفاهیم مهم در اقتصاد به‌شمار می‌آید که رابطه بین استفاده از عوامل تولید و محصول تولید شده را نشان می‌دهد.

این شاخص با بسیاری از حوزه‌ها ارتباط پیدا می‌کند. قطعا انباشت سرمایه انسانی یکی از عوامل کلیدی رشد اقتصادی محسوب می‌شود.

▣ یک اولویت ملی با رویکرد مدیریتی

بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف به‌عنوان رویکردی مدیریتی نقش مهمی در رشد اقتصادی و کنترل تورم دارد و امکان دستیابی به سطح بالای استاندارد زندگی و ایجاد رفاه برای مردم را فراهم می‌کند؛ از این رو باید به اولویت ملی و جامع تبدیل شود.

بهره‌ور به‌معنای بهره‌بر، سودبرنده و کامیاب است و از این واژه به مفهوم راندمان و بازده نیز استفاده می‌کنند. بهره‌وری را می‌توان استفاده مطلوب، موثر و بهینه از تمام وقت، امکانات، ظرفیت، سرمایه، نیرو و منابعی که به انسان برای رسیدن به رشد و شکوفایی همه‌جانبه کمک می‌کنند به شمار آورد.

بهینه‌سازی مصرف نیز به‌معنای استفاده درست و به اندازه، برای تضمین توسعه پایدار برای همگان و تمام نسل‌ها و نیز جلوگیری از زیان‌های ناشی از مصرف نادرست در حد مقدورات است؛ بنابراین بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف پیش از اینکه به‌عنوان یک شاخص اقتصادی یا عامل توسعه مطرح شود، یک فرهنگ به‌شمار می‌رود؛ از این رو برای آنکه بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در یک جامعه جایگاه شایسته خود را پیدا کند و در متن اعتقادها و سنت‌های بومی ریشه بدواند، باید نه‌تنها به عنوان یک معیار اقتصادی، بلکه یک اندیشه و تفکر قلمداد شود.

به همین دلیل اهمیت فرهنگ‌سازی و افزایش سطح آگاهی همگان در زمینه ضرورت توجه به آن مقوله‌ای اثرگذار در رشد و پیشرفت جامعه محسوب می‌شود. همین مهم سبب شد اول خرداد به‌عنوان «روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف» در تقویم کشور به ثبت برسد.

▣ چرا نیازمند بهینه‌سازی مصرف هستیم؟

بهینه‌سازی مصرف یا مصرف بهینه به مدیریت استفاده از منابع طبیعی مانند زمین، آب، خاک، گیاهان و حیوانات و منابعی مانند هزینه، تولید و زمان، به‌گونه‌ای که بر کیفیت زندگی نسل حاضر و آینده تاثیرگذار باشد، اشاره دارد. همچنین بهینه‌سازی به مدیریت روش‌هایی که براساس آن مردم و منابع طبیعی با هم در تعامل هستند، می‌پردازد که مربوط به برنامه‌ریزی در استفاده از زمین، مدیریت آب، حفاظت از تنوع زیستی و پایداری صنایع کشاورزی، معدن، گردشگری، شیلات و جنگلداری است. این امور به مردم کمک می‌کند که بدانند در حفظ منابع و بهره‌وری نقش مهمی دارند و باید مسئولانه عمل کنند.

باتوجه به چنین امری و از آنجایی که تغییرات سریع‌تر از آن رخ می‌دهد که انسان حتی آنها را ببیند، بسیاری از نگرانی‌ها و استرس‌ها از نابرابری‌های جهانی، تغییرات آب و هوایی، نابودی تنوع زیستی، معضلات شهرنشینی و بحران‌های اقتصادی در جهان نشأت می‌گیرد که نیازمند توجه و اقدامات فوری است. پس همه باید فعالانه خود را بخشی از این تغییرات جهانی دانسته و برای ایجاد جهانی سالم‌تر و رضایت‌بخش‌تر همکاری کنند، به همین دلیل هم لازم است در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی آموزش‌ها و مهارت‌های لازم داده شود تا با ایجاد تحول اجتماعی، اقتصاد پررونق، فرهنگ استفاده و بهره‌وری از انرژی، مواد و منابع، تولید و توزیع ثروت بیشتر و بازسازی انرژی و منابع اجتماعی در مقیاس محلی و منطقه‌ای آموزش داده شود.

▣ بهره‌وری در تشکیلات دولتی و صنایع تولیدی

از آنجا که بهبود بهره‌وری در تشکیلات دولتی بر افراد جامعه اثر می‌گذارد و عزم ملی را برای بهره‌ور ساختن جامعه تقویت می‌کند، دولت وظیفه دارد فرهنگ بهره‌وری را در قالب طرح‌های ملی در جامعه مطرح کند.

همچنین تمام دستگاه‌های دولتی و غیردولتی به گسترش آن در سطح سازمان‌های تحت نظارت خود ملزم شوند و به همکاری با سازمان ملی بهره‌وری بپردازند که وظیفه سازماندهی، آموزش و ارتقای بهره‌وری را در همه ابعاد بر عهده دارد.

برای ایجاد چنین شرایطی باید هر سال از دستگاه‌ها و سازمان‌های موفق در امر بهره‌وری قدردانی شود. دولت نیز باید به بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات اضافی و دست‌وپاگیر بپردازد تا از ویژگی انعطاف‌پذیری برخوردار شود و با گزینش مدیران کارآمد و تقویت نظام‌های نظارتی، به بهبود سطح بهره‌وری کمک کند.

بازرسی و نظارت، اصل مهمی در فرهنگ بهره‌وری است، زیرا موجب خدمت‌رسانی بهتر و در نتیجه، بهره‌ور شدن بیشتر کارکنان می‌شود. البته نباید فراموش کرد که دولت به‌عنوان قوه مجریه به‌تنهایی در این وادی نقش‌آفرین نیست و نباید این اصل را فراموش کرد که بدون رشد کارآیی فردبه‌فرد مردم جامعه، امکان رشد این مقوله وجود ندارد.

یکی از جنبه‌های مهم توسعه توجه به بهره‌وری در سازمان‌ها و صنایع تولیدی است، به‌گونه‌ای که توجه به تولید و بهره‌ور بودن آن می‌تواند ضمن سرعت بخشیدن به رشد و توسعه صنعتی، آن را در مسیری صحیح و اصولی هدایت کند؛ از این رو بر لزوم آشنایی سازمان‌ها و صنایع تولیدی با مفاهیم بهره‌وری و راهکارهای افزایش آن تاکید می‌شود.

باتوجه به چنین امری می‌توان گفت درجه توسعه‌یافتگی صنایع به‌میزان قابل‌توجهی به بهره‌گیری مطلوب و بهینه از منابع و امکانات تولید بستگی دارد؛ از این رو بهره‌وری و افزایش مستمر آن در سازمان‌ها و صنایع تولیدی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. پس برای رشد و توسعه صنایع باید به بهره‌وری و افزایش مستمر آن در سازمان‌ها اهمیت بیشتری داده شود.

البته موفقیت در دستیابی به اهداف بهره‌وری در هر جامعه، تا حدود زیادی به همکاری سازمان‌ها و صنایع تولیدی و همکاری کارکنان آنها بستگی دارد، زیرا بخش بزرگی از امکانات، منابع، سرمایه‌ها و نیروی انسانی در اختیار آنهاست. در این میان، نقش مدیران بسیار حائز اهمیت می‌شود و آنان هستند که باید به آموزش هدفمند، بهنگام و متناسب با نیازهای شغلی و تخصصی نیروی انسانی بپردازند تا افزون بر کاهش حجم مشکلات سازمان، به بهره‌وری مطلوب برسند، زیرا از راه آموزش می‌توان بسیاری از روش‌های کاری را در راه بهره‌وری اصلاح کرد. همچنین حقوق و پاداش مناسب می‌تواند به فعالیت بیشتر و بهینه‌تر منجر شود و انگیزه کارکنان را افزایش دهد و همین مهم باعث می‌شود آنها در راه ارتقای بهره‌وری سازمان تلاش کنند.

سخن پایانی

بهره‌وری می‌تواند بیشترین استفاده از کمترین امکانات و منابع در راه رسیدن به رشد و شکوفایی همه‌جانبه زندگی انسان باشد. اگر می‌خواهیم در دنیای پررقابت امروزی، رونق اقتصادی، اجتماعی و زندگی بهتری داشته باشیم، لازم است به بهره‌وری بالایی برسیم، زیرا ایستادگی و تداوم حیات در صحنه جهانی، سرعت و دقت افزون‌تری می‌طلبد.

باتوجه به آنکه در ۳ دهه اخیر، شاهد تحولات بزرگ اجتماعی، سیاسی و اقتصادی از جمله انقلاب، جنگ، توطئه‌های استکبار جهانی و همچنین بلایای طبیعی متعدد بوده و فرصت‌های بسیاری را از دست داده‌ایم، باید برای جبران ویرانی‌ها، گرفتاری‌ها و رفع تنگناهای موجود، زمان را به همراه حفظ کیفیت و کمیت به بند بکشیم. البته این مسئله جز با توجه به اصل بهره‌وری، شدنی نیست، وگرنه رقابت‌های آینده، طومار هر کشوری را در هم خواهد پیچید. در حال حاضر، در برخی کشورهای توسعه‌یافته باوجود محدودیت منابع، سرمایه‌گذاری‌های فراوانی در راه بهبود بهره‌وری در سطح ملی، منطقه‌ای، بخشی، سازمان‌ها، مؤسسه‌ها و حتی افراد انجام می‌گیرد. آنان پیشرفت روزافزون خود را مرهون توجه به اصل بهره‌وری می‌دانند.

رئیس هیات‌عامل ایدرو تاکید کرد

بهبود کیفیت خودرو در اولویت دولت

گروه صنعت: مدتی است موضوع کیفیت و قیمت خودرو جزو اخبار داغ رسانه‌هاست. رضایتمندی مشتریان یکی از مولفه‌های مهم در تولید و عرضه محصولات بوده که در چند سال اخیر در حوزه خودروسازی دچار چالش شده است. در این راستا، پیرو دستورات رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهوری برای بهبود کیفیت خودروها، وزارت صنعت، معدن و تجارت تلاش دارد مسیر ارتقای کیفیت محصولات را تدوین و با برنامه‌ریزی قیمت‌ها را کاهش دهد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیات‌عامل ایدرو با تاکید بر اینکه بهبود کیفیت در صنعت خودرو دغدغه رهبر معظم انقلاب و مردم، اولویت اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت است بر ضرورت ارائه برنامه‌های ارتقای کیفی خودروسازان از طریق تعامل با مجموعه‌های دانش‌بنیان تاکید کرد.

به‌گزارش ایدرونیوز، علی نبوی گفت: رئیس‌جمهوری به‌واسطه فرمان ۸ ماده‌ای، محورهای کلیدی اصلاح و بهبود صنعت خودرو را ابلاغ کرده‌اند و وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز پیگیر منویات رهبر معظم انقلاب در حوزه کیفیت و تحقق ۸ محور اصلاحی است.

وی اظهار کرد: برگزاری نمایشگاه خودرو پس از ۳ سال با بحث‌های گسترده درباره صنعت خودرو در رسانه‌ها همزمان و نمایشگاه فرصتی برای توسعه گفت‌وگوهای نقادانه و کارشناسانه شد.

رئیس هیات‌عامل ایدرو با اشاره به اینکه یکی از اهداف جدی برگزاری نمایشگاه، تعاملات و ارتباطات تجاری است، گفت: ارائه و نمایش واقعی توانمندی‌ها و تلاش‌های انجام‌شده در صنعت خودرو به مردم نیز از محورهای مهم و در این برهه ضروری است.

او اضافه کرد: برگزاری نمایشگاه خودرو امسال شروع دوباره‌ای برای برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی خواهد بود تا با برنامه‌ریزی دقیق به سمت افزایش کیفیت در تمامی بخش‌های صنعت خودر برویم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت خاطرنشان کرد: توان ساخت خودروهای با کیفیت و خوب در کشور وجود دارد و حمایت حاکمیتی وزارت صنعت، معدن و تجارت در مقام سیاست‌گذار این حوزه، مستمر و جدی خواهد بود.

راه‌اندازی مراکز آزمون‌های کیفی

نبوی همچنین در مراسم رونمایی از مراکز آزمون صنعت خودرو شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران تاکید کرد: کیفیت‌افزایی در تولید خودرو در بخش زیادی وابسته به ارتقای آزمون‌ها و تدقیق شاخص‌های کنترل استانداردهاست.

رئیس هیات‌عامل ایدرو با تاکید بر اینکه موضوع افزایش کیفیت خودرو جزو محورهای اصلی برنامه‌های سیاست‌گذارانه وزارتخانه است، عنوان کرد: تمام تلاش‌ها مبتنی بر افزایش ایمنی، بهبود کیفی قطعات و محصول نهایی و سازگاری بیشتر با محیط‌زیست متمرکز است. او افزود: در مسائل مربوط به خودرو نباید به وضع موجود راضی باشیم و انتظارات غیرکارشناسی و بسیار دور از واقعیت و ضربتی داشته باشیم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت تصریح کرد: مرور تاریخ توسعه نشان می‌دهد توسعه در هر حوزه‌ای گام‌به‌گام اما با استمرار و برنامه کارشناسانه و به دور از افراط و تفریط محقق شده است و بازگشت صنعت خودرو به فضای دور از افراط و تفریط، یکی از الزامات بهبود این صنعت به‌شمار می‌رود.

نبوی با تاکید بر حمایت همه‌جانبه وزارت صنعت، معدن و تجارت و ایدرو از راه‌اندازی مراکز آزمون صنعت خودرو گفت: بنچ‌مارک و بهره‌جویی از دانش جهانی در این عرصه باید مدنظر متخصصان باشد و الزامات آن هم از جمله تامین مالی و امثال آن از سوی ذی‌نفعان و با هم‌افزایی بین‌بخشی انجام شود.

در برنامه رونمایی از مرکز آزمون صنعت خودرو شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران، آزمایشگاه‌های اندازه‌گیری بخارات سوخت خودرو یورو ۶، اندازه‌گیری آلاینده‌های سامانه تهویه مطبوع خودروها، کاتالیست کانورتر، توان سرچرخ و مصرف انرژی خودروهای برقی و تست ذرات معلق خودرو به بهره‌برداری رسیدند. همچنین عملیات ساخت آزمایشگاه‌های ایمنی سیستم‌های ذخیره انرژی و باتری‌های پک خودروهای برقی، آلایندگی خودروهای سواری تا سطح یورو ۶ و مرکز تست تصادفات آغاز شد.

امضای یک تفاهمنامه

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و انجمن سازندگان تجهیزات صنعت نفت ایران (استصنا) درباره ارائه فرصت‌های بومی‌سازی و استفاده از فرصت‌های داخلی در حوزه ساخت داخل قطعات و تجهیزات صنعت نفت تفاهمنامه همکاری امضا کردند.

براساس این تفاهمنامه که فرشاد مقیمی، معاون نوسازی و بهره‌برداری ایدرو و عباس فتحی، دبیر انجمن سازندگان تجهیزات صنعت نفت ایران (استصنا) امضا کردند، طرفین درباره توسعه داخلی‌سازی تجهیزات صنعت نفت با هم همکاری خواهند کرد.

ایجاد گسترش زمینه‌های همکاری به‌منظور استفاده از ظرفیت‌های داخل در حوزه ساخت قطعات و تجهیزات، توانمندسازی تولیدکنندگان برای تولید محصولات با کیفیت داخلی، ارتقای دانش فنی و بروزرسانی دانش فنی تولیدکنندگان صنعت نفت از محورهای تفاهمنامه منعقد شده است.

مقیمی در مراسم امضای این تفاهمنامه گفت: تجربیات کشورهای پیشرو و توسعه‌یافته نشان می‌دهد تقویت بهبود و تکمیل زنجیره ارزش، تولیدات صنعتی مبتنی بر قابلیت‌های ذاتی و مزیت‌های رقابتی آنها، یکی از مهم‌ترین مولفه‌های تضمین‌کننده موفقیت صنایع است.

وی در ادامه افزود: توسعه تعامل و همکاری بین خریداران و بهره‌برداران تجهیزات، قطعات و ماشین‌آلات صنعتی و سازندگان آنها و از آن مهم‌تر ارتقای شیوه رویکرد تعاملی بین آنها، مهم‌ترین دلیل توسعه نظام پیمانکاری فرعی در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته است.

برگزاری سمینار برای آشنایی سازندگان با راهکارهای تقویت و توسعه برنامه بومی‌سازی و استفاده از ظرفیت‌های داخل و همچنین همکاری در ایجاد بانک‌های اطلاعاتی و تشکیل شبکه‌ها درباره کنسرسیوم‌های تولیدی و صادراتی از دیگر محورهای این تفاهمنامه است.

استفاده از دانش داخلی

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از آمادگی شرکت‌های تابعه ایدرو برای ساخت سکوهای فشارافزای گاز در راستای برداشت بهینه گاز منطقه پارس جنوبی خبر داد.

سکوهای فشارافزا موسوم به کمپرسور پلتفرم، سکوهای گازی هستند که با استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مستقر روی آن و تزریق گونه‌هایی از مشتقات باعث افزایش فشار گاز برای برداشت می‌شوند.

تفاوت این پلتفرم با سایر پلتفرم‌ها در اندازه ابعاد و تجهیزات مستقر در آن است به‌طوری که سکوهای گازی موجود ۲۴۰۰ تا ۲۶۰۰ تن اما کمپرسور پلتفرم‌ها بالای ۱۰ هزار تن وزن دارد.

نبوی امیدواری کرد: از ظرفیت و دانش فنی مجموعه ایزوایکو و مبین‌سازه در راستای اصلاح افزایش فشار گاز ترش در فازهای پارس جنوبی استفاده شود.

منطقه پارس جنوبی با توجه به برداشت همزمان ایران و قطر با افت فشار گاز و در نتیجه کاهش برداشت مواجه می‌شود. شرکت نفت و گاز پارس پروژه‌هایی را برای بهبود فشار گاز ترش برای افزایش برداشت از چاه‌های منطقه پارس جنوبی ذیل فاز ۱۱ این منطقه تعریف کرده است.

برآورد می‌شود در آینده حدود ۲۰ سکوی فشارافزای گاز برای دیگر فازهای پارس جنوبی تعریف، ساخت، نصب و راه‌اندازی شود. پیش از این ایدرو از طریق شرکت‌های ایزوایکو و مبین‌سازه رکورد ساخت و نصب سکوهای ۲۶۰۰ تنی گازی را در فاز ۱۴ به ثبت رسانده است.

همایش تبیین اهداف خدمات پس از فروش در سال ۱۴۰۱ برگزار شد

«طرح تحول کیفیت» در شبکه خدمات پس از فروش ایران خودرو اجرایی می‌شود

همایش تبیین اهداف و برنامه‌های ارتقای رضایت مشتریان گروه صنعتی ایران‌خودرو از خدمات پس از فروش در راستای «طرح تحول کیفیت» برگزار شد.

به گزارش ایکوپرس- در این همایش، بابک سلاجقه مدیر عامل ایساکو برنامه‌های سال ۱۴۰۱ در حوزه خدمات پس از فروش شرکت را به معاونان، مدیران ستاد و دفاتر منطقه‌ای و کارشناسان حوزه خدمات پس از فروش ابلاغ کرد.

به گزارش روابط عمومی شرکت ایساکو، مدیر عامل ایساکو اهداف پیش روی مجموعه در زمینه خدمات پس از فروش را که بر مبنای فرمایشات مقام معظم رهبری، فرامین هشت‌گانه رییس جمهوری محترم در بازدید از ایران‌خودرو و دستورهای ویژه وزیر صمت و نیازمندی‌های مشتریان طرح‌ریزی شده بود، تبیین و توقعات و انتظارات خود را به صورت شفاف برای مجموعه مطرح کرد.

معاون خدمات پس از فروش ایساکو نیز در این همایش ضمن تشریح اهداف شرکت گفت: حدود نیمی از هموطنان و خانواده‌های ایرانی به صورت مستقیم از محصولات و خدمات فروش و پس از فروش گروه صنعتی ایران‌خودرو استفاده می‌کنند و از این رو مسوولیت خطیری در قبال تک‌تک مشتریان به عهده ماست و برنامه سال جاری به نحوی تنظیم شده که امتیاز شاخص رضایت مشتریان از عدد ۷۹۳ به عدد ۸۱۰، امتیاز رضایت از تامین قطعات از ۷۶۰ به ۸۰۰ و امتیاز رفتار با مشتری از ۸۴۳ به ۹۲۰ ارتقا پیدا کند. همچنین دستیابی به رکورد یک روز بدون شکایت از خدمات پس از فروش در سال جاری از دیگر اهداف مجموعه است.

ماشاالله وردینی ادامه داد: شرکت ایساکو در حال حاضر در ۲۶۲ شهرستان کشور نمایندگی دارد و با پوشش ۸۷ درصدی در شهرهای کشور، برنامه توسعه کیفی و کمی نمایندگی‌ها را در نیز در دستور کار خود دارد.

از سوی دیگر از آن‌جا که نمایندگی‌ها، به عنوان مهم‌ترین بازوی اجرایی گروه صنعتی ایران‌خودرو همواره در کنار ما هستند، بهبود وضعیت کسب و کار و وضعیت اقتصادی و درآمدی آنها نیز از دیگر اهداف ما تعریف شده است. چرا که در نهایت نمایندگی‌های مجاز، نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش رضایت مشتریان از خدمات پس از فروش دارند.

در این همایش، پس از ابلاغ اهداف شش‌گانه کیفی توسط معاونت کیفیت گروه صنعتی ایران‌خودرو به شبکه خدمات پس از فروش، تمامی حاضران متعهد شدند در سال ۱۴۰۱، بیش از پیش در مسیر تحقق اهداف گروه صنعتی ایران‌خودرو و ارتقای کیفیت خدمات پس از فروش بکوشند.

دعوت به همکاری

تعدادی نیروی انسانی مسلط به روابط عمومی، بازاریابی و جذب آگهی‌های تبلیغاتی و مطبوعاتی را برای فعالیت در یک هولدینگ رسانه‌ای به همکاری دعوت می‌کنیم.

شرایط عمومی:
– داشتن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ترجیحاً مرتبط
– داشتن حسن رفتار و روابط عمومی مناسب
– داشتن انگیزه و علاقه کافی برای تلاش و فعالیت موثر
– داشتن تجربه، آموزش‌پذیری و جدیت در اجرای امور محوله

علاقه‌مندان می‌توانند رزومه خود را به آدرس موسسه مطبوعاتی صمت pr.smtnews@gmail.com ارسال و سؤالات احتمالی خود را از طریق تلفن ۸۸۱۰۵۳۰۶ پیگیری نمایند.

آگهی مزایده عمومی

شرکت توکابتن (سهامی خاص) در نظر دارد یک دستگاه کامیون جرثقیل آمیکو مدل ۱۳۹۳ به همراه جرثقیل مارک KANQLIM و یک دستگاه مینی بوس هیوندای تیپ کروز مدل ۱۳۸۱ و یک دستگاه پیکان سواری مدل ۱۳۸۲ خود را به فروش برساند.

متقاضیان محترم می توانند در تاریخ سه‌شنبه ۱۴۰۱/۰۳/۰۳ از ساعت ۸ تا ۱۳ جهت بازدید و دریافت مدارک به آدرس: اصفهان، مبارکه، مجتمع فولاد مبارکه ابتدای درب زرین شهر مراجعه نمایند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت Toukabeton.ir مراجعه و یا با شماره تلفن ۰۹۱۳۳۰۷۹۱۵۰ تماس حاصل فرمائید.

شرکت توکابتن (سهامی خاص)

آخرین اخبار و تازه ترین تحلیل ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

یادداشت

دست‌به‌دست هم علیه بهره‌وری

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

این روزها مسئولان دست‌به‌دست هم داده‌اند تا صنعت خودرو زمین بخورد. درباره چرایی آن مانده‌ام اما درباره چگونگی آن چیزهایی می‌دانم. بهره‌وری ترکیب بهینه هزینه‌ها و دستاوردهاست. در هر دو زمینه، یعنی مخرج و صورت کسر، صنعت خودرو جهان کارهای متعددی در ۶۰ سال اخیر انجام داد تا به خودروهای با کیفیت با تنوع زیاد و قیمت‌های مناسب و قابلیت اطمینان رسیده است؛ از جمله این موارد می‌توان به اصلاح ساختار صنعت، توسعه رده‌بندی ساختاری در زنجیره‌تامین، پیاده‌سازی نظام تضمین کیفیت و مدیریت کیفیت جامع (TQM)، نظام مدیریت منابع جامع و از نوع اخیر آن e-ERP، نظام‌های حمل‌ونقل و تولید بهنگام (JIT)، نظام‌های طراحی مدولار و پلتفرم مشترک، استفاده از فناوری‌اطلاعات و مدیریت جامع نوآوری، سیستم هزینه‌های کیفیت و تحلیل ارزش، مدیریت راهبردی مبتنی بر توازن راهبردی (BSC)، سیستم‌های طراحی مبتنی بر امکانات تولید و... (DFM/DFX)، طراحی ضدخطا و... امروزه هم سیستم طراحی مبتنی بر قیمت هدف (TargetCost) موضوعی عادی در جهان است. همچنین در ۲ دهه اخیر در صنعت خودرو اصلاحات ساختاری ایجاد شده و ادغام‌ها هم در سطح خودروسازی و هم در سطح قطعه‌سازی رخ داده است. نظام‌های لجستیک نیز شاهد تحولاتی اساسی بوده و امروزه به سطح 4PL گام نهاده‌اند. در زمینه استفاده از فناوری‌اطلاعات و الکترونیک هم که دهه جدید با تحولات جدیدی روبه‌رو خواهیم شد که سطح بهره‌وری را از آن‌جایی که قرار دارد، چند پله بالاتر می‌برد. نظام‌های مدیریت منابع انسانی، مالی و فنی که موضوعی پیش‌پا افتاده در صنعت خودرو است. بماند که در دهه پیش‌رو اتفاقات جدیدی در راه است که صحبت از آن در این نوشتار نمی‌گنجد. صنعت خودرو ما هم در ۳۰ سال گذشته مسیرهای خوبی را پیمود: توجه به بهره‌وری، نظام تضمین کیفیت و... به عبارتی بسیاری از نظام‌هایی که در سطح بین‌المللی در این ۶۰ سال اجرا شد، عملا در این ۳۰ سال حداقل در سطح ظاهر به اجرا درآمد. بماند که بسیاری از دوستان من در صنعت خودرو معتقدند برخی از این نظام‌ها در سطح عمیق هم اجرا شده است. به‌عنوان مثال، نظام تضمین کیفیت را تا حد خوبی هم بلدیم و هم اجرا می‌کنیم. اما چرا وضعیت کیفیت محصولات ما تا این حد بد است؟ خیلی ساده است. هر نظام مدیریتی و صنعتی مبتنی بر بسترها و فرضیاتی است. به‌عنوان مثال در دنیای صنعتی یک فرض اساسی وجود دارد و آن این است که دروغگویی به ضرر همه است. حالا تصور کنید در جامعه‌ای زندگی کنید که خیلی‌ها مثل آب خوردن، دروغ می‌گویند. در این وضعیت، خودبه‌خود بسیاری از نظام‌های یادشده از کار می‌افتند. یک اصل بدیهی دیگر در صنعت خودرو جهان وجود دارد و آن جهانی بودن صنعت خودرو است. صنعت خودرو هم در بخش بالادستی، زنجیره‌تامین، جهانی است و هم در زنجیره پایین‌دستی، فروش و خدمات پس از فروش. امروز با پیشرفت سیستم‌های نوآوری باز، حتی نوآوری در داخل خودروسازی هم جهانی است. حال تصور کنید شرکتی روی زنجیره جهانی حساب باز می‌کند تا رقابتی عمل کند. ناگهان تحریم‌ها آغاز می‌شود و این شرکت‌ها چاره‌ای جز خرید از داخلی‌ها یا در نهایت تامین‌کنندگان درجه ۲ و ۳ خارجی ندارد. چه اتفاقی می‌افتد؟

کیفیت در دنیای امروز حرفی بدیهی و اولویتی وتویی است اما در ایران تیراژ اولویت وتویی است. در چنین حالتی آیا امکان دارد نظام تضمین کیفیت به‌درستی به اجرا درآید؟

نظام تولید بهنگام، روشی برای بالا بردن بهره‌وری در خطوط تولید است. حال تصور کنید با صنعتی روبه‌رو هستید که تحریم شده و در کشوری در حال کار است که تورم ۴۰ درصدی دارد. آیا در چنین شرایطی می‌توان با انبارهایی که فقط ۶ ساعت برای خطوط تولید ذخیره دارند، کار کرد، یا باید به اندازه ۶ ماه ذخیره داشت؟

صنعت خودرو یک اصل دیگر دارد و آن کار در فضای رقابتی است. آیا چنین فضایی برای خودروساز ایرانی که ناچار است از قطعه‌ساز و تولیدکننده مواد اولیه ایرانی خرید کند، وجود دارد؟ آیا فضای کسب‌وکار قطعه‌ساز ایرانی رقابتی است؟ آیا اگر یک نوآور و فناور، برود و ابتکاری به‌خرج دهد و یک قطعه جدید طراحی کند و بسازد، تحت حمایت قانون مالکیت معنوی است؟ آیا خودروساز حق مالکیت معنوی یا انحصاری یک قطعه‌ساز را رعایت می‌کند؟ اگر قطعه‌سازی به خودروساز اجحاف کرده و تولید آن را با چالش روبه‌رو کرد، کدام قانون در ایران از خودروساز حمایت می‌کند؟

در این میان، یک فرآیند ضدبهره‌وری دیگر هم طی این سال‌ها در ساختار صنعت خودرو کشور از سوی دولت و مجلس به بهانه رقابت رقم خورده و آن تعدد بسیار زیاد خودروسازی‌هاست. این در حالی است که جایی مانند کره‌جنوبی حداکثر ۵ خودروسازی دارد (البته تنها خودروسازی فعال متعلق به کره‌جنوبی هیوندای کیاست.) در ایران دست‌کم ۳۰ شرکت خودروسازی دارای خطوط تولید، مشغول به‌کار هستند. اینها به غیر از حدود ۳۰، ۴۰ مجوز بهره‌برداری است که معلوم نیست چه استفاده‌ای آنها می‌شود. از سوی دیگر در حالی که دو خودروساز بزرگ از نظر حقوقی خصوصی هستند، دولت هم مدیرعامل و هم قیمت فروش را تعیین می‌کند. با این همه اختیارات، وقتی دو خودروساز بالای ۱۰۰ هزار میلیارد تومان زیان می‌دهند، مسئولان دولتی صنعت خودرو را موردمواخذه قرار خواهند داد. گاهی با جامعه هم‌صدا می‌شوند و اصولا این حجم از زیان را یا منکر می‌شوند یا به مافیای پشت‌پرده نسبت می‌دهند.

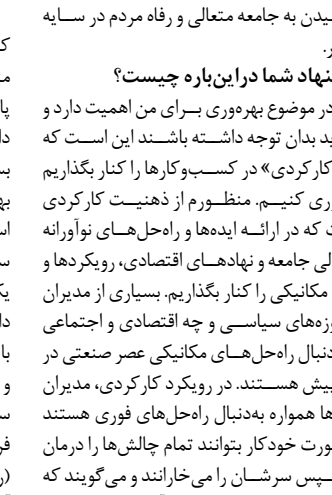
برخی از وکلای مجلس درباره نیروی مازاد و زیاندهی صنعت خودرو صحبت می‌کنند که بخشی به سفارش برخی نمایندگان خانه ملت استخدام شده‌اند. چند روز پیش سازمان بازرسی عنوان کرد تعداد قطعات دارای استاندارد اجباری از ۲۴ به ۲۰۰ عدد رسیده است. در حال حاضر کمبود برق و گاز هم به مشکلات قبل اضافه شده است. حقوق کارگر دستوری، ۴۰ درصد افزایش پیدا می‌کند و تعرفه گمرکی، ۶ برابر می‌شود در حالی که واردات خودرو آزاد می‌شود. آیا در چنین شرایطی می‌توان از بهره‌وری سخن گفت.

حرکات موزون بهینه‌سازی مصرف چگونه محقق می‌شود؟

تحول در ذهنیت، نقطه آغاز بهره‌وری

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

میوه بهینه‌سازی مصرف، توسعه پایدار است؛ یعنی رویکردی که کشورهای صنعتی، محور فعالیت‌های خود قرار داده‌اند. کاهش استفاده از سوخت‌های فسیلی، مصرف مواد اولیه قابل بازیافت، استفاده از فناوری، کاهش هزینه‌های مالی و زمانی و... از جمله اهدافی است که صنعتگران بین‌المللی به آنها توجه دارند و در مسیر تحقق این اهداف حرکت می‌کنند. کارشناسان اقتصاد بر این باورند که برای تغییرات در حوزه بهینه‌سازی مصرف و افزایش بهره‌وری باید نخست تحول فکری رخ دهد. صمت در ادامه گفت‌وگویی با حسین ساسانی، نظریه‌پرداز توسعه پایدار داشت. وی در این زمینه می‌گوید که براساس تحقیقات جهانی، بهره‌وری به معنای کار بیشتر و بدون توقف نیست. ساسانی معتقد است نقطه آغازین گسترش بهینه‌سازی مصرف و افزایش بهره‌وری، تغییر و تحول در ذهنیت‌ها و مدل‌های تفکر و سپس، ایجاد و فراهم کردن فضای گفت‌وگو برای حل مسائل و مشکلات با ذهنیت‌های متحول‌شده است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

تفاوت دیدگاه سنتی و مدرن به بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف به‌مثابه تفاوت دو واژه ساختمان و سازمان است. سازمان و ساختمان هر دو از ریشه ساختن یا سازیدن هستند؛ یکی با ریشه ماضی (ساخت+مان) و دیگری با ریشه مضارع (ساز+مان) اما هر دو به یک سازه اشاره دارند

نقطه آغاز بهره‌وری و بهینه‌سازی سوخت چیست؟

فیزیکدان برجسته، دیوید بوهم در کتاب «گفت‌وگو» می‌گوید: وقتی با مسئله‌ای مواجه می‌شویم، به نظر می‌رسد باید از فکرمان برای حل آن مسئله استفاده کنیم اما در واقع مسئله اصلی، خود فکرکردن است. ما با فکر غلط، مشکلاتی درست می‌کنیم و بعد از همان فکر می‌خواهیم که راه چاره‌ای برای این مشکلات ارائه دهد. طرز فکری که مشکلات را به‌وجود آورده، نمی‌تواند راه‌حلی برای آنها ارائه دهد. راه‌حل‌هایی که به این روش به‌دست می‌آیند، مشکلات بزرگ‌تری ایجاد خواهند کرد. نخستین گام برای حل مشکلات، اصلاح فکر است و موثرترین اقدام برای اصلاح فکر، گفت‌وگو است. به اعتقاد من، نقطه آغازین بهره‌وری و گسترش بهینه‌سازی مصرف، چه در جامعه و چه در کسب‌وکارها، ابتدا تغییر و تحول در ذهنیت‌ها و مدل‌های تفکر و سپس ایجاد و فراهم کردن فضای گفت‌وگو برای حل مسائل و مشکلات با ذهنیت‌های متحول‌شده است. اگر باورها و رویکردها تغییر نکند و همچنان اصرار به سوار شدن بر اسب مرده داشته باشیم، نه‌تنها بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در جامعه و کسب‌وکارها ریشه نمی‌دهد، بلکه موجب از بین رفتن آنچه در گذشته ساخته شده هم می‌شود.

حکایت بهره‌وری در کشور ما، حکایت نداشتن زبان مشترک ۴ دوست و نبود یک مکالمه همدلانه بین آنها (درخواست عنب، انگور، اوزوم، استافیل و درخواست مجدد آنها درباره نوع انگور سیاه، سبز، زرد و کبود) است. یکی از پایه‌های اصلی ترویج و گسترش بهره‌وری در جامعه و البته کسب‌وکارها، تعریف یک زبان و گفتمان مشترک برای رسیدن به اهداف و حرکت در مسیر سرآمدی است. اگر مدیران جامعه در سطح کلان و مدیران کسب‌وکارها قادر به ایجاد همزبانی و همسویی بین آحاد مردم کشور و کارکنان یک کسب‌وکار نباشند، بدیهی که بهره‌وری ظهور و بروز نمی‌کند و به‌دنبال آن، الگوی مصرف مناسب، متوازن و متعادل شکل نمی‌گیرد و انحطاط جامعه و ورشکستی بنگاه‌های اقتصادی آغاز می‌شود.

کم‌رنگ شدن زبان مشترک، موجب شده به این باور برسیم که ما انسان‌ها تنها با محدودیت منابع روبه‌رو نیستیم، بلکه از محدودیت رویاها، آمال و خواسته‌های مشترک که برای گسترش بهره‌وری ضروری است نیز رنج می‌بریم. شاید با من هم‌نظر باشید که در قلب هر کوشش برای تحول اجتماعی یا سازمانی موفق، حسی از یک عزم و خواسته درونی قوی برای موفقیت نهفته است و اگر غیر این باشد، یعنی زبان، باور و اراده مشترک نباشد، دستیابی به سرآمدی، خیالی بیش نیست. وقتی یک جامعه و کسب‌وکار، تهی از این ویژگی‌ها شود، در آنجا نمی‌توان نشانی از بهره‌وری پیدا کرد و طبیعی است که مردم از یک الگوی مصرف نظام‌مند پیروی نکنند.

یکی دیگر از پایه‌های اصلی بهره‌وری، توجه و تمرکز نخبگان و مردم جامعه و بنگاه‌های اقتصادی بر برقراری روابط انسانی با کیفیت در جهت دستیابی به خوشبختی است. نتیجه مطالعه ۸۰ ساله دانشگاه هاروارد از سال ۱۹۴۰ تا امروز با موضوع «چه چیزی موجب سرآمدی یک جامعه می‌شود و برای مردم خوشبختی می‌آورد» این است که زندگی خوب با روابط خوب ساخته می‌شود. داشتن روابط اجتماعی موثر برای جسم و ذهن انسان مفید است و نسبت به سایر شاخص‌های زندگی اهمیت بیشتری دارد. ثروت، شهرت و سختکوشی به‌تنهایی خوشبختی نمی‌آورد. بیشتر کار کنید تا بیشتر به‌دست آورید، گزاره درستی نیست. نتیجه این تحقیق دقیقا بر بهره‌وری، ویژگی‌ها و نتایج آن تاکید دارد و می‌گوید که بهره‌وری به‌معنای کار بیشتر و بدون‌توقف نیست. سختکوشی اگر با بهره‌وری همراه نباشد، نمی‌تواند توسعه کشوری را رقم بزند و سرخوردگی در همه حوزه‌های زندگی از جمله الگوهای مصرف را به ارمغان خواهد آورد. سایمون سینک هم این موضوع را مورد تاکید قرار داده و بر این باور است که روابط خوب منجر به ساختن زندگی و کسب‌وکارها می‌شود و این نوع ساختن، یعنی داشتن بهره‌وری بالا در جامعه و بنگاه‌های اقتصادی. وی می‌گوید «روی ارتباطات سرمایه‌گذاری کنید. زندگی سخت است. هیچ‌کس به‌تنهایی قادر نیست از پس این زندگی برآید. ما به تشویق و الهام‌بخشی مردم برای رسیدن به این امر نیاز داریم و البته می‌توانیم دیگران را تشویق کنیم و الهام‌بخش آنها باشیم.»

برداشتی که می‌شود از این بیان کرد، این است که الهام‌بخشی به دیگران، یعنی توسعه و افزایش بهره‌وری برای رسیدن به جامعه متعالی و رفاه مردم در سایه کار بهره‌ور.

پیشنهاد شما دراین‌باره چیست؟

آنچه در موضوع بهره‌وری برای من اهمیت دارد و همگان باید بدان توجه داشته باشند این است که «ذهنیت کارکردی» در کسب‌وکارها را کنار بگذاریم و از آن دوری کنیم. منظورم از ذهنیت کارکردی این است که در ارائه ایده‌ها و راه‌حل‌های نوآورانه برای تعالی جامعه و نهادهای اقتصادی، رویکردها و روش‌های مکانیکی را کنار بگذاریم. بسیاری از مدیران چه در حوزه‌های سیاسی و چه اقتصادی و اجتماعی هنوز به‌دنبال راه‌حل‌های مکانیکی عصر صنعتی در یک قرن پیش هستند. در رویکرد کارکردی، مدیران سازمان‌ها همواره به‌دنبال راه‌حل‌های فوری هستند که به صورت خودکار بتوانند تمام چالش‌ها را درمان کنند و سپس سرشان را می‌خارانند و می‌گویند که چرا این اتفاق رخ نداده است. باید آگاه باشیم که در رویکردهای بهره‌ورانه و استراتژیک نمی‌توان صرفا با اتوماسیون کردن، بهره‌وری را افزایش داد و البته با هیچ نرم‌افزاری هم نمی‌توان تمام پاسخ‌ها را یافت.

نگاهی که متاسفانه در جامعه و سازمان‌ها ریشه دوانده این است که بهره‌وری را مکانیزه کردن سیستم‌ها تلقی می‌کنند در حالی که «گفت‌وگو و تفکر» از اصول بنیادین ترویج بهره‌وری است. مردم، نخبگان جامعه، مدیران و کارکنان سازمان‌ها چه دوست داشته باشند، چه دوست نداشته باشند، باید برای ترویج و گسترش بهره‌وری گفت‌وگو و تفکر کنند و تصمیم بگیرند. با فناوری تا حد زیادی می‌توان این فرآیند تصمیم‌گیری را پشتیبانی کرد اما نمی‌توان یا نباید همه چیز را فقط در قالب فرآیند مکانیزه کردن سیستم‌ها پی‌ریزی کرد.

نتیجه یک نظرسنجی از ۵ هزار نفر از مدیران و کارکنان نشان می‌دهد که این افراد حاضر نیستند نقش چرخ‌دنده‌های ماشینی را ایفا کنند که دندانه‌هایش در هر فصل مالی برای تحقق مشتی ارقام عملکردی، تیز می‌شود. آنها می‌خواهند محل کارشان جایی باشد که حس کنند در آنجا قابلیت‌هایی به آنها داده می‌شود تا تغییر مثبت و معناداری را پدید آورند. به اعتقاد من، معنای بهره‌وری در این نگاه و رویکرد نهفته است، یعنی ایجاد تغییر مثبت و معنادار به‌وسیله تمام انسان‌ها که هر کدام به کاری مشغول هستند. به بیان دیگر، مدیران جامعه، کسب‌وکارها، سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی و اجتماعی باید انسان‌ها را ماشین فرض نکنند و سازمانی را به‌وجود آورند که اساس آن مکالمه و گفت‌وگو میان افرادی است که می‌خواهند چیزی را خلق کنند تا جامعه بشری از آن بهره‌مند شود.

آدام کروزیر، مدیرعامل پیشین رویال‌میل می‌گوید: «کارکنان در محل کارشان به‌دنبال یک حس تعلق و انگیزه‌ای که به زندگی کاریشان معنا ببخشد، می‌گردند.» این گفته بدان معناست که یکی از فاکتورهای اصلی نهادینه کردن بهره‌وری، ایجاد حس تعلق و انگیزه به تک‌تک افراد جامعه در انجام دادن کاری که بدآن همت گمارده‌اند، است.

از نظر تاریخ، بزرگ‌ترین اختراع تمام دوران‌ها، چرخ است اما به باور من، مهم‌ترین ابداع بشر، سازمان است؛ یعنی موجودیتی که مردم زیر چتر آن با هم برای دستیابی به هدفی مشترک همکاری می‌کنند. از همین‌رو، بر این باورم که بهره‌وری و افزایش آن از این نقطه یعنی؛ ساختن سازمانی که افراد بتوانند با تمام توان در درون آن تحول ایجاد کنند، آغاز می‌شود.

رسیدن به این نقطه؛ یعنی کنار گذاشتن روش‌های سنتی و روآوردن به شیوه‌های نوین، درست است؟

بله. در موضوع بهره‌وری باید میان پارادایم جدید که به جامعه و سازمان نگاه متفاوتی دارد و آنها را به مثابه موجودات زنده در نظر می‌گیرد، در مقایسه با پارادایم سنتی که نگاه ماشینی به جامعه و سازمان دارد، فرق بگذاریم و پارادایم سنتی را به فراموشی بسپاریم. تفاوت دیدگاه سنتی و مدرن به بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف به‌مثابه تفاوت ساختمان و سازمان است. سازمان و ساختمان هر دو از ریشه ساختن یا سازیدن هستند یکی با ریشه ماضی (ساخت+مان) و یکی با ریشه مضارع (ساز+مان) هر دو به یک سازه اشاره دارند. هر دو عناصر تشکیل‌دهنده، نحوی خاص ارتباط با هم و با کارکردهای مشخص دارند. اما بین ساختمان و سازمان یک تفاوت بنیادین وجود دارد؛ ساختمان، سازه‌ای است که به محض ساخته‌شدن، کارکردش فریز می‌شود و ثابت می‌ماند تا زمانی که سازه برجاست (ریشه ماضی فعل ساختن) برای تغییر کاربردش، باید آن را فرو ریخت و از نو ساخت. سازمان اما از زمان ساختن اولیه‌اش تا ابد در حال ساخته‌شدن (یا شاید بهتر باشد بگوییم سازیدن) است. هیچ‌گاه سازیدن آن تمام نمی‌شود (ریشه مضارع). در ضمن، سازمان یک موجود زنده است که عناصر تشکیل‌دهنده آن‌هم زنده هستند. پس یک سیستم پیچیده با درجه آزادی زیاد، مدام در حال تغییر و زایش است. یک سیستم باز که مدام در محیط پیرامونش تاثیر می‌گذارد و از آن تاثیر می‌گیرد. اگر سازمانی خواص موجود زنده هوشمند آفریننده خود را از دست بدهد، چیزی شبیه همان ساختمان است و در حد یک ماشین! تعبیری که در قرن بیستم، پارادایم غالب نگرش به سازمان‌ها و شکل‌گیری بهره‌وری بوده و متاسفانه هنوز هم در کشور ما دیدگاه غالب است و به همین دلیل بهره‌وری گسترش پیدا نمی‌کند.

اگر می‌خواهیم به بهره‌وری و مصرف بهینه برسیم باید قبول کنیم که جامعه و سازمان امروز دیگر ماشین نیست و نمی‌تواند باشد! عناصر جامعه و سازمان (آدم‌های جامعه و سازمان) پیچ‌ومهره ماشین نیستند که به‌راحتی قابل‌جایگزینی باشند. آدم‌های قرن حاضر، موجودات هوشمند، مختار، آفریننده و به‌دنبال معنایی هستند و در سازمانی کار خواهند کرد که بستر این آفرینندگی و چابکی را به‌خوبی فراهم کرده باشد.

از سوی دیگر، فرماندهی و نظارت سازمانی یک‌سویه و بدون توجه به موضوع بهینه‌سازی، می‌تواند مانع بروز نوآوری شود و به توانایی تیم در بهره‌وری امور روزمره ضربه برند. اگر مدیران جامعه و شرکت‌ها، داوطلبانه قدرت یک‌طرفه را کنار بگذارند و تیم‌ها و هم‌رده‌هایشان را ترغیب به پذیرش مسئولیت کارهای خودشان کنند، دست از تلاش برای کنترل کارکنان بردارند و در عوض روی افزایش استقلال و عاملیت آنها تمرکز کنند، قطعا به بهره‌وری و نتایج بهتری دست پیدا خواهند کرد.

یکی دیگر از پایه‌های نهادینه کردن بهره‌وری، ایجاد اعتماد بین مردم یک کشور و کارکنان یک کسب‌وکار است. اعتماد واقعی وقتی می‌تواند وجود داشته باشد که آدم‌ها در جامعه و در محل کار احساس آزادی داشته باشند. قانون نخست برای ساختن رابطه‌ای که باعث شود آدم‌ها در جامعه و محل کار احساس آزادی کنند، کنار گذاشتن قدرت اجتماعی و سازمانی یک‌طرفه است.

طبیعی است که کنترل برای یک مدیر جذاب است اما قدرت و کنترل فریبنده است و کسی را به‌جایی نخواهد رساند. رابطه‌های انسان‌محور در یک جامعه و سازمان، بهره‌وری و اثربخشی بیشتری دارند و دریچه رضایت‌بخش‌تری در دنیای افراد باز می‌کند.

اگر بتوانید با آدم‌ها رابطه‌ای بر مبنای اعتماد بسازید، به‌گونه‌ای که در جامعه و محل کار احساس آزادی کنند، احتمال اینکه بهترین کار عمرشان را بکنند، بسیار بیشتر می‌شود. شما از آنها کار نمی‌کشید، بلکه شرایطی را فراهم می‌کنید که خودشان توانایی‌هایشان را عملی کنند و در این شرایط است که بهره‌وری به اوج می‌رسد.

امروز قابلیت مدیران ارشد در ایجاد انگیزه در مردم جامعه و کارکنان کسب‌وکارها برای کارآمدی و بهره‌وری، از هر زمان دیگری بااهمیت‌تر شده است.

سازمان بهره‌ور، سازمانی است که توأمان هم بر عملکرد و هم بر سلامت سازمان تمرکز دارد. با این توضیح که عملکرد آن چیزی است که یک بنگاه اقتصادی به صورت مالی و عملیاتی به ذی‌نفعان ارائه می‌دهد و با استفاده از سنجه‌ها و ابزارهایی مانند سود عملیاتی، بازده سرمایه، بازده سهام، هزینه‌ها و بازده دارایی‌ها اندازه‌گیری می‌شود و سلامت یعنی قابلیت سازمان در همسو کردن، اجرا و بازسازی خود با سرعتی بالاتر از رقبا که در طول زمان امکان حفظ و پایداری عملکرد برتر را می‌دهد؛ بنابراین اگر به سلامت یک کسب‌وکار کم‌توجهی شود، یعنی اینکه بهره‌وری در کانون تمرکز مدیران آن قرار ندارد.

چرا این اتفاق رخ می‌دهد؟

رهبران و مدیرانی که صرفا بر عملکرد سازمانی تمرکز می‌کنند، در اصل بر اموری که در دوره‌های زمانی کوتاه بازدهی مالی مناسبی دارند، سرمایه‌گذاری سنگین انجام می‌دهند. مع‌الوصف، آنچه آنها نادیده می‌گیرند، سرمایه‌گذاری بر سلامت کسب‌وکار است؛ یعنی سرمایه‌گذاری روی سازمانی که لازم است امروز ساخته و پرداخته شود تا فردا پایدار بماند و کامیاب شود و بهره‌وری با ساختن فردا در امروز متبلور شود.

دان آرگوس، رئیس بازنشسته هیات‌مدیره شرکت بی‌اچ‌پی بیلتون می‌گوید: «کلید موفقیت در بلندمدت آن است که افراد سازمان خود را توسعه دهیم و آنها را برای بروز شایستگی‌ها، خلاقیت‌ها و تعهدات‌شان تهییج کنیم و به حرکت درآوریم تا کسب‌وکار به جلو حرکت کند.» به اعتقاد من، کلید افزایش بهینه‌سازی مصرف و بهره‌وری در مفهوم این جمله است؛ یعنی توسعه قابلیت‌ها، پرورش حس مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی در قبال تعهدات و ترغیب افراد برای دستیابی به عملکردی بالاتر از انتظار است.

نکته مهم در جست‌وجوی بهره‌وری بنگاه‌های اقتصادی بزرگ و کوچک این است که بدانیم افراد یک سازمان مانند خون آن سازمان هستند و اگر این مظاهر حیات را از سازمان حذف کنید، آنچه از آن باقی می‌ماند، صرفا اسکلت و زیرساختی بی‌روح شامل تعدادی ساختمان، سیستم و ماشین‌آلات است که قابلیت هیچ کاری را ندارد تا چه رسد به اینکه با بهره‌وری بالا کار کند و در ساختن سازمان بهره‌ور سهیم باشد.

> اگر باورها و رویکردها تغییر نکند، نه‌تنها بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در جامعه و کسب‌وکارها ریشه نمی‌دهد بلکه موجب از بین رفتن آنچه در گذشته ساخته شده هم می‌شود

> فرماندهی و نظارت سازمانی یک‌سویه و بدون توجه به موضوع بهینه‌سازی، می‌تواند مانع بروز نوآوری شود و به توانایی تیم در بهره‌وری امور روزمره ضربه بزند

الزامات بهبود تولید در دنیای مدرن

قیمت پایین، مانع مصرف بهینه انرژی

هرچه می‌یابد می‌خورد

دانش‌بنیان‌ها، کلید بهره‌وری معادن

بخش معدن و صنایع معدنی کشور دارای ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی است و از قابلیت ارزش افزوده بالا نیز بهره می‌برد؛ بنابراین انتظار می‌رود سهم آن در اقتصاد ملی افزایش یابد؛ هرچند رشد بهره‌وری این بخش با اتکا به دانش روز و شرکت‌های دانش‌بنیان است. برای دستیابی به این هدف، این موضوع که پیش‌نیازهای رشد بهره‌وری معدن و صنایع معدنی در چه سرفصل‌هایی جانمایی شده باید موردتوجه جدی قرار گیرد تا متناسب با آن برنامه‌ریزی لازم به‌عمل آید. به این ترتیب بسیاری همکاری دانش‌بنیان‌ها با حوزه معدن را راهکار افزایش بهره‌وری از این مزیت خدادادی در ایران می‌دانند.

صمت در این گزارش به نقش کسب‌وکارهای نوپا در توسعه معدن و صنایع معدنی پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از صنایع معدنی درخواست کرد که همکاری‌شان را با شرکت‌های دانش‌بنیان افزایش دهند تا عرضه و تقاضای فناوری در این بخش توسعه یابد.

همکاری صنایع معدنی با دانش‌بنیان

به گزارش مهر، رضا محتشمی‌پور با درخواست از صنایع معدنی برای همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان گفت: بحران امروز و فردای صنایع معدنی، انرژی است و باید با فناوری مصرف انرژی را بهینه کنیم. سال گذشته رشد صنایع معدنی به‌دلیل مشکل انرژی، منفی بود؛ به‌طوری که در زمستان با مشکل گاز و در تابستان با قطعی برق مواجه بودیم. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، گلوگاه تحریمی حوزه معادن را انتقال فناوری به کشور عنوان و تاکید کرد: استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه فناوری‌های معدنی آغاز شده است. شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه فناوری‌های معدنی باید به سمت تامین نیازهای کشور در این زمینه حرکت کنند. معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت افزود: تقاضای زیادی نیز برای ورود شرکت‌های دانش‌بنیان به حوزه معدن وجود دارد و استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه فناوری‌های معدنی آغاز شده است. وی با بیان اینکه در این حوزه کار مشترکی با معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری آغاز شده، ادامه داد: رویداد نزدیک اینوتکس، رویداد مهم علمی و فناوری کشورمان است و سعی داریم شرکت‌های معدنی را در این رویداد شرکت دهیم. معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه ظرفیت بازسازی ماشین‌آلات معدنی در کشور وجود دارد، اضافه کرد: شرکت‌های توانمندی داریم که توانایی این کار را با تامین نیروی انسانی مجرب دارند. البته ممکن است برخی ماشین‌آلات معدنی نیز به‌علت نداشتن صرفه اقتصادی یا قدیمی بودن ظرفیت بازسازی نداشته باشند. وی تصریح کرد: حدود ۱۵ هزار دستگاه ماشین‌آلات معدنی بالای ۲۰ سال و ۵هزار دستگاه نیز بالای ۳۰ سال سن دارند و ظرفیت خوبی برای بازسازی ماشین‌آلات پیش روی شرکت‌های توانمند وجود دارد.

راهبردهایی در مسیر ارتقای بهره‌وری

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری سازمان ایمیدرو هم معتقد است ارتقای بهره‌وری، هم‌افزایی و رقابت‌پذیری بخش معدن و صنایع معدنی محورهایی از راهبردهای نه‌گانه این سازمان است. وی تصریح دارد: در شرایط فعلی کشور، چنانچه به بهره‌وری در حوزه معدن توجه لازم شود، گامی موثر در رشد اقتصادی کشور محسوب می‌شود. امروز شمار معادن فعال کشور از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت بالغ بر ۵ هزار و ۶۰۰ واحد اعلام شده، اما آنچه که کمتر موردتوجه قرار گرفته این است که این معادن با چه میزان بازدهی و بهره‌وری فعالیت دارند. غلامرضا ملاطاهری یادآور شد: براساس ماده ۴ قانون برنامه ششم توسعه از رشد اقتصادی ۸ درصدی کشور حداقل ۲.۸ درصد باید از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید حاصل شود. وی گفت: براساس هدف‌گذاری برنامه ششم توسعه در بخش معدن، متوسط رشد سالانه ارزش افزوده باید ۸.۸ درصد و متوسط رشد سالانه اشتغال ۴.۶ درصد باشد. براساس برنامه ششم توسعه (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، باید متوسط رشد سالانه سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و معدن ۲۶.۱ درصد و متوسط رشد بهره‌وری کل عوامل تولید در بخش معدن ۲.۴ درصد باشد. وی خاطرنشان کرد: آمارهای بین‌المللی گویای این واقعیت است که در زمینه ارتقای بهره‌وری کشورمان نیاز به برنامه‌ای منسجم دارد.

بهره‌وری و کاهش هزینه

سعید فیلسوفیان، مشاور کسب‌وکار درباره نقش بهره‌وری در بهره‌برداری از معدن گفت: در دهه اخیر مدیران حوزه معدن از نیاز به پیشرفت چشمگیر در بهره‌وری تولید کالاهای معدنی آگاه شده‌اند، اما هنوز وقتی از آنها سوال می‌شود آیا بهره‌وری را در تولید لحاظ می‌کنند، تقریبا بیشترشان پاسخ دقیق و روشنی برای این سوال ندارند که دلیل آن کمبود آگاهی واقع‌بینانه جمعی در این حوزه است. به گفته این مشاور کسب‌وکار با رصد صنایع معدنی در کشورهای پیشرفته از جمله استرالیا می‌توان به‌راحتی دریافت که آنها بهره‌وری در تولید کالاهای معدنی و صنعت معدن را در اولویت نخست تمامی برنامه‌ریزی‌های خود قرار داده‌اند؛ از این رو در این حوزه پیشرو و موفق هستند. در نتیجه می‌توان ادعا کرد در دوره معاصر در تمامی صنایع مخصوصا صنعت معدن و فلزات، بهره‌وری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و نباید به قیمت افزایش بهره‌برداری در صنعت معدن، از بهره‌وری چشم‌پوشی کرد. فیلسوفیان با اشاره به کاهش ذخایر منابع طبیعی در کشور گفت: بهره‌وری به‌ویژه در دوران معاصر که همه منابع طبیعی رو به پایان هستند، نه‌تنها باعث حفظ آنها می‌شود، بلکه با راهکارهای استاندارد بهره‌وری می‌توان با استفاده از حداقل منابع، کالاهایی با حداکثر کیفیت را در همه صنایع تولید کرد. وی افزود: در ایران باتوجه به اینکه معادن در اختیار دولت است و بهره‌برداران اصلی معادن سازمان‌های دولتی و شرکت‌های اصطلاحا خصولتی هستند، تمرکز روی بهره‌برداری است و توجه کمتری به بهره‌وری می‌شود. از سوی دیگر قدیمی بودن فناوری استخراج، دانش فنی پایین و تحریم‌ها باعث شده با از بین رفتن بازار رقابتی در استخراج، تامین نیاز صنایع پایین‌دستی معدن در اولویت قرار گیرد. هرچند به‌نظر می‌رسد این امر در شرایط کنونی کشور اجتناب‌ناپذیر باشد، اما در بلندمدت می‌تواند یک فرهنگ غلط را در بهره‌برداری از معادن کشور نهادینه کند که نتیجه آن از دست رفتن ذخایر ملی و نرخ تمام‌شده بالاتر است. این کارشناس حوزه کسب‌وکار افزود: اگر سیاست دولت جایگزینی معدن به‌جای نفت در اقتصاد کشور است، باید بهره‌وری در استخراج افزایش یابد و همان‌طور که در بالا ذکر شد به یک نقطه بهینه بین بهره‌برداری و بهره‌وری برسیم. یکی از بحث‌هایی که این روزها در محافل مختلف معدنی و فولادی کشور مطرح است، بحث قیمت‌گذاری فولاد است که باتوجه به تعریف بهره‌وری بازار و فرضیه بازار کارآمد، عدم توافق بین طرفین قابل پیش‌بینی است. وی افزود: به‌عنوان نمونه انجمن امریکایی مشاوره مالی و ممیزی شرکت‌های بین‌المللی (Deloitte) اقدام به معرفی راهکارهایی برای بازگرداندن بهره‌وری و کاهش هزینه در صنعت معدن کرده است. برای گام ابتدایی باید برنامه‌ریزی در حوزه معدن تقویت شود. برای بهبود بهره‌وری در تمامی بخش‌های معدنی، شرکت‌ها می‌توانند مزایا و خطرات احتمالی کاهش ذخایر را در نظر بگیرند و بهینه‌سازی سایت‌های معدنی را از طریق تعیین توالی پیشرفته تضمین کنند. در مرحله بعد باید بهبود و ارتقای بودجه و مدیریت ریسک مدنظر قرار گیرد. برای بهبود نتایج پروژه شرکت‌های معدنی، ایجاد چشم‌اندازی روشن در هزینه‌های واقعی، از جمله هزینه‌های هر واحد تولیدی و معیارها و شاخص‌های کلیدی مدنظر است و باید در ادامه این روند نتایج پروژه با اپراتورهای معدن و تولیدکنندگان به اشتراک گذاشته شود و مدیریت سرمایه در گردش را تقویت کنند. در مرحله سوم باید برای نیروی کار برنامه‌ریزی جدی انجام شود. برای به حداکثر رساندن بهره‌وری نیروی کار، شرکت‌ها باید طرز فکر نیروی کار خود را به‌درستی تعریف کنند و مدیریت را در طول چرخه عمر استعداد بهبود و ارتقا بخشند. به گفته فیلسوفیان، مرحله بعدی نیز مربوط به بهبود بهره‌وری از طریق فناوری است. ممکن است شرکت‌های معدنی بخواهند برای دستیابی به این اهداف، از فناوری بهتری استفاده کنند و فناوری‌های خلاقانه‌ای در راستای بهبود بهره‌وری در سایت معدن به‌کار گیرند و از انتقال سیستم برای پرداختن به شاخص‌های اصلی تجارت، مانند زمان کار و نرخ استفاده کنند. وی افزود: در مرحله نهایی باید تعالی عملیاتی پیگیری شود. برای کاهش هزینه‌ها به روش پایدار، شرکت‌های معدنی می‌توانند مدل‌های عملیاتی را دوباره ارزیابی کنند تا از داشتن سیستم‌های مدیریتی و گزارشگری لازم برای ایجاد فرهنگ مدیریت هزینه اطمینان حاصل شود. در ادامه فرهنگ پیشرفت عملیاتی پایدار را ایجاد کنند و به درس‌هایی که می‌توان از سایر صنایع آموخت، به‌عنوان مثال تولید فرآیند، اهمیت ویژه داده شود.

سخن پایانی

ارتقای بهره‌وری کاهش نرخ تمام‌شده کالاها و افزایش منافع جمعی را به‌دنبال دارد. در این بین بسیاری مهم‌ترین مولفه بخش خصوصی را رقابتی شدن تولید، کاهش نرخ تمام‌شده و افزایش سود و در نتیجه توسعه کسب‌وکار با ارتقای بهره‌وری می‌دانند. چنانچه به نیروی انسانی و مدیریت به‌عنوان بخشی از عوامل تولید توجه شود، نرخ تمام‌شده کاهش خواهد یافت. امروز در جهان صنعتی بیشترین محصول با کمترین نرخ تولید می‌شود و در شرکت‌ها، ضایعات به صفر رسیده؛ ضمن اینکه شاخص‌های بهره‌وری بخش خصوصی کشورمان در مقایسه با بخش دولتی به شاخص‌های جهانی نزدیک‌تر است.

نوبت اول

«آگهی فراخوان»

شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

با اطمینان بسازید

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت ارائه پیشنهاد	زمان بازگشائی پاکات
۱	مناقصه	۱۰۳۶۱۳	خرید گوشت قرمز (گوسفند و گوساله) مورد نیاز رستوران‌های شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان	۱۴۰۱/۳/۰۷	۱۴۰۱/۳/۰۸

ضمناً لیست استعلام‌های مربوط به خریدهای متوسط (بدون برگزاری مناقصه) در سایت شرکت به آدرس ذیل درج می‌گردد.

سایر موارد:

۱- **زمان دریافت اسناد:** از تاریخ نشر آگهی نوبت اول تا پایان ساعت اداری مهلت دریافت اسناد (مندرج در جدول)

۲- جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.ir مراجعه فرمایید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۲/۳۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۳/۰۲

روابط عمومی ذوب آهن اصفهان

نوبت اول

آگهی مناقصه (ارزیابی کیفی)

شماره فراخوان مناقصه در سامانه ستاد ۲۰۰۱۰۹۲۴۰۹۰۰۰۰۲۹

شماره آگهی ۱۳۱۹۴۰۲

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان خراسان رضوی

۱) **مناقصه‌گزار:** شرکت گاز استان خراسان رضوی

۲) **موضوع مناقصه:** توسعه شبکه و نصب انشعابات، نصب کنتور و رگلاتور در سطح ناحیه گازرسانی تربت جام

۳) **شرایط اولیه متقاضیان:**

الف- دارا بودن رتبه در رشته تاسیسات و تجهیزات از سازمان برنامه و بودجه

ب- دارا بودن ظرفیت خالی ارجاع کار

ج- دارا بودن گواهینامه تأیید صلاحیت ایمنی از اداره کار و امور اجتماعی

د- ثبت‌نام در سایت www.setadiran.ir و دریافت گواهی امضای الکترونیکی

۴) **دریافت کاربرگ‌های استعلام ارزیابی کیفی:** از سایت مذکور از ساعت ۰۸:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۳۱ تا مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۴ اعلام شده در سامانه ستاد

۵) **بارگذاری اسناد استعلام ارزیابی کیفی به همراه مستندات مربوطه مطابق مندرجات آن:** تامورخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۱ اعلام شده در سامانه ستاد

۶) **نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** مطابق مصوبهٔ شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۵۰۶۵۹هـ هیأت محترم وزیران و اصلاحیه‌های بعدی آن می‌باشد.

۷) یادآوری می‌گردد کلیه مراحل مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

۸) رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی الزامی است و صرفا موسسات و شرکت‌های ایرانی ثبت شده در فهرست توانمندی‌های مندرج در سامانه توانیران مجاز می‌باشد.

شایان ذکر است دسترسی به متن این آگهی، در سایت WWW.nigc-khrz.ir امکان‌پذیر بوده و در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با تلفن: ۰۵۱-۳۷۰۷۲۵۳۲ - فاکس ۳۷۶۴۰۰۳۶ - ۰۵۱ تماس بگیرید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۲/۳۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱

روابط عمومی شرکت گاز استان خراسان رضوی

نوبت دوم

فراخوان عمومی مناقصات یک مرحله‌ای

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	بیمه‌نامه‌های مورد نیاز شرکت آلومینای ایران	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۰۳

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: از مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۸ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۴ می‌باشد.

مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۱ می‌باشد.

زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۴ می‌باشد.

اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: تلفن ۳۲۶۰۵۳۴۵ - ۰۵۸ و فکس ۰۵۸-۳۲۲۷۲۴۸۷

پست الکترونیک Info@iranAlumina.ir

آدرس اینترنتی WWW.IranAlumina.ir

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:

مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۲/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۲/۳۱

روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

شرکت صنایع معدنی و صنعتی گل‌گهر

آگهی اصلاحیه و تمدید استعلام عمومی شماره ۴۰۱/۰۳/س

به اطلاع کلیه متقاضیان شرکت در مناقصه با موضوع "راهبری، تعمیرات، سرویس و نگهداری سیستم‌های آنلاین کارخانجات در بخش هوا و تصفیه‌خانه فاضلاب بهداشتی" می‌رساند اصلاحیه و تمدید مهلت پاکات اسناد استعلام عمومی از روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۸ به روز یکشنبه ۱۴۰۱/۰۳/۰۸ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران موکول گردید. لازم به ذکر است اسناد استعلام اصلاح شده از طریق وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR از بخش مناقصه- مزایده قابل دریافت می‌باشد. لازم به ذکر است شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول و یا رد هر یک یا تمام پیشنهادات واصله بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

خبر

ذوب‌آهن اصفهان برترین شرکت از لحاظ تنوع محصولات

در نخستین همایش تجلیل از برترین شرکت‌های بورس کالا، ذوب‌آهن اصفهان به‌عنوان نخستین و برترین شرکت در عرضه متنوع محصولات در بورس کالای ایران و همچنین چهارمین شرکت برتر در ارزش محصولات ارائه‌شده در بورس برگزیده شد.

به‌گزارش روابط‌عمومی شرکت ذوب‌آهن، در نخستین همایش تجلیل از برترین شرکت‌های بورس کالای ایران، ذوب‌آهن اصفهان به‌عنوان نخستین و برترین شرکت در عرضه متنوع محصولات در بورس کالای ایران و همچنین چهارمین شرکت برتر در ارزش محصولات ارائه‌شده در بورس برگزیده شد.

در این همایش که با حضور برخی مسئولان دولتی و بخش‌های خصوصی، فعالان اقتصادی و نمایندگان مجلس، ۲۵ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ برگزار شد و لوح و تندیس این عناوین توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی به ایرج رخصتی، سرپرست مدیریت‌عامل ذوب‌آهن اصفهان اهدا شد. مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان در حاشیه این همایش، با برشمردن مزایای عرضه محصولات در بورس کالای ایران بر تداوم آن از سوی ذوب‌آهن اصفهان تاکید کرد. وی گفت: این مجتمع عظیم صنعتی نقش بسیار کلیدی در راه‌اندازی بورس داشته و محصولات خود را نیز در این بازار عرضه می‌کند. مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان، عرضه محصولات در بورس کالا را موجب شفاف شدن عملکرد شرکت‌ها دانست و افزود: براساس سیاست‌های ابلاغی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رویکرد این وزارتخانه مبنی عرضه محصولات تولیدی زیرمجموعه وزارتخانه مذکور، ذوب‌آهن اصفهان نیز به‌صورت شفاف و قانونمند بر عرضه محصولات خود در بورس کالای ایران ادامه خواهد داد. در بخشی از لوح اهداشده به ذوب‌آهن اصفهان آمده است: با تشکیل بورس کالای ایران و رشد و تعالی آن طی ۱۵ سال گذشته، امروز سیاست اقتصاد مقاومتی و خروج از قیمت‌گذاری دستوری در قالب این نهاد تبلور یافته و بخش مهمی از توسعه امروز کشور مرهون خدمات بورس کالا به اقتصاد ملی است و در آینده نیز افق‌های روشنی در مقابل این نهاد قرار دارد که با توسعه ابزارها می‌تواند نقش به‌مراتب مهم‌تری در اقتصاد کشور ایفا کند.

سودآوری بیشتر در گرو بهره‌وری است

الزامات بهبود تولید در دنیای مدرن

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

بهره‌وری در سال‌های اخیر در اقتصاد ایران موردتوجه قرار گرفته است. بهره‌وری با استفاده بهینه از عوامل تولید حاصل می‌شود و تاثیر بسزایی بر ارتقای سودآوری و رشد رقابت‌پذیری خواهد داشت. توجه به بهره‌وری، زمینه‌ساز رشد اقتصادی مستمر و همچنین توسعه پایدار است. ماشین‌آلات و تجهیزات، فناوری، مواد و انرژی، منابع انسانی، روش‌های کار و مدیریت همگی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر بهره‌وری هستند. براساس فاکتورهای یادشده، فعالان صنعتی و معدنی تلاش می‌کنند با ارائه راهکارهایی همچون کاهش ضایعات، نوسازی و توسعه فناوری، استفاده از استعدادهای نیروی کار و... زمینه بهبود و ارتقای بهره‌وری را در این بخش فراهم کنند.

تولید با تمام ظرفیت، محرک توسعه

هوشنگ گودرزی، رئیس هیات‌مدیره سندیکای صنایع آلومینیوم ایران در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: توجه به فاکتورهای ارتقای بهره‌وری، نقش اساسی و سازنده‌ای در توسعه و بهبود عملکرد صنایع دارد. بهره‌وری رابطه مستقیمی با مقدار تولید، نوع و کیفیت تولید و تامین بازار دارد. فاکتورهای ارتقای بهره‌وری در صنایع آلومینیوم نیز از اهمیت و اثرگذاری ویژه‌ای برخوردار هستند. بهره‌وری در صنعت آلومینیوم در بخش‌های گوناگون متفاوت است. در حال حاضر، صنایع پایین‌دستی آلومینیوم کشور از بهره‌وری بالاتری در مقایسه با صنایع بالادستی برخوردار هستند، چرا که صنایع بالادستی آلومینیوم در کشور ما بیشتر برای تولید هر تن شمش از نیروی کار بیشتری نسبت به استانداردهای جهانی استفاده می‌کنند. در واقع نیروی مازاد به آنها تحمیل شده است. همین موضوع نیز از بهره‌وری این مجموعه‌ها کاسته است. وابستگی صنایع بالادستی به دولت، زمینه چنین چالشی را فراهم کرده، در حالی که مالکیت و مدیریت صنایع پایین‌دستی این زنجیره در اختیار بخش خصوصی است و شاهد چنین کاستی‌هایی در این بخش نیستیم.

هوشنگ گودرزی

آریا صادق‌نیت حقیقی

این فعال صنعت آلومینیوم افزود: ارتقای میزان بهره‌وری در صنایع پایین‌دستی به‌مراتب بیشتر موردتوجه است. تکمیل ظرفیت واحدهای تولیدکننده محصولات آلومینیومی تاثیر بسزایی بر رشد تولید و ارتقای بهره‌وری آنها دارد؛ با این وجود شاهد هستیم که امکان افزایش تولید برای برخی محصولات آلومینیومی وجود ندارد، چرا که ظرفیت تولید آنها بیش از نیاز بازار داخلی است؛ در چنین مواردی، صادرات محصولات مازاد نیاز داخلی بهترین راه‌حل برای بهره گرفتن از ظرفیت‌های داخلی است. با این حال، حضور در بازار صادراتی برای این فعالان صنعتی طی سال‌های اخیر به‌دلیل بالا بودن نرخ مواد اولیه با سوددهی همراه نیست. در نتیجه میزان صادرات این صنایع بسیار محدود است، البته در یک سال گذشته و باوجود افزایش نرخ ارز، صادرات محصولات آلومینیومی نیز به مرحله سوددهی رسیده است.

چالش یادشده در حالی عملکرد و بهره‌وری صنایع پایین‌دستی آلومینیوم کشور را متاثر می‌کند که در مواردی شاهد هستیم تولیدکنندگان شمش آلومینیوم محصول خود را با قیمت‌های به‌مراتب پایین‌تری صادر می‌کنند؛ همین اقدام نیز مانع رقابت‌پذیری واحدهای پایین‌دستی در رقابت‌های جهانی است.

خطر افزایش هزینه سربار تولید

آریا صادق‌نیت حقیقی، عضو هیات‌مدیره سندیکای صنایع آلومینیوم ایران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: تولید با ظرفیت پایین به‌منزله کاهش بهره‌وری در مسیر تولید است. بیشتر تولیدکنندگان آلومینیوم در کشور ما به‌دلایل مختلف با ظرفیت پایین‌تر از ظرفیت اسمی خود فعالیت می‌کنند، همین موضوع نیز موجب می‌شود هزینه‌های سربار تولید در این مجموعه‌ها به‌شدت افزایش پیدا کند و در نتیجه نرخ تمام‌شده تولیدات افزایش می‌یابد. در چنین شرایطی این تولیدکنندگان حتی نمی‌توانند در عرصه رقابت و فروش، حضور موفقی را از خود به‌نمایش بگذارند، در نتیجه بازنده رقابت با محصولات مشابه خارجی خواهند شد. در چنین شرایطی، بهره‌وری تولید در این مجموعه‌ها تحت‌تاثیر قرار می‌گیرد و از میزان سوددهی این شرکت‌ها کاسته می‌شود. وی در ادامه افزود: صنایع به‌دلیل تحریم‌ها دسترسی محدودی به فناوری‌های روز دارند. در چنین شرایطی هزینه‌های تولید در این مجموعه‌ها روزبه‌روز افزایش می‌یابد. در واقع با بهره‌گیری از تجهیزات نوین و پیشرفته، راندمان تولید، ارتقا و محصولات پرت کاهش می‌یابد. باوجود این، سال‌های متمادی تحریم و چالش‌هایی که تولیدکنندگان برای تامین نقدینگی موردنیاز خود دارند، موجب شده امکان تامین تجهیزات و فناوری‌های نوین در کشور ما محدود شود. این کمبود فقط مختص صنایع پایین‌دستی آلومینیوم نیست و تولیدکنندگان صنایع بالادستی نیز با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. این ضعف در حالی است که بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته، راندمان تولید را افزایش و مصرف انرژی را به‌شدت کاهش می‌دهد؛ یعنی اثر مستقیم بر بهای تمام‌شده محصول و رقابتی بودن تولید دارد و به‌کسب سهم بیشتری از بازار منجر می‌شود.

با این حال، دور بودن از فناوری‌های نوین نتوانسته از کیفیت شمش و محصولات آلومینیومی ایران بکاهد، چرا که حضور نیروی متخصص، این ضعف را جبران کرده است. وی در ادامه افزود: حضور نیروی انسانی متخصص در صنعت آلومینیوم کشور، پس از منابع غنی انرژی، دومین مزیت این صنعت به‌شمار می‌رود که زمینه رشد و توسعه آن را فراهم کرده است،همان‌طور کشورهای منطقه که صنعت آلومینیوم پیشرفته‌ای دارند، بیشتر از نیروهای خارجی برای کارهای تخصصی و مدیریت بهره می‌گیرند. حقیقی افزود: تولید در بخش خصوصی با بهره‌وری بیشتری همراه است، چرا که مدیریت هزینه برای این تولیدکنندگان اهمیت بیشتری دارد. این شرکت‌ها بیشتر به تناسب دخل و خرجشان هزینه می‌کنند و با چالش مازاد نیروی انسانی روبه‌رو نیستند، مگر آنکه بخواهند افراد آموزش‌دیده را در شرایط خاص حفظ کنند. همین موضوع نیز تاثیر بسزایی بر بهبود شرایط تولیدی آنها دارد. اما به‌طورمعمول صنایع بالادستی آلومینیوم کشور ما با مشکل سربار نیروی کار روبه‌رو هستند. به‌جرات می‌توان گفت حدود ۳۰ درصد نیروی انسانی در این مجموعه‌ها مازاد بر نیاز آنها است. در چنین شرایطی، هزینه‌های تولید در این شرکت‌ها افزایش می‌یابد و به تولیدکنندگان صنایع پایین‌دستی فشار وارد خواهد شد.

عکس: صمت

بهره‌وری با استفاده بهینه از عوامل تولید حاصل می‌شود و تاثیر بسزایی بر ارتقای سودآوری و رشد رقابت‌پذیری خواهد داشت

سخن پایانی

منظور از بهره‌وری این است که با افزایش راندمان و کاهش نرخ تمام‌شده، محصولی با کیفیت قابل‌قبول و رقابت‌پذیر تولید کنیم. تداوم فعالیت یک مجموعه تولیدی بدون‌توجه به پارامترهای بهره‌وری ممکن نیست. برهمین اساس نیز در طول سال‌های گذشته بهره‌وری و شاخصه‌های اثرگذار بر آن، موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گرفته است.

نباید از روایت تلاش صنعتگران و انعکاس صحیح آن غافل شویم

محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه به‌مناسبت روز جهانی ارتباطات و روابط عمومی، با صدور پیامی، این روز را به همه فعالان عرصه روابط‌عمومی کشور تبریک گفت.

به‌گزارش روابط‌عمومی شرکت فولاد مبارکه، متن پیام مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه بدین شرح است: «وقتی از جهش تولید سخن به‌میان می‌آید، ارکان زیادی را برای تحقق آن متصور هستیم. مواد اولیه، سرمایه‌های انسانی، ماشین‌آلات و.... دست به‌دست هم می‌دهند تا بهترین‌ها را برای این مرز و بوم رقم بزنند.

درست است که تلاش‌های همه‌جانبه و شبانه‌روزی در شرکت فولاد مبارکه برای لبیک گفتن به منویات رهبر معظم انقلاب در راستای تامین نیاز داخلی و رسیدن به قله اقتصاد غیرنفتی ادامه دارد،اما در این بین نباید از روایت صحیح تلاش‌های جوانان این مرز و بوم در این زمینه و انعکاس صحیح آن غافل شویم.

روایت دست اول، صادقانه و هنرمندانه با نگاهی عمیق و غیرتبلیغاتی به موضوع تولید باعث می‌شود تا جریان‌های غرض‌ورزانه صنعت‌ستیزی از خارج کشور که گاهی ناآگاهان داخلی نیز آن را تشدید می‌کنند، نتوانند به هدف شوم خود یعنی وابستگی دائم صنعت و اقتصاد کشور به واردات برسند.

عبارت «روابط‌عمومی، پشتیبان تولید» عبارتی صحیح، دقیق و بجاست که این تلاش‌های شبانه‌روزی و هنرمندانه فولادمردان روابط‌عمومی فولاد مبارکه را برای تزریق امید به مردم جامعه توصیف می‌کند.

۲۷ اردیبهشت‌ماه، روز روابط عمومی را به همه فعالان این عرصه، به‌ویژه همکارانم در روابط‌عمومی‌های گروه فولاد مبارکه تبریک عرض می‌کنم و به روح پرفتوح شهید بزرگوار «محسن خزایی» مدیر اسبق روابط‌عمومی این شرکت، والاترین درودها را تقدیم می‌کنم».

افزایش آگاهی دستاورد توسعه ارتباطات

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با صدور پیامی؛ فرارسیدن «روز ارتباطات و روابط‌عمومی» را گرامی داشت. به‌گزارش مس‌پرس، متن پیام علی رستمی بدین شرح است: «۲۷ اردیبهشت، روز جهانی ارتباطات یکی از متفاوت‌ترین روزهای تقویم است و پاسداشت آن بسیار مهم و ضروری است، چرا که افزایش آگاهی از طریق توسعه ارتباطات به‌دست می‌آید و همین دستاورد آگاهی و دانش که ثمره گسترش ارتباطات است، جامعه را گامی به‌پیش می‌برد.

بدون‌تردید چنین دستاوردی طی این سال‌ها مرهون کوشش خستگی‌ناپذیر اصحاب ارتباطات است که باوجود شرایط دشوار کاری، دمی هم از تلاش و کوشش بازنایستاده‌اند.

آنان با اقدامات جهادی و انقلابی همیشه در خط‌مقدم حضور و در آگاهی‌بخشی به هموطنان حضوری پررنگ دارند.

تنظیم صحیح ارتباطات درون‌و برون‌سازمانی چه در عرصه داخلی و چه در فضای بین‌المللی بر دوش دست‌اندرکاران روابط‌عمومی سازمان‌ها است. بدون‌تردید سازمان موفق با روابط عمومی به‌روز و استاندارد می‌تواند نقش ارزنده‌تری ایفا کند. بدیهی است این نقش برای شرکت‌های بزرگ باتوجه به‌وجود ذی‌نفعان متعدد بسیار مهم تلقی می‌شود.همین که به‌تعبیر رهبر معظم انقلاب، روابط‌عمومی‌ها ببینند خلئی که وجود آنها را ضروری کرده است، چیست؟ می‌تواند نقش آنها را برجسته کند، پس ضروری است که فعالان این بخش از سازمان‌ها ضمن پاسخ به چرایی وجود و حضور خود، هر روز ایده و نگاه جدیدی به‌نحوه ارتباطات با جامعه، همکاران و ذی‌نفعان داشته باشند. در خاتمه، ضمن تقدیر و تجلیل از تمامی اصحاب ارتباطات کشور، از تلاش ارزنده و شاخص همکاران روابط‌عمومی ستاد و مجتمع‌های شرکت ملی صنایع مس ایران که در تمام این سال‌ها، نقش مهمی در معرفی موفقیت‌ها و درخشش شرکت ملی صنایع مس ایران ایفا کردند، قدردانی می‌کنم».

روابط‌عمومی، حلقه ارتباط موثر سازمان و جامعه

مدیرعامل شرکت ذوب‌آهن اصفهان در پیامی فرارسیدن ۲۷ اردیبهشت‌ماه، روز ارتباطات و روابط‌عمومی را تبریک گفت. متن پیام ایرج رخصتی بدین شرح است: «۲۷ اردیبهشت‌ماه، مانند سالروز هر مناسبت و رویدادی، روزی برای پاسداشت و یادآوری نام‌آوران و پیشگامان و سپاس از همه کسانی است که در تلاش هستند تا جایگاه و نقش روابط‌عمومی در گستره مناسبت‌های اجتماعی و سازمانی به‌نیکی ماندگار بماند و همسو با رشد فزاینده و شتابان افزارهای ارتباطی از قافله دریافت و تبادل دانش و اطلاعات عقب نمانند. در هزاره سوم که اطلاعات با سرعت وصف‌نشدنی منتشر و مبادله می‌شود، وجود روابط‌عمومی برنامه‌محور و با دانش به‌روز که توانایی بهره‌گیری از ابزارها و شبکه‌های ارتباطی را داشته باشد، برای هر سازمانی در عرصه رقابت، مزیتی انکارناپذیر محسوب می‌شود.

از این‌رو روابط‌عمومی به‌عنوان اصلی‌ترین رکن نظام ارتباطی و اطلاع‌رسانی در افزایش آگاهی‌های آحاد جامعه، فرهنگ‌سازی، تنویر افکارعمومی و ارائه اطلاعات شفاف به ذی‌نفعان، نقشی بی‌بدیل برعهده دارد و موفقیت سازمان‌ها، ادارات و شرکت‌ها و دوام‌شان در عرصه‌ها و فعالیت‌های تخصصی با عملکرد روابط‌عمومی‌های آنها گره خورده است.

معتقدم روابط‌عمومی باید با انسجام و هدفمند و حلقه ارتباط موثر بین سازمان و جامعه، زمینه تبادل افکار و اطلاع‌رسانی صحیح و دوسویه را با بهره‌گیری از شیوه‌ها و تکنیک‌های ارتباطی کارآمد و موثر در عصر نوین اطلاعات برعهده گیرد و به‌عنوان یکی از ارکان مدیریت، نقش راهبردی در سیاست‌های سازمان ایفا کند که همیشه بخشی از موفقیت سازمانی در جامعه رقابتی امروز، برگرفته از عملکرد و کارکرد روابط‌عمومی در توسعه ارتباطات سازمانی و بین‌فردی است.

به‌مناسبت ۲۷ اردیبهشت، روز روابط‌عمومی فرصت را مغتنم شمرده، این روز را به همکاران پرتلاش و مشعلداران آگاهی و آگاهی‌بخشی در مدیریت روابط‌عمومی شرکت تبریک می‌گویم و برای آنها از خداوند توفیق روزافزون آرزومندم».

اکتشاف، موتور محرک طرح‌های توسعه چادرملو

مهندس تقی‌زاده، مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو در جلسه کمیته اکتشاف که در مجتمع معدنی چادرملو برگزار شد ضمن تاکید دوباره بر لزوم تامین مواد اولیه فولاد به منظور تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد کشور گفت: ما امروزه در مملکت نیازمند اکتشافات هستیم این موضوع در دستور کار همه شرکت‌ها ازجمله چادرملو است. وی افزود: با خرید ۸ دستگاه حفاری چادرملو تا عمق ۲۵۰۰ متر توانستیم از سایر شرکت‌ها جلوتر باشیم و در بحث اکتشاف خیزهای رو به جلوی خوبی برداریم.

مهندس تقی‌زاده در پایان نشست این کمیته از معدن آریز D۱۹ بازدید و در جریان روند باطله‌برداری از این معدن قرار گرفت.

گفتنی است معدن آریز که طی ۷ ماه شروع به عملیات باطله‌برداری کرده است توانسته با حفاری در دو فاز عمومی و تفصیلی ۲۲ هزار و ۵۰۰ متر و میزان باطله‌برداری ۳۹ میلیون تن و تهیه نمونه و ارسال به آزمایشگاه ۲۶۴۲ نمونه که در نوع خود یک رکورد محسوب می‌شود ۶۵ درصد از برنامه زمان‌بندی جلوتر باشد.

مهندس تقی‌زاده از مسوولین استانی و کشوری در خواست کرد معدن آریز و پیشرفت‌های این معدن را از نزدیک بازدید کنند و مشاهده کنند که چگونه یک کویر بدون آب و علف و خشک حالا به یک منطقه اقتصادی تبدیل شده است و با وجود چنین معادنی کشور از بن‌بست اقتصادی خارج می‌شود.

وی همچنین افزود: خوشحالم که امروز توانسته‌ایم با طراحی مدرن و به روز پیشرفت‌های خوبی حاصل کنیم و نیروهای جوان و بومی منطقه را به کار بگیریم.

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان چهارمحال و بختیاری (سهامی خاص) شماره ثبت ۵۵۰۰

نوبت دوم
شناسه آگهی ۱۲۱۹۲۲۱

آگهی مناقصه عمومی (یک مرحله‌ای) همراه با ارزیابی کیفی
شماره ۱۴۰۱/۰۸

۱- مناقصه گزار: شرکت گاز استان چهارمحال و بختیاری
۲- موضوع مناقصه: گازرسانی به مجتمع گلخانه‌ای غلامرضا فاضل - شهرستان بروجن بصورت PC
۳- شرکت گاز استان چهارمحال و بختیاری در نظر دارد: مناقصه موضوع فوق را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد.
لازم به ذکر است کد فراخوان در پایگاه ملی مناقصات ۵۳۱۱۶۹۷۱ می‌باشد.
۴- تاریخ انتشار مناقصه در سامانه: ساعت ۱۰ روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۱ می‌باشد.
۵- مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: تا ساعت ۱۸ روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۴ می‌باشد.
۶- مهلت زمانی ارائه پیشنهاد: تا ساعت ۱۸ روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۸ می‌باشد.
۷- تاریخ بازگشایی پاکت ارزیابی مناقصه: ساعت ۸ صبح روز شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۱
۸- تاریخ بازگشایی پاکت پیشنهاد: ساعت ۱۰ روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۲
۹- نوع و مبلغ تضمین فرایند ارجاع کار: یکی از تضامین معتبر درآیین نامه تضمین معاملات دولتی مصوبه شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹هـ مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات محترم وزیران به مبلغ ۵،۰۸۰،۰۰۰،۰۰۰(پنج‌میلیارد و هشتادمیلیون) ریال می‌باشد.
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: آدرس شرکت گاز استان چهارمحال و بختیاری واقع در شهرکرد ـ خیابان فارابی شمالی به شماره تلفن ۳۳۳۳۹۰۰۲-۰۳۸ (داخلی ۲۰۸۱)

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۲/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۳/۳۱
روابط عمومی شرکت گاز استان چهار محال و بختیاری

گسترش
تجارت
شنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱
۱۹ شوال ۱۴۴۳
۲۱ مه ۲۰۲۲
شماره ۲۰۶۱
پیاپی ۳۳۷۹
www.Tejaratdaily.com

نمره مردودی تجارت ایران در بهره‌وری

رشد اقتصاد و رفاه عمومی زیر سایه بهره‌وری

استفاده بهینه از ظرفیت منطقه ویژه اقتصادی شیراز

بهره‌وری تجاری با تکیه بر صادرات غیرنفتی

براساس علم اقتصاد، بهره‌وری به‌معنای مقدار کالا یا خدمات تولید شده در مقایسه با هر واحد از انرژی یا کار هزینه شده بدون کاهش کیفیت یا به‌عبارتی دیگر اثربخشی به همراه کارآیی است. می‌توان توسعه فعالیت‌های صادراتی را از مصادیق تحقق بهره‌وری در مسائل تجاری معرفی کرد. توجه به توسعه صادرات محصولات ایرانی می‌تواند از مسیر رونق تولید ملی، بهبود وضعیت اشتغال و نیز عرضه کالاهای معتبر و باکیفیت ایرانی در بازار بین‌المللی و بازارسازی برای این محصولات در عرصه جهانی، کاهش تمرکز صادرات کشور بر نفت و محصولات آن را به‌دنبال داشته باشد. حرکت به سمت توسعه صادرات غیرنفتی در چند دهه اخیر موردتوجه بوده و برنامه‌ریزی‌هایی نیز برای رفع موانع و رونق صادرات غیرنفتی در دستور کار قرار گرفته، چراکه اثربخشی تولیدات داخلی توام با کارآیی، تنها با افزایش درآمدهای حاصل از صادرات نمایان می‌شود. باید توجه داشت در این مسیر صادرات کالای نهایی و ارزش افزوده موردتوجه است.

عکس: صدیق

بهره از ظرفیت‌های بازارهای همسایه

یکی از علل پایین بودن میزان صادرات غیرنفتی را می‌توان بی‌توجهی دولت‌ها به توسعه بازار در کشورهای منطقه دانست. تناسب فرهنگی و درنتیجه امکان تولید کالاهای مصرفی این کشورها در داخل، کیفیت بالای کالاهای ایرانی و نیز تمایل این کشورها به تجارت با ایران در سایه روابط مطلوب حاکم بین ایران و کشورهای همسایه، تنها چند مورد از مزیت‌های صادرات به این کشورهاست اما طبق آمارها، سهم ایران از صادرات با همسایگان بسیار کم است. در همین زمینه مهدی غضنفری، وزیر اسبق صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر اینکه ما می‌توانیم تجارت به کشورهای همسایه را به میزان یک و نیم تا ۲ برابر افزایش دهیم، به واردات ۶۰ میلیارد دلاری کشور عراق اشاره کرد و گفت: سهم ایران از صادرات به این کشور براساس آمار رسمی ۶ میلیارد دلار و براساس آمار غیررسمی بین ۶ تا ۱۰ میلیارد دلار است که این ارقام نشان می‌دهد ما سهم قابل توجهی در صادرات به منطقه نداریم و سهم ما از تامین کالاهای کشورهای منطقه حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد است. در نتیجه، ضروری است دولت نسبت به تسهیل صادرات به این کشورها به‌ویژه از طریق تسهیل روندهای گمرکی، برنامه‌ریزی برای بالابردن استاندارد تولیدات، برندسازی و تبلیغات در سطوح مختلف، اصلاح و بهسازی قوانین مربوط به بازارچه‌های مرزی و نیز تسهیل ترانزیت اقدام کند.

صادرات غیرنفتی، موتور محرکه اقتصاد

مهرداد پارسامنش، مدیر اطلاعات و برنامه‌ریزی صندوق ضمانت صادرات ایران چالش‌ها و راهکارهای توسعه صادرات غیرنفتی را مورد بررسی قرار داد. به گزارش صداوسیما، پارسامنش صادرات را به‌عنوان موتور محرکه اقتصاد و رمز بقای کشورها در بازارهای جهانی معرفی کرد و ادامه داد: به‌دلیل نقش مهم صادرات در اقتصاد، تقویت ظرفیت‌های تولید و خلق ظرفیت‌های نو، هموار کردن مسیر توسعه صادرات، نقش دولت را به‌عنوان تضمین‌کننده سرمایه‌گذاری‌های موجود و کاهش انحصار پررنگ‌تر می‌کند.

وی ادامه داد: تنوع‌بخشی به اقتصاد و درآمدهای کشور، ایجاد اشتغال و افزایش رفاه، توجه دولت‌ها به افزایش صادرات غیرنفتی را می‌طلبد، چراکه ارتقای بیش از پیش صادرات غیرنفتی یعنی افزایش تولید و در نتیجه افزایش تقاضا برای نیروی کار که همان ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری است. براساس آنچه که گفته شد با افزایش صادرات غیرنفتی می‌توان به‌راحتی معضل بیکاری و حتی تورم را در سطح جامعه ریشه‌کن کرد. پارسامنش تاکید کرد: نکته مهم در زمینه ارتقای صادرات غیرنفتی ایران این است که در شرایط فعلی که تحریم‌های خارجی و همچنین همه‌گیری ویروس کرونا موجب کاهش بیشتر تقاضای داخلی شده، می‌توان با افزایش صادرات غیرنفتی، کاهش تقاضای کل را تا حدودی مدیریت و همچنین کمبود ارز ناشی از کاهش صادرات نفتی را جبران کرد.

روی خط آمار

فرود عسگری، معاون امور گمرکی گمرک ایران جزئیات تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۰ را اعلام کرد. به گزارش ایرنا، عسگری در اسفند سال گذشته گفت: میزان تجارت خارجی در سال ۱۴۰۰ به ۹۰ میلیارد دلار رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۳۸ درصد رشد داشته است. در حالی که یکی از اعضای اتاق بازرگانی ایران پس از اعلام آمار تجارت خارجی کشور در ۱۰ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۰ رشد قابل توجه تجارت غیرنفتی ایران را ناشی از افزایش ارزش کالاهای مبادله شده دانسته و گفته بود از نظر وزنی تجارت در این دوره رشد چندانی نداشته، آمار سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد وزن کالاهای مبادله شده بین ایران و کشورهای طرف معامله آن به ۱۴۹ میلیون و ۴۰۰ هزار تن رسیده که نسبت به ۱۱ ماهه سال پیش از سال مورد بررسی ۱۲ درصد افزایش دارد. از این میزان ۱۱۲ میلیون و ۶۵۸ هزار تن کالا به ارزش ۴۳ میلیارد و ۵۱۷ میلیون دلار سهم کالاهای صادراتی است که رشد ۱۰ درصدی در وزن و ۴۰ درصدی در ارزش را نشان می‌دهد. علیرضا مقدسی، سرپرست گمرک جمهوری اسلامی ایران درباره رشد صادرات غیرنفتی ایران در اسفند سال گذشته تصریح کرد: رشد صادرات غیرنفتی در شرایط تحریمی و وجود محدودیت‌های اقتصادی، حاصل تلاش و همت همه دست‌اندرکاران حوزه تجارت خارجی، به‌ویژه فعالان اقتصادی است و انتظار می‌رود با رفع مشکلات و تنگناهای موجود، شاهد بهبود وضعیت تجارت در آینده باشیم. سرپرست گمرک جمهوری اسلامی ایران درباره عمده مقاصد صادراتی کالاهای ایرانی خاطرنشان کرد: در این مدت چین با ۲۱ میلیون و ۳۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۱۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار، نخستین شریک تجاری ایران بود و پس از آن عراق با ۲۳ میلیون و ۵۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۶ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۱۱ میلیون و ۷۰۰ هزار تن به ارزش ۴ میلیارد و یکصد میلیون دلار، امارات متحده عربی با ۸ میلیون و ۳۰۰ هزار تن به ارزش ۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار و افغانستان با ۳ میلیون و ۳۰۰ هزار تن کالا به ارزش یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار قرار گرفتند. سرپرست گمرک جمهوری اسلامی ایران افزود: امارات متحده عربی با ۸ میلیون و ۹۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۱۱ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار، چین با ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تن به ارزش ۸ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۳ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار، آلمان با ۵۹۳ هزار تن به ارزش یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار و سوئیس با یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن کالا به ارزش یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، ۵ کشور عمده طرف معامله واردات با ایران بودند.

فرود عسگری

علیرضا مقدسی

مقدسی همچنین با اشاره به رشد ۷۶ درصدی ترانزیت کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران، گفت: در ۹ ماه ابتدایی سال گذشته ۹ میلیون و ۱۵۸ هزار تن کالا از خاک کشورمان ترانزیت شده که تا پایان سال به ۱۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن رسید.

سخن پایانی

اتکا به صادرات نفتی از ویژگی‌های خاص اقتصاد ایران است و همواره نوسانات نرخ نفت سبب بی‌ثباتی درآمدهای ارزی و اقتصاد ایران می‌شود. همین امر سبب شده عدم وابستگی به اقتصاد تک‌محصولی، تنوع بخشیدن به درآمدهای ارزی از طریق افزایش صادرات غیرنفتی و افزایش سهم اقتصاد ایران در تجارت بین‌الملل مورد تاکید برنامه‌های توسعه اقتصادی قرار گیرد. باوجود تمام اعداد و ارقام اعلام‌شده مبنی بر توسعه صادرات غیرنفتی، برخی کارشناسان عقیده دارند همچنان درآمد حاصل از صادرات غیرنفتی درصد کمی از درآمد کشور را شامل می‌شود. باید توجه داشت بهره‌وری در مسائل صادراتی، تنها باتوجه به صادرات غیرنفتی محقق خواهد شد.

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی

صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۵۱۶۳۲ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۹۲۱۰۱۹

بدینوسیله از کلیه سهامداران صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن جهت حضور در جلسه مجمع عمومی عادی در روز سه‌شنبه مورخه ۱۴۰۱/۰۳/۱۰ راس ساعت ۹ صبح در محل تهران- خ کارگر شمالی - بالاتر از خ جلال آل احمد - پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران - دانشکده مهندسی مکانیک طبقه هفتم دعوت بعمل می‌آید.

دستور جلسه:
۱-انتخاب اعضاء هیات‌مدیره
۲- بررسی و تصویب آئین‌نامه‌های صندوق
۳ - بررسی و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۳۹۹
٤-انتخاب بازرس قانونی سال ۱٤۰۰
۵- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار
۶-سایر موارد در صلاحیت مجمع عمومی

هیات‌مدیره صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص)

آگهی دعوت به مناقصه عمومی

انتخاب پیمانکار تأمین نیرو

شرکت صنایع سیمان گیلان سبز (سهامی خاص)

در نظر دارد بخشی از خدمات تأمین نیروی انسانی کارخانه به آدرس: سیاهکل، دیلمان، بعد از روستای گولک را به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.
از متقاضیان دعوت می‌گردد جهت دریافت اسناد مناقصه به تارنمای اینترنتی شرکت سیمان گیلان سبز به نشانی www.gilancement.ir مراجعه و مدارک مربوطه را دریافت و حداکثر تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۶ به واحد دبیرخانه شرکت تحویل نمایند.
آدرس دفتر مرکزی: خیابان فردوسی، خیابان شهید تقوی، کوچه انوشیروانی، پلاک ۵، شرکت سیمان تهران، ساختمان شرکت صنایع سیمان گیلان سبز
ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۶۶۷۰۲۱۵۵-۰۲۱ و ۶۶۷۶۰۱۰۲-۰۲۱ داخلی ۱۰۵ و ۱۰۲ تماس حاصل فرمایند.

شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

آگهی دعوت به مناقصه عمومی

انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی

شرکت صنایع سیمان گیلان سبز (سهامی خاص)

در نظر دارد عملیات انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی کارخانه خود را به مدت یک سال به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. از متقاضیان دعوت می‌گردد جهت دریافت اسناد مناقصه به تارنمای اینترنتی شرکت سیمان گیلان سبز به نشانی www.gilancement.ir مراجعه و مدارک مربوطه را دریافت و حداکثر تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۶ به واحد دبیرخانه شرکت تحویل نمایند.
آدرس دفتر مرکزی: خیابان فردوسی، خیابان شهید تقوی، کوچه انوشیروانی، پلاک ۵، شرکت سیمان تهران، ساختمان شرکت صنایع سیمان گیلان سبز
ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۴۲۴۸۸۴۰۹-۰۱۳ تماس حاصل فرمایند.

شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

آگهی مناقصه عمومی

شماره ۱۰۰۶-۱۴۰۱/۶/۱

صنایع شهید ستاری

در نظر دارد، اقلام ذیل را از طریق برگزاری مناقصه و عقد قرارداد تامین نماید. متقاضیان می‌توانند در ساعات اداری به منظور دریافت برگ شرایط و مشخصات مناقصه به آدرس مشروحه ذیل مراجعه و پیشنهاد خود را ظرف مدت حداکثر ۱۰ روز پس از تاریخ انتشار آگهی داخل صندوق مناقصه شماره ۱۲۱ این صنایع بیاندازند. پیشنهادهای رسیده در کمیسیون مناقصه بازو نتیجه آن اعلام خواهد شد. صنایع شهید ستاری در رد یا قبول یک یا تمامی پیشنهادها مختار می‌باشد و هزینه درج آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

۱ برون‌سپاری فورج و عملیات حرارتی قطعه آلومینیومی ۵۲/۰۱-S به تعداد ۱۲,۰۰۰ عدد
۲ برون‌سپاری تراش ابتدایی قطعه فولادی کد ۰۱/ ۲۵ به تعداد ۱۰,۰۰۰ عدد
۳ برون‌سپاری تراش نهایی قطعه فولادی کد ۰۱/ ۲۵ به تعداد ۱۰,۰۰۰ عدد
۴ برون‌سپاری تراش ابتدایی قطعه فولادی ۰۱/ NA۵۲ به تعداد ۶,۰۰۰ عدد
۵ برون‌سپاری تبدیل مقدار ۵۰,۰۰۰ کیلوگرم شمش خالص آلومینیوم به میلگرد قطر ۸۰ یا ۹۰ میلی متر
۶ خرید روغن صنعتی ۴۰ به مقدار ۳۰,۰۰۰ کیلوگرم

آدرس: تهران، انتهای بزرگراه شهید بابایی به سمت شرق جاده پارچین، صنایع شهید ستاری
شماره تماس: ۳۵۷۶۸۸۴۲-۰۲۱ شماره دورنگار: ۳۶۰۷۶۵۹۳-۰۲۱

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی قائم‌شهر

نوبت اول شناسه ۱۲۱۸۸۸۲

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی قائم‌شهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

املاک متقاضیان واقع در قریه مجاور محله ۲۳ اصلی بخش ۱۶

۵۶۷۹ فرعی بنام آقای مهرعلی عزیز پورآهنگرکلائی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین که در آن احداث بنا شده است به مساحت ۱۰۹۷۰ مترمربع خریداری مع‌الواسطه از آقای باب‌علی طالبی مالک رسمی.

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۲/۳۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۳/۱۶

یونس قصابی، کفیل اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

آگهی فقدان سند مالکیت

آقای شهاب‌الدین محجوبی ضمن تسلیم دو برگ استشهادیه تصدیق شده اعلام نموده است که سند مالکیت ششدانگ آپارتمان مسکونی به مساحت ۱۰۳.۳۵ مترمربع قطعه ۱ تفکیکی به شماره ۱۹۰۳۳ فرعی از ۱۵۵ اصلی مفروز از پلاک ۳۵۴۱ فرعی از اصلی مذکور واقع در اراضی حوزه ثبتی شهرستان کرج مورد ثبت ۱۰۵۳۰۰۲ صفحه ۱۳۴ جلد ۴۱۰۰ املاک به نام مالک فوق ثبت و صادر گردیده که به علت مخدوش بودن تقاضای صدور سند مالکیت المثنی نموده است. لذا مراتب به استناد تبصره یک اصلاحی به ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت در یک نوبت آگهی می‌شود تا چنانچه کسی مدعی وجود سند مالکیت نزد خود و یا انجام معامله نسبت به ملک مذکور باشد از تاریخ انتشار این آگهی به مدت ده روز اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت به این اداره تسلیم تا وفق مقررات عمل گردد بدیهی است چنانچه ظرف مدت مقرر اعتراضی واصل نشود و یا در صورت اعتراض اصل سند ارائه نگردد سند مالکیت المثنی طبق مقررات به متقاضی تسلیم خواهد شد.

مسلم مرزارا، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک ناحیه یک کرج

www.Gostaresh.news

با ما سبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

یادداشت

حفظ بهره‌وری باثبات سیاست تجاری

کیومرث فتح‌الله کرمانشاهی
معاون کل اسبق سازمان توسعه تجارت

یکی از لوازم مهم دستیابی به توسعه و بهره‌وری اقتصادی، بهره‌مندی از تمام بسترها و ظرفیت‌های موجود داخلی و خارجی در امور تجاری است. استفاده و بهره‌مندی از این فرصت‌ها نیازمند دارا بودن برنامه‌های مناسب اقتصادی به‌عنوان نقشه راه است. چند نکته در بررسی بهره‌وری بخش‌های اقتصادی شایان توجه است؛ نخست آنکه تولید و تجارت نیازمند ثبات در روند و سیاست‌گذاری‌ها است؛ نه‌تنها برای صادرات، بلکه برای تولید و بهبود شرایط اقتصادی داخلی نیز نیازمند برنامه‌های جامع و باثبات هستیم. وجود تغییرات مداوم برای حفظ اصول فعالیت‌های اقتصادی به‌هیچ‌وجه مناسب تولید و همچنین فعالیت‌های تجاری نیست. تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و صادرکنندگان باید بتوانند نسبت به آینده فعالیت‌های خود برنامه‌ریزی مشخص و قطعی داشته باشند، چرا که در این شرایط واردکنندگان، صادرکنندگان و در نهایت تولیدکنندگان می‌توانند در فضایی ایمن به فعالیت‌های تجاری موردنظر خود بپردازند. به‌عنوان مثال تولیدکنندگان باید بدانند که مواد اولیه در چه شرایطی به‌دست آنها خواهد رسید و در نهایت نرخ تمام‌شده تولید چه خواهد بود، چرا که در بسیاری از بخش‌های تولید، ایران هنوز تولیدکننده پایه‌ای نبوده و برای ادامه چرخه حیات نیاز به تامین مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای از خارج کشور دارد. از ابتدای امسال، دولت اعلام کرد نرخ محاسبه تعرفه‌های گمرکی را تغییر داده و ارز نیمایی را جایگزین ارز ۴۲۰۰ تومانی در فرمول محاسبه این تعرفه خواهد کرد. این اقدام منجر به افزایش نرخ تمام‌شده کالاهای نهایی وارداتی و مواد اولیه برای تولید خواهد شد. باید تاکید کرد این اتفاق، بهره‌وری چرخه تولید در کشور را تحت‌الشعاع قرار داده و مزیت قیمتی را از کالاهای تولید داخل سلب می‌کند. همچنین از سویی دیگر صادرکنندگان نیز باید بهای نهایی کالاها را برای صادرات دانسته و براساس آن بازارهای صادراتی هدف را پوشش دهند، در غیر این صورت، جز افزایش قیمت‌ها در بازارهای داخلی، شاهد از دست رفتن فرصت‌های تجارت خارجی خواهیم بود. در توضیح این موضوع باید گفت غیر از شرط رقابت‌پذیر بودن نرخ کالاها، بهای تولیدات نیز باید از ثبات نسبی برخوردار باشند. این مسئله اهمیت بهره‌وری چرخه تولید، مقرون به‌صرفه بودن کالاهای داخلی و مزیت قیمتی را به‌وضوح نمایان می‌کند. یک فعال تجاری با هر سختی بازار جهانی برای تولیدات ایرانی کسب می‌کند و باوجود تمام مشکلات اعم از تحریم‌های اقتصادی و رقابت با سایر کشورها، می‌تواند قراردادی را برای صادرات منعقد کند. صادرکنندگان در این روند باید در فضایی شفاف به خریداران خود ضمانت برای تحویل کالا بدهند. حال اگر شرایط داخلی برای تولید تغییر کرده و با هرگونه بی‌ثباتی در واردات، صادرات یا روند تولید مواجه شویم، صادرکنندگان نمی‌توانند به تعهدات خود عمل کنند. در نتیجه بازارهای صادراتی برای ایران از دست خواهند رفت. این موضوع نکته‌ای است که دولت در اجرایی کردن هرگونه تغییر یا اصلاح ساختار اقتصادی باید در نظر داشته باشد. باید توجه داشت تمام سیاست‌های دولت در رابطه با نحوه روند فعالیت‌های تجاری، اقتصاد کلان کشور را تحت‌تاثیر قرار خواهد داد.

این موضوع نکته‌ای است که در تمامی سیاست‌گذاری‌ها دولت باید به آن توجه ویژه داشته باشد.

غیر از ثبات در سیاست‌گذاری‌ها و قوانین، وجود استراتژی و نقشه راه مناسب برای توسعه فعالیت‌های تجاری نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. به‌نظر می‌رسد بهترین رویکرد برای شرایط فعلی، توجه به تقویت صادرات غیرنفتی است. این اقدام نیازمند تقویت تولید داخل، مهار تورم و رفع مشکلات تولیدکنندگان است.

در این شرایط کالای ایرانی ضمن دارا بودن مزیت کیفیتی و قیمتی، برای کشور درآمد مناسب به‌همراه خواهد داشت. این موارد در کنار یکدیگر، مجموعه‌ای از تحقق بهره‌وری در تجارت را رقم خواهد زد.

تجارت ایران در بهره‌وری نمره قبولی نمی‌گیرد

بازار داخلی به تجارت خارجی وابسته است

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

واژه بهره‌وری در بسیاری از لغتنامه‌های ادبی و حتی اقتصادی، به‌معنای قدرت تولید، باروری و مولد بودن است. در تعریف عمومی نیز بهره‌وری، استفاده موثر و بهینه از منابع موجود را به‌منظور تولید کالا یا خدمات نشان می‌دهد. اگر تمامی این تعاریف و مولفه‌های مهم اقتصادی را شاخصه‌ای برای سنجش میزان بهره‌ور بودن فعالیت‌های تجاری کشور قرار دهیم، شاید به‌نتیجه مطلوبی دست نیابیم. بنا بر عقیده کارشناسان اقتصادی و فعالان تجاری، ایران در هر ۲ بخش تجارت خارجی و داخلی دچار ضعف و نقایص متعدد است. تجارت خارجی مسائل مربوط به صادرات و واردات را در برگرفته و تجارت داخلی نیز تولید، نظام توزیع و سیاست‌های مدیریت بازار را شامل می‌شود، از این‌رو توجه به شرایط فعلی موجود در فعالیت‌های تجاری، ضعف‌ها و فرصت‌های مهم برای بهبود شرایط اقتصادی و بهره‌وری بازارها از اهمیت زیادی برخوردار است. صمت در این گزارش، با فعالان اقتصادی و تجاری در رابطه با میزان بهره‌وری فعالیت‌های تجاری و فرصت‌های پیش‌رو، به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

تورم یکی از عوامل مهم مخرب اقتصادی و مانع اصلی رشد و بهره‌وری در جامعه است. به‌دلیل وجود تورم و گرانی تحمیل‌شده به بازار، بدیهی است که نمی‌توان از تمام بسترها، منابع و امکانات موجود نهایت استفاده را برد

مسیر صادراتی هموار نیست

رضی حاجی آقامیری، عضو کمیسیون توسعه صادرات و تسهیل تجارت اتاق بازرگانی تهران در گفت‌وگو با صمت، ابتدا به تشریح ابعاد بهره‌وری در تجارت خارجی کشور پرداخت. او مهم‌ترین چهره بهره‌وری در تجارت خارجی را توسعه صادرات عنوان کرد و در این‌باره گفت: برای ارزیابی میزان بهره‌وری نقطه شروعی را باید در نظر گرفت و برنامه‌ریزی برای رسیدن به هدفی مشخص را مورد توجه قرار داد؛ از طرفی دیگر میزان دستیابی به نتیجه را با نهاده‌هایی که برای به‌دست آوردن آن نتیجه در نظر گرفته شده باید سنجید، نیاز به شرایطی با حداقل ثبات داریم. به این معنا که در قدم نخست به سطحی از ثبات رسیده و پس از آن با انجام اقدامات مناسب، به پیشرفت مطلوب دست یابیم. اما این پرسش مطرح است که بهره‌وری در تولید و تجارت داخلی مورد نظر ما است یا تولید و صادرات. وی در ادامه تصریح کرد: اگر بخواهیم درباره بهره‌وری در مباحث تجارت خارجی صحبت کنیم، باید میزان صادرات کشور را مورد بررسی قرار دهیم. در چند سال اخیر بنا بر مشکلات مختلفی از جمله تحریم و در نتیجه اشراف نداشتن به هزینه‌های مربوط به آن، بهره‌وری در فعالیت‌های صادراتی ایران را نمی‌توان به‌دقت مورد سنجش قرار داد. علاوه بر آنکه صادرات توسعه چندانی نداشته است، چرا که حتی اگر صادرکنندگان با تمام مشقت‌ها و پیچیدگی‌ها اقدام به صادرات می‌کردند، بازگشت پول حاصل از آن به‌دلیل مشکلات بانکی و تحریم‌ها با چالش‌ها و هزینه‌های گزافی انجام شده است.

▣ شرایط ناپایدار صادرات

حاجی آقامیری در رابطه با مشکلات صادراتی ادامه داد: بنا بر تمام شرایطی که پیش‌تر ذکر شد، در عمل فعالیتی به‌عنوان صادرات به‌طور رسمی در این مدت انجام نشده که بتوان درباره بهره‌وری آن صحبت کرد. به‌عبارتی دیگر براساس تعریف بهره‌وری که ابتدا ذکر شد، در امر صادرات هیچ شرایط و موقعیت مستحکم و قابل‌اعتمادی نداشته و نداریم که بتوانیم بهره‌وری در این عرصه را رصد کنیم. همچنین از سویی دیگر باید در نظر داشت بررسی بهره‌وری در شرایطی ممکن است که جاده‌ای برای رشد و توسعه وجود داشته حتی اگر همراه با دست‌انداز باشد. در صورت وجود این‌چنین راهی، ابتکار عمل افراد، میزان بهره‌وری فعالیت آنها را معین می‌کند. وی ادامه داد: وقتی ما در شرایطی از تحریم قرار داریم که گذشته از حاشیه‌های آن، ورود کالای ایرانی به برخی از اهداف مهم صادراتی ممنوع یا با مشکلات جدی روبه‌رو است، برای فعالیت‌های صادراتی در کشور هیچ مسیر و جاده‌ای وجود ندارد که فعالیت‌ها، خلاقیت‌ها و حتی تلاش‌ها را موردبررسی قرار داده و بتوان آن را همراه با بهره‌وری یا بدون آن توصیف کرد.

▣ تنش بازار داخلی متاثر از واردات است

حاجی آقامیری در ادامه تجارت داخلی و خارجی را ۲ حلقه وابسته به هم معرفی کرد. او وجود مشکلات در تجارت داخلی را به‌دلیل اختلال در مباحث تجارت خارجی عنوان کرد و در این‌باره گفت: مواردی از جمله تولید و نظام توزیع، اجزای اصلی تجارت داخلی محسوب می‌شوند، همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، به‌دلیل وجود تحریم‌ها و تبعات ناشی از آن که کاهش پول ملی از اهم آن به حساب می‌آید و برخی تنش‌های سیاسی، نه‌تنها صادرات بلکه واردات کشور نیز دچار مشکل شده است. در نگاه نخست شاید به‌نظر برسد که این اختلال بر بازارهای داخلی تاثیر نخواهد داشت که چنین نیست. عضو کمیسیون توسعه صادرات و تسهیل تجارت اتاق بازرگانی تهران توضیح داد: بیشتر محصولات وارداتی یا کالاهای سرمایه‌ای و مواد اولیه، تولیدات کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی را شامل می‌شوند یا کالای مصرفی نهایی است که در بازار داخلی توده مردم به آنها نیاز دارند، از این‌رو می‌توان گفت تجارت خارجی، تاثیر مستقیمی بر تجارت داخلی کشور دارد و به‌دلیل وجود تنش‌های مختلف خارجی در سال‌های اخیر، شاهد نوسانات مدام و تاثیرگذاری در بازار داخلی بودیم،بنابراین در بررسی بهره‌وری و استفاده از منابع و امکانات موجود در تجارت داخلی هم، نمی‌توان نکات مثبتی را مشاهده کرد.

▣ تورم نشان‌دهنده نبود بهره‌وری

این عضو کمیسیون توسعه صادرات و تسهیل تجارت اتاق بازرگانی تهران در ادامه صحبت‌های خود، افزایش نرخ تمام‌شده تولید، پاسخگو نبودن تولیدات به تقاضای داخلی و وجود تورم را نشان‌دهنده بهره‌ور نبودن تجارت داخلی در ایران معرفی کرد.

او ضمن تاکید بر نقش تورم در مسائل توسعه اقتصادی گفت: تورمی که امروز بازار شاهد آن است، ناشی از سیاست‌های اقتصادی دولتی در تمام ادوار گذشته است.

باید توجه داشت تورم یکی از عوامل مهم مخرب اقتصاد و مانع اصلی رشد و بهره‌وری در جامعه است. به‌دلیل وجود تورم و گرانی تحمیل‌شده به بازار، بدیهی است که نمی‌توان از تمام بسترها، منابع و امکانات موجود نهایت استفاده را برد.

باید تاکید کرد زمانی که شرایط اقتصادی با افزایش نرخ تورم و کاهش افسارگسیخته ارزش پول ملی در حال نوعی فروپاشی است، بررسی بهره‌وری در این زمان محلی از اعراب ندارد.

به‌عبارت دیگر، افزایش نرخ تمام‌شده کالای تولیدشده در پی مشکلات و محدودیت‌های تجارت خارجی و سیاست‌های دولت و رشد فزاینده نرخ تورم، در نقطه مقابل افزایش بهره‌وری قرار دارد.

▣ خروج نیروی کار از بازار

از دیگر ابعاد مهم بهره‌وری، استفاده از ظرفیت‌های موجود نیروی کار است. حاج آقامیری همچنین بهره‌گیری از نیروی انسانی در کشور را دچار دست‌اندازهای مختلف عنوان کرد. او معتقد است شرایط اقتصادی بر بدنه بازار کار نیز اثرگذار بوده و در این‌باره تصریح کرد: باید توجه داشت در استفاده از نیروی انسانی که می‌تواند در این امر حائز اهمیت بسزایی باشد، تاکنون کامیاب نبوده‌ایم.

برای تشریح این موضوع باید خاطرنشان کرد: در حال حاضر ایران دچار معضلات بزرگ و پیچیدگی‌های اقتصادی مختلفی است. امروزه نیروی انسانی کارآمد از بازار، بنا به دلایل مختلف و شرایط نامناسب اقتصادی و اجتماعی در حال خارج شدن است. از سویی دیگر در سال‌های اخیر تربیت نیروی انسانی و به‌کار بردن نیروی کارآزموده در عرصه تولید و تجارت نیز به‌درستی انجام نشده است. از این‌رو در بسیاری از مشاغل و جایگاه‌های تخصصی نیز دچار ضعف و خلأ هستیم.

باید تاکید کرد محیط اقتصادی فعلی کشور، بیمار است و تنها راهکار بهبود شرایط، باز شدن مسیرهای تعاملی و راه‌هایی است که اقتصاد کشور بتواند در فضایی آرام و آزاد به حرکت خود ادامه دهد.

▣ راهکارهای بهبود بهره‌وری

این عضو کمیسیون توسعه صادرات و تسهیل تجارت اتاق بازرگانی تهران در ادامه صحبت‌های خود، به راهکارهای افزایش بهره‌وری در مباحث تجارت داخلی و خارجی اشاره کرد و گفت: در حال حاضر بسترهایی که فعالیت‌های اقتصادی بتوانند در آرامش بر آنها حرکت کنند، در کشور مهیا نیست و این شرایط بر تمامی حلقه‌های تجارت و بازار اثرگذار است.

تا زمانی که این بسترها مهیا نشده و راهکارهای مناسبی برای رفع چالش‌های فعلی تدوین و اجرایی نشود، به افزایش بهره‌وری اقتصادی در تجارت داخلی و خارجی نمی‌توان امیدوار بود.

کارشناسان اقتصادی معتقدند یکی از پیشنهاداتی که می‌توان به‌عنوان راهکار برای برون‌رفت از مشکلات اقتصادی در نظر گرفت، اصلاح روابط خارجی و شرایط اجتماعی داخلی است. وی ادامه داد: زمانی که بتوان با سهولت بیشتری صادرات انجام داد و ارز حاصل از صادرات را وارد کشور کرد، مواد اولیه تولیدات داخلی و همچنین کالاهای نهایی موردنیاز کشور وارد شود و با سیاست‌های صحیح بتوان جلوی کاهش ارزش پول ملی را گرفت، در این شرایط می‌توان به‌رفع مشکلات فعلی، دستیابی به ثبات و در نهایت بهره‌وری اقتصادی و تجاری کشور امیدوار بود.

زمانی‌که تولید و صادراتی وجود نداشته باشد، درآمدی نیز نخواهیم داشت. همین موضوع سبب می‌شود ایران را در زمینه تجارت خارجی، کشوری بهره‌ور و توسعه‌یافته ندانیم

صادرکننده نیستیم

علیرضا حسنی، عضو کمیسیون تولید و صادرات اتاق اصناف ایران در گفت‌وگو با صمت، ایران را کشوری مصرف‌کننده توصیف کرد. او معتقد است محدود بودن فعالیت‌های صادراتی، از مهم‌ترین دلایل بهره‌ور نبودن تجارت خارجی برای ایران است. این فعال اقتصادی توضیح داد: در حال حاضر ایران فعالیتی که بتوان آن را یک اقدام مهم صادراتی توصیف کرد، ندارد. صادرات نیازمند بکارگیری منابع داخلی برای تولید محصولات با ارزش‌افزوده بالا و سپس وارد کردن آن به بازارهای جهانی است. در بخش تولید و استفاده از منابع، ایران فعالیت مهمی تا به‌حال انجام نداده و در بیشتر محصولات، مصرف‌کننده و واردکننده است. تنها برای برخی کالاها مانند پسته و فرش، صادرات وجود دارد که تنها با تکیه بر صادرات این دست کالاها، نمی‌توانیم خود را کشور مهم صادرکننده عنوان کنیم. حسنی ادامه داد: مهم‌ترین ثمره‌ای که نشان‌دهنده بهره‌وری در مسائل تجارت خارجی است، درآمد حاصل از صادرات است. زمانی که تولید و صادراتی وجود نداشته باشد، درآمدی نیز نخواهیم داشت؛ همین موضوع سبب می‌شود تا ایران را در زمینه تجارت خارجی، کشوری بهره‌ور و توسعه‌یافته ندانیم.

▣ کاهش قدرت خرید مردم

حسنی همچنین افزایش افسارگسیخته نرخ کالاها در بازار داخلی را یکی از ظواهر نبود بهره‌وری مناسب در بکارگیری منابع در تولید و همچنین تنظیم بازار معرفی کرد. او در این‌باره توضیح داد: رکود بازارهای کالایی از چالش‌های مهم اقتصادی در ایران است. به‌دلیل افزایش نرخ تمام‌شده تولید، توان خرید مردم کاهش پیدا کرده است. در این شرایط فرصت مناسبی برای فروش محصولات در داخل کشور فراهم نبوده و برای مصرف‌کننده، پرداخت قیمت‌های فعلی مقرون به‌صرفه نیست. نه‌تنها کالاهای تولید داخل، بلکه اقلام وارداتی نیز در این مدت افزایش نرخ چندبرابری داشته‌اند که همین موضوع سبب شده تا موجی از رکود بر فروش کالاها حاکم شود. این عضو کمیسیون تولید و صادرات اتاق اصناف ایران خاطرنشان کرد: کاهش قدرت خرید مردم در پی افزایش فشارهای تورمی، باعث شده تا عملکرد تجارت داخلی و سیاست‌های بازار را موفق ندانیم، بنابراین اگر براساس شاخص‌های بهره‌وری بخواهیم نظام تولید، سیاست‌های مدیریتی بازار داخلی و کنترل‌های اقتصادی را موردارزیابی قرار دهیم، به نتایج مطلوبی نخواهیم رسید.

▣ اشتغال در جایگاه‌های غیرتخصصی

این عضو کمیسیون تولید و صادرات اتاق اصناف ایران به بکارگیری نامناسب نیروی انسانی در کشور اشاره کرد. او قرارگیری افراد در جایگاه‌های غیرمرتبط با تخصص خود را نشانه نبود بهره‌وری در مدیریت نیروی کار در ایران معرفی کرد و در این‌باره توضیح داد: در گام نخست باید نیروی انسانی را به ۲ بخش نیروی کار (کارگر) و متخصص تقسیم کنیم. در بحث نیروی کار شرایط مناسبی نداریم؛ به‌دلیل افزایش ۵۷ درصدی دستمزد پایه کارگر در سال جدید، واحدها یا تعدیل نیرو داشتند یا به‌سختی با همان تعداد منابع انسانی قبلی به فعالیت ادامه دادند. چنین شرایطی بازار کاریابی را برای کارگران دشوار کرده است. حسنی ادامه داد: در رابطه با بحث نیروی متخصص نیز باید گفت تا به امروز در تربیت این افراد به‌طور مناسبی عمل نشده است. مهم‌ترین ایراد این عملکرد نامناسب نیز اشتغال افراد در حوزه‌های غیرتخصصی است. به این صورت که جوانان در حوزه‌های تحصیلی خود شغل مناسبی پیدا نکرده و محدود بودن بازار کار، آنها را به پذیرش مشاغل غیرتخصصی وامی‌دارد. حسنی در ادامه خاطرنشان کرد: باید توجه داشت این اتفاق را نمی‌توان موفقیت نداشتن در بهره‌وری نیروی انسانی عنوان کرد. به‌نظر من این بحران به‌معنای تربیت نادرست نیروی تخصصی در فضای دانشگاهی و آگاهی‌رسانی از بازار کار است.

سخن پایانی

طبق تعریف سازمان بین‌المللی کار، در تولید محصولات مختلف ادغام ۴ عامل زمین، سرمایه، کار و سازماندهی ضروری است. براساس این تعریف، نسبت ترکیب این عوامل در محصولات، معیاری برای سنجش بهره‌وری است. اگر سیاست را مولفه اساسی تاثیرگذار بر تجارت خارجی دانسته و تمایل به حذف آن از مسائل اقتصادی داشته باشیم، اعمال روش‌های مدیریتی بخش تولید و کنترل بر بازار از اهمیت زیادی برخوردار است. بنا بر نظر کارشناسان اقتصادی، هرچند همواره سایه تنش‌های سیاسی بر تجارت داخلی وجود داشته و انکارناپذیر است، اما شاید مهم‌تر از اصلاح سیاست‌های خارجی، تصمیمات اقتصادی برای بازارهای داخلی است. دولت باتوجه به فرصت‌ها و ظرفیت‌های متعدد در داخل کشور، می‌تواند مسیر حرکت اقتصادی بازار را بهبود بخشیده و همراه با اصلاح ساختارها، از گسترش تورم جلوگیری کند.

در بررسی نقش بهینه‌سازی مصرف در برنامه‌های توسعه‌ای عنوان شد

رشد اقتصاد و رفاه عمومی زیر سایه بهره‌وری

گروه نمایشگاه
editor@smtnews.ir

بهره‌وری فن استفاده مطلوب از امکانات، سرمایه‌ها، نیروها، منابع و فرصت‌ها در تولید کالا و عرصه خدمات است و تاثیر شگرفی بر توسعه اقتصادی می‌گذارد و به همین دلیل، کشورهای گوناگون جهان همواره به این امر مهم تاکید دارند. کاهش هزینه، افزایش تولید و خدمات، ارتقای کیفیت و استفاده بهینه از زمان از جمله هدف‌های بهره‌وری به‌شمار می‌رود. کشوری مانند ایران به علت تحریم‌های طولانی و خسارت‌های جنگ تحمیلی باید به امر بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف توجه ویژه‌ای داشته باشد.

افزایش بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف در جهان پر رقابت کنونی، نه‌تنها از وابستگی کشور در عرصه جهانی شدن می‌کاهد، بلکه به رشد و شکوفایی در حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی داخلی نیز یاری می‌رساند؛ بنابراین انتظار می‌رود در یکم خرداد و روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف بیش از شعار، تلاش فزاینده در عمل هم مشاهده شود؛ موضوعی که در کانون توجه مسئولان امر نیز قرار گرفته است. ایرنا به مناسبت روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف با امیر دودابی‌نژاد، کارشناس این حوزه که سابقه معاونت در سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی را نیز داشته به گفت‌وگو پرداخته است.

بهره‌وری به نسبت ستانده به نهاده یک فعالیت اطلاق می‌شود. به طبع هرچه بتوان محصول بیشتری از نهاده‌های یکسان تولید کرد، یعنی بهره‌وری بیشتر بوده است. برای اینکه بتوان بهره‌وری را افزایش داد باید به هر یک از نهاده‌های تولید به‌طور جداگانه نگاه کرد

◉ چه ضرورت‌هایی باعث شد تا این روز در ایران نام‌گذاری شود؟

بهره‌وری موضوعی است که می‌تواند به افزایش رشد اقتصادی، مدیریت زیرساخت‌ها و توسعه کشور بینجامد. در برنامه ششم توسعه به‌طور متوسط سالانه ۲.۸ درصد رشد بهره‌وری پیش‌بینی شده که با فرض این مورد، حدود ۳۵ درصد یا یک‌سوم رشد ۸درصدی اقتصادی باید از راه رشد بهره‌وری تحقق یابد. برای اینکه بتوان به اهمیت این امر آگاه شد، باید به این نکته توجه داشت که سالانه به‌طور تقریبی ۷ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری در برنامه ششم پیش‌بینی‌شده که ارزش این ۲.۸ درصد رشد بهره‌وری در رشد اقتصادی کشور معادل ۱۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است. به‌عبارت دیگر، رشد اقتصادی که از راه سرمایه‌گذاری سالانه ۱۲۰ هزار میلیارد دلار به‌دست می‌آید، معادل همان ۲.۸ درصد رشد بهره‌وری است.

این امر نشان می‌دهد ظرفیت بسیار قابل‌توجهی در این حوزه برای اقتصاد ملی وجود دارد. اهمیت این امر سبب شد روزی به‌عنوان روز بهره‌وری در تقویم به ثبت برسد تا مسئولان با برگزاری برنامه‌های آموزشی و ترویجی بیش از پیش به این مهم توجه و با تجلیل از افراد برتر در این زمینه مقوله بهره‌وری را در کشور به فرهنگ تبدیل کنند.

◉ چگونه می‌توان به بیشترین سطح از بهره‌وری دست یافت و به این امر تحقق بخشید؟

بهره‌وری به نسبت ستانده به نهاده یک فعالیت اطلاق می‌شود. به طبع هرچه بتوان محصول بیشتری از نهاده‌های یکسان تولید کرد، بهره‌وری افزایش می‌یابد. برای اینکه بتوان بهره‌وری را افزایش داد باید به هر یک از نهاده‌های تولید به‌طور جداگانه نگاه کنیم.

به‌عنوان نمونه، تصور کنید ۳ عامل اصلی نیروی کار، سرمایه و انرژی در بخش تولید وجود دارد. در زمینه نیروی کار، افزایش آموزش‌ها و رشد تخصص از عامل‌هایی هستند که می‌توانند در افزایش بهره‌وری موثر باشند. البته با وجود تاکیدهایی که در سال‌های گذشته بر رشد بهره‌وری شد اما شاهد این هستیم که رشد بهره‌وری روند یکسانی را طی نکرده و در بخش‌های گوناگون نوسان‌هایی داشته است. به‌عنوان نمونه در بخش‌هایی مانند معدن و ارتباطات شاهد رشد مستمر هستیم و در بخش ارتباطات، روند رشد به اندازه‌ای زیاد بوده که این تغییرها به وضوح مشاهده می‌شود.

◉ ایران در زمینه بهره‌وری از انرژی چه جایگاهی دارد؟

میزان بهره‌وری انرژی با شاخصی با عنوان شدت انرژی سنجیده می‌شود که هرچه این واحد بالاتر باشد، مصرف انرژی غیربهینه‌تر و هدررفت آن بیشتر خواهد بود. در این زمینه، شدت انرژی ایران ۱.۵ برابر متوسط جهانی است در حالی‌که می‌توان دست‌کم یک‌سوم مصرف انرژی کشور را کاهش داد. با کاهش این مقدار از هدررفت انرژی به‌راحتی می‌توان سطح تولید را در حالت فعلی ثابت نگه داشت و به شاخص متوسط بهره‌وری جهانی دست یافت.

◉ با توجه به این موضوع، آیا به قانون یا برنامه‌ای برای توجه به ارتقای بهره‌وری در برنامه‌های توسعه‌ای اندیشیده شده است؟

با توجه به تاثیری که رشد بهره‌وری در تقویت رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و رفاه عمومی دارد از برنامه‌های توسعه سوم به بعد توجه ویژه‌ای به این امر شده است. از سویی در سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف که در ۱۳۸۹ خورشیدی ابلاغ شد، قرار بود در طول برنامه پنجم توسعه، شدت انرژی به اندازه یک‌سوم کاهش یابد و در برنامه ششم این مقدار به یک‌دوم برسد.

توجه به بهینه‌سازی مصرف انرژی در برنامه‌های توسعه‌ای نشان‌دهنده اهمیت این شاخص و نقش موثر آن در اقتصاد کشور است.

◉ کشورهای جهان چه اقدام‌هایی برای افزایش بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انجام داده‌اند و چگونه می‌توان از آنها الگو گرفت؟

کشورهای گوناگون جهان به‌عنوان نمونه کشورهای عضو آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) در سال ۲۰۱۶ میلادی حدود ۳۳۰ میلیارد دلار برای ارتقای بهره‌وری مصرف انرژی سرمایه‌گذاری کردند که این رقم حتی در حوزه سرمایه‌گذاری‌های جهانی در بخش انرژی نیز مبلغ زیادی محسوب می‌شود و به‌طور تقریبی نصف سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی نفت و گاز در سطح جهانی است. این اقدام و دیگر فعالیت‌های این کشورها، باعث شد مصرف انرژی آنها روند کاهشی را طی کند.

به‌عبارت دیگر، نه‌تنها شدت مصرف انرژی این کشورها کاهش داشت، بلکه در ۳ دهه گذشته بهره‌وری مصرف انرژی آنها نیز به‌طور مستمر بهبود یافت. این در حالی است که همه آنها رشد اقتصادی نیز داشته‌اند.

◉ بسیاری بر این باورند که با کاهش مصرف به‌ویژه در بخش انرژی، رشد اقتصادی کاهش می‌یابد. این موضوع را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

انتظار می‌رود با افزایش فعالیت‌های اقتصادی، میزان مصرف انرژی افزایش یابد اما در کشورهای یادشده به‌دلیل افزایش بهره‌وری و تغییر ساختار اقتصادی مصرف انرژی به‌طور همزمان، میزان مصرف نهاده‌ها کاهش یافته است.

با افزایش بهره‌وری می‌توان محصول بیشتری را با نهاده‌های پیشین تولید کرد؛ افزون بر آن، افزایش بهره‌وری نیازمند سرمایه‌گذاری‌های جدید و مهندسی‌های نوین است که باعث ایجاد اشتغال و به طبع رشد اقتصادی می‌شود.

◉ همان‌طور که می‌دانید، یکی از موضوع‌های بااهمیت در جامعه کنونی، تحقق اقتصاد مقاومتی است که رهبر معظم انقلاب نیز همواره بر آن تاکید دارند. به نظر شما، افزایش بهره‌وری چقدر می‌تواند در دستیابی به اهداف این مهم موثر باشد؟

یکی از ارکان مهم اقتصاد مقاومتی، اصلاح الگوی مصرف است. وابستگی کشور به نهاده‌های گوناگون از جمله انرژی باعث می‌شود در صورت ایجاد شوک در اقتصاد، جامعه نتواند به حالت پیشین بازگردد؛ بنابراین اگر سطح مصرف به‌ویژه در بخش انرژی کاهش یابد، می‌توان سبد صادرات کشور را با فروش نفت و فرآورده‌های آن متنوع کرد که این گامی در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی به‌شمار می‌رود.

◉ به نظر شما، چالش‌های اصلی فراروی تحقق بهره‌وری چیست و چگونه می‌توان این مانع‌ها را از میان برداشت؟

مهم‌ترین چالش امروز کشور برای دستیابی به افزایش بهره‌وری، قیمت‌گذاری نادرست برخی از حامل‌های انرژی است.

با توجه به اینکه نرخ برق و گاز بسیار پایین‌تر از بهای تمام‌شده آن تعیین می‌شود، این امر سیگنال مناسبی برای افزایش بهره‌وری به بازار نمی‌دهد و زمینه‌های افزایش بهره‌وری را فراهم نمی‌کند.

در بخش حمل‌ونقل نیز با وجود اینکه نرخ فروش فرآورده‌های نفتی مانند بنزین تا میزان زیادی به نرخ واقعی نزدیک شد اما به‌دلیل در دسترس نبودن فناوری‌های نوین و زیرساخت‌های مناسب، بهره‌وری تحقق نیافت.

بنابراین راهکار افزایش بهره‌وری، برنامه‌ریزی‌های منسجم و سیاست‌گذاری‌های بلندمدت و مستمر دولت‌هاست.

در برخی کشورها با وجود اینکه دولت‌ها کمترین دخالت را در اقتصاد دارند اما در زمینه بسترسازی و حمایت از برنامه‌های مربوط به بهینه‌سازی مصرف و افزایش بهره‌وری همه توانخود را به‌کار می‌گیرند؛ موضوعی که در ایران نیز باید به آن توجه شود.

مهم‌ترین چالش امروز کشور برای افزایش بهره‌وری، قیمت‌گذاری نادرست برخی از حامل‌های انرژی است

نگاه روز

ردپای اهداف بهره‌وری در طرح‌های توسعه

امروزه در اقتصاد تمام کشورها چه کشورهای توسعه‌یافته و چه در حال توسعه، بهره‌وری به اولویتی ملی تبدیل شده است. بهره‌وری به‌طوری‌که موجبات رشد اقتصادی و کنترل تورم را فراهم و امکان دستیابی در سطح بالای استاندارد زندگی را میسر کند.

از لحاظ به حداکثر رساندن منافع افزایش بهره‌وری، اهداف بهره‌وری باید در طرح‌های ملی توسعه گنجانده شوند. اگر بخواهیم بهره‌وری موجب تفاوت در رقابت بازرگانی، ایجاد رفاه ملی و بهزیستی مردم شود، یک رهیافت ملی و جامع، ضروری است.

بهره‌وری به‌عنوان یک رویکرد مدیریتی، کم‌کم جای خود را در کشور باز می‌کند، ارتقای بهره‌وری جزو لاینفک مدیریت کشور است و همه طراحان، تولیدکنندگان و مدیران کشور به نحوی با آن سروکار دارند. در سازمان ملی بهره‌وری ایران به‌عنوان کانون هماهنگی و برنامه‌ریزی بهره‌وری کشور در زمینه ارتقای بهره‌وری حرکت‌های موثری انسجام‌یافته اما این تلاش‌ها بدون پشتوانه نظری و همکاری و اعتقاد اندیشمندان و فرهیختگان کشور ممکن نیست.

سازمان بهره‌وری به‌عنوان پیشنهاددهنده هدف‌ها، اولویت‌ها و تدوین شاخص‌های بهره‌وری، زمینه بهبود کیفیت و اثربخشی را در مدیریت کشور فراهم می‌کند. اما همه سازمان‌ها و نهادهای کشور موظف هستند در راستای این امر ملی گام‌های استواری بردارند.

بهره‌وری در کل عبارت است از تقسیم ستانده به داده. در سطح ملی ستانده یعنی ارزش‌افزوده ملی یا تولید ملی و نهاده یعنی زمان بالقوه برای کار و فعالیت. این جوشش و زایش محصول به‌وجود آمدن فضایی باز و قانونمند است که در آن انسان‌ها مجال داشته باشند با احترام متقابل آزادانه بیندیشند، تجربه کنند و با نقادی مداوم، بینش‌ها و روش‌های خود را اصلاح کنند.

حرکت توفیق‌آمیز به‌سوی بهره‌وری در گرو اعتقاد فردی و تک‌تک آحاد جامعه است.

استقرار چرخه بهره‌وری در کشور، سرآغاز حرکتی نوین در توسعه خواهد بود و در آینده متضمن شایسته‌سالاری در مدیریت کشور است.

جا دارد که چرخه بهره‌وری شامل محاسبه شاخص‌ها، ارزیابی شاخص‌ها، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های بهره‌وری با تاکید بر رویکرد تولید ملی با جدیت بیشتر در تمامی نهادهای اجرایی و بنگاه‌های اقتصادی دنبال شود.

تغییر و تحول نمی‌تواند به‌صورت آمرانه و از بالا به پایین باشد، چراکه این جوشش از درون انسان‌هاست.

تجربه گذشتگان نشان می‌دهد تشکیل گروه‌های حل مسئله می‌تواند رویکردی موفق در ارتقای بهره‌وری باشد؛ بنابراین بکارگیری آن در تمامی سازمان‌ها الزامی بوده و بر همه واجب است این امر مهم را در دستور کار روزانه و اجرایی خود قرار دهند.

▣ مفاهیم، نکات و پیام‌های بهره‌وری

۱- به دلیل عدم‌آگاهی کامل افراد جامعه از مفاهیم بهره‌وری، گاه برداشت‌های نادرستی از بهره‌وری و بهبود آن می‌شود.

به‌عنوان مثال عده‌ای بهره‌وری را سخت‌تر کار کردن می‌دانند، در صورتی‌که معنا و مفهوم بهره‌وری در ارتباط با کار کردن چیز دیگری است. بهره‌وری را می‌توان هوشیارانه و آگاهانه‌تر کار کردن بیان کرد، نه سخت‌تر کار کردن.

۲- اگر سازمانی بخواهد به بهبود بهره‌وری مستمر و پایدار دست یابد باید برای بهره‌وری و بهبود آن، اهمیت استراتژیک قائل شود و به بهبود بهره‌وری به‌عنوان یک فرآیند مدیریتی نگاه کند، چراکه فرآیند مدیریتی، مستمر، پیوسته و پایدار بوده و هنگامی‌که شکل گرفت به‌طور مداوم و لاینفک به عملکرد سازمانی تبدیل می‌شود و برخلاف برنامه، به یک دوره زمانی خاص محدود نمی‌شود.

۳- بهره‌وری پیش از اینکه به‌عنوان یک شاخص اقتصادی یا عامل توسعه مطرح شود، یک فرهنگ است. برای اینکه بهره‌وری در یک جامعه پایگاهی پیدا کرده و ماندگار شود و در متن عقاید و سنت‌های بومی ریشه بدواند، باید نه به‌عنوان یک معیار اقتصادی صرف، بلکه به‌عنوان یک اندیشه و تفکر قلمداد شود.

۴- همیشه این باور وجود دارد که هر فرد در حالت عادی دارای استعدادها، قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی مانند خلاقیت، نوآوری، ابتکار، اختراع، مدیریت، رشد و ترقی و همچنین ویژگی‌های خاصی است که بر اثر پرورش و آموزش‌های درست و مناسب می‌توان این استعدادها، قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها را به مرحله ظهور رساند و موجب رشد و بهبود بهره‌وری نیروی انسانی شد.

بنابراین از جمله مهم‌ترین ابزارهای رشد و بهبود بهره‌وری، توجه به آموزش‌وپرورش هدفمند نیروی انسانی است.

۵- سعادت، خوشبختی و بهروزی هر ملتی وابسته به کار و تلاش همه اقشار جامعه بوده و بهره‌وری، معیاری برای ارزیابی عملکرد این فعالیت‌ها و تلاش‌ها در بخش‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. بر این اساس، طبیعی است جوامعی که مردمی سختکوش و فعال و تلاشگر دارند، از بهره‌وری بالایی برخوردار باشند. برای بهره‌ور بودن، باید باور و اعتقاد داشته باشیم که امروز، بهتر از دیروز و فردا بهتر از امروز می‌توان عمل کرد.

دریچه

بهره‌وری و اقتصاد مقاومتی

رویا طباطبایی‌یزدی- رئیس پیشین سازمان ملی بهره‌وری ایران:

حیاتی بودن دستیابی به بهره‌وری از آنجا ناشی می‌شود که به ساده‌ترین بیان، با افزایش بهره‌وری، بدون افزودن بر مقدار عوامل در تولید یا در فعالیت، حاصل و دستاورد تولید یا فعالیت افزوده می‌شود.

در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در چندین بند به بهره‌وری پرداخته شده است. در بند سوم محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و بکارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور مدنظر قرارگرفته و در بند چهارم این سیاست‌ها بر استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در راستای افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی تاکید شده است.

در این بین سیاست‌های کلی نظام نیز در راستای بهره‌وری شکل گرفته و قوانین نیز در همین زمینه تدوین و تعریف شده‌اند مانند سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف، سیاست‌های کلی اشتغال، سیاست‌های کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی، سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش‌وپرورش، سیاست‌های کلی برنامه پنجم، قانون برنامه پنجم توسعه و برخی دیگر از برنامه‌های رایج در کشور.

▣ بهره‌وری و ارزش‌های هویتی

اصول و ارزش‌های هویتی بهره‌وری، چارچوب هویتی بهره‌وری در نگاه ایرانی را مشخص می‌کند و در واقع مبنای ایجاد حرکت بهره‌وری را به‌عنوان یک ویژگی ساختاری و درازمدت اقتصاد کشور، آشکار می‌نماید. نظر به اینکه بهره‌وری ترکیبی از کارآیی و اثرگذاری (اثربخشی) را در خود جای داده است، در اصطلاح می‌توان گفت که بهره‌وری آمیزه‌ای از درست انجام دادن کار و کار درست را انجام دادن است.

▣ بهره‌وری و اثرپذیری

درباره ایران علاوه بر تاکید اسناد بالادستی، وجود محدودیت‌هایی در منابع آبی و زیست‌محیطی کشور، الزام به استفاده از بهره‌وری در کنار اثرپذیری را بسیار حساس کرده است. در همین راستا، وقتی بهره‌وری در چارچوب حفظ مقاومت در برابر حوادث طبیعی مطرح می‌شود، مبحث اثرپذیری جایگاه والایی می‌یابد. با این اوصاف، تاکید بر بهره‌وری متکی به اثرپذیری درباره منابع و سرمایه طبیعی و در چارچوب اقتصاد مقاومتی باید در دستور کار قرار بگیرد. در مواردی که بحث عدالت بین‌نسلی اهمیت دارد، اثرپذیری می‌تواند ابزار کارآمدی برای دستیابی به این عدالت شود، زیرا سهم نسل‌های گوناگون در موجودی سرمایه باید در نظر گرفته شود و محاسبه خطرات احتمالی می‌تواند تصویر دقیق‌تری از توزیع عادلانه را به‌دست بدهد.

▣ بهره‌وری و رشد اقتصاد

ارتباط مثبت بین رشد اقتصادی و افزایش بهره‌وری، در تمام جوامع اقتصادی کم‌وبیش پذیرفته شده اما دلایل بلندمدت رشد بهره‌وری موضوعی است که هنوز به‌درستی شناخته شده نیست. باور کلی بر این است که عوامل برانگیزنده رشد بهره‌وری در دو سطح عمومی عمل می‌کنند. یک سطح عوامل فوری و کوتاه‌مدت است که به‌صورت ضربتی عامل رشد بهره‌وری می‌شود و همیشه در سطح فردی بنگاهی بروز می‌کند. این نوع رشد بهره‌وری از نوآوری، کاربرد دانش فنی نو و سرمایه‌گذاری برای اصلاح ساخت برمی‌خیزد و کاربرد نوآوری بلافاصله سطح بهره‌وری را با رشدی دفعی به‌شدت افزایش می‌دهد. سطح دوم که از عواملی مانند سیاست‌های رقابتی، اصلاح ساخت اقتصاد و ترتیبات بنیادی‌تر بهبود عملکرد اقتصاد کشور برمی‌خیزد، اثری به نسبت بلندمدت‌تر بر رشد بهره‌وری باقی می‌گذارد و دامنه پوشش آن نیز به‌مراتب گسترده‌تر از یک بنگاه است.

نقش بهره‌وری و توسعه اجتماعی، بهره‌وری و نوآوری، بهره‌وری و رقابت‌پذیری، بهره‌وری و ایجاد بخش خصوصی پویا و پایا، بهره‌وری و پایاسازی قدرت خرید در جامعه و جهت‌گیری‌های راهبردی برنامه جامع کشور و راهبردهای افزایش بهره‌وری متکی بر توسعه پایدار، راهبردهای ارتقای بهره‌وری دانش‌بنیان، راهبردهای ارتقای بهره‌وری در بخش حاکمیتی و راهبردهای ارتقای بهره‌وری در بخش‌های غیردولتی از دیگر مباحث ارائه‌شده ازسوی رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران در این کارگاه یک‌روزه بود. توضیحات پیرامون شاخص‌های بهره‌وری نیروی کار، سرمایه، شاخص بهره‌وری کل براساس ارزش‌افزوده، تعداد شاغلان و موجودی سرمایه، درصد تغییر شاخص بهره‌وری سرمایه و درصد تغییر شاخص بهره‌وری انرژی براساس سال پایه ۱۳۷۶ نیز مباحث پایانی کارگاه را شامل می‌شد.

گزارش خبری

تدوین نقشه راه صنعت تجهیزات‌پزشکی

سرپرست دفتر صنایع تجهیزات‌پزشکی و آزمایشگاهی وزارت صنعت،معدن و تجارت گفت: اداره کل صنایع تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی با شناسایی اولویت‌های فناوری و تولیدی موردنیاز کشور در حوزه صنایع تجهیزات و ملزومات پزشکی و با ظرفیت‌سنجی توانمندی صنایع تولیدی و دانش‌بنیان و استفاده از نظرات صاحب‌نظران، درصدد است که نقشه راه این صنعت استراتژیک را تدوین کند. به‌گزارش شاتا، عبدالناصر آزادبخت درباره تشکیل اداره کل تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی در ساختار جدید وزارت صنعت،معدن و تجارت افزود: صنایع تجهیزات پزشکی یکی از صنایع استراتژیک در کشور بوده که به‌طورمستقیم با سلامت و کیفیت زندگی مردم در ارتباط است.

فعالیت ۹۰۰ بنگاه تولیدی دارای پروانه

وی با اعلام اینکه حدود ۹۰۰ بنگاه تولیدی در این حوزه دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت،معدن و تجارت است، ادامه داد: با توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان، این تعداد می‌تواند در سال‌های آتی افزایش چشمگیری پیدا کند.

ارتقای کیفیت، فناوری و تکمیل زنجیره ارزش

سرپرست دفتر صنایع تجهیزات‌پزشکی و آزمایشگاهی وزارت صنعت،معدن و تجارت در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه بیشتر تولیدات این حوزه از فناوری و ارزش‌افزوده بالا برخوردار است، عنوان کرد: در سال‌های اخیر با فعال شدن شرکت‌های دانش‌بنیان و موضوع مقابله با تحریم‌های ظالمانه و بحران بیماری‌های فراگیر، رشد بازار داخلی و افزایش تقاضای بازارهای خارجی، افزایش چشمگیر ورود سرمایه‌گذاران به این حوزه و تولید محصولات جدید، ارتقای کیفیت و فناوری و تکمیل زنجیره ارزش را در پی داشته است.

تقویت عوامل رشد صنعت‌پزشکی

آزادبخت با بیان اینکه اقلام تولیدی بیشتر دارای استانداردهای ملی و بین‌المللی هستند که این امر سبب صادرات بالقوه و بالفعل محصولات به سایر کشورهای همسایه و اروپا شده است، اظهار کرد: در اجرایی شدن منویات رهبر معظم انقلاب در سال «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» و تاکید وزیر صنعت، معدن و تجارت، این اداره کل موضوع تقویت عوامل موثر در رشد صنعت‌پزشکی را به‌منظور افزایش سهم این بخش در اشتغال و توسعه اقتصادی کشور با هماهنگی و تعاملات بین‌دستگاهی در دستور کار خود قرار داده است.

بازدید از کارخانه‌های کنسرسیوم دیالیز ایران

وی ادامه داد: در همین خصوص، بازدیدی از کارخانه‌های کنسرسیوم دیالیز ایران واقع در شهرک‌صنعتی اشتهارد به‌عنوان تولیدکننده تمامی اقلام مصرفی بیماران دیالیز شامل صافی دیالیز، ست و سوزن فیستولا، لوله‌های رابط، کیسه و کارتریج پودر بی‌کربنات سدیم و همچنین تخت و ماشین همودیالیز و سایر محصولات از جمله مواد گندزدا و کیسه خون انجام شد.

الگویی برای ارتقای صنعت تجهیزات‌پزشکی

سرپرست دفتر صنایع تجهیزات‌پزشکی و آزمایشگاهی وزارت صنعت،معدن و تجارت تاکید کرد: وجود زنجیره ارزش از مرحله تولید مواد اولیه پلیمری گرید پزشکی و قطعات محصول تا تولید محصول نهایی و توزیع و لجستیک کالا و ایجاد مراکز دیالیز در کنار نحوه تشکیل و اداره موفق کنسرسیوم، می‌تواند به‌عنوان الگویی برای ارتقای صنعت تجهیزات‌پزشکی و سایر صنایع قلمداد شود.

حمایت از تولید یک محصول استراتژیک

آزادبخت ادامه داد: در این بازدید برای پشتیبانی از برنامه‌ریزی تعمیق ساخت داخل و بومی‌سازی فناوری و تکمیل نهایی زنجیره ارزش دیالیز کشور، موضوع حمایت از تولید محصول استراتژیک و فناورانه «هالوفایبرهای صافی دیالیز» که تاکنون به‌عنوان حلقه مفقوده زنجیره ارزش تلقی و تامین آن از محل واردات انجام می‌شده است، در دستور کار قرار گرفت.

صرفه‌جویی ارزی ۳۵ میلیون یورویی

وی تصریح کرد: براساس طرح امکان‌سنجی در صورت ارائه تسهیلات و تامین مالی پروژه، تولید عملی رشته‌های هالوفایبر در سال ۱۴۰۴ با ظرفیت تولید ۳۰ میلیون کیلومتر (نیاز کشور در سال ۱۴۰۱ به این رشته‌ها برابر ۱۸ میلیون کیلومتر برآورد شده است) با صرفه‌جویی ارزی سالانه ۳۵ میلیون یورو محقق شده و آماده بهره‌برداری خواهد بود. سرپرست دفتر صنایع تجهیزات‌پزشکی و آزمایشگاهی وزارت صنعت،معدن و تجارت توضیح داد: به این منظور مقرر شد باتوجه به ابعاد و اهمیت بالای پروژه و سوابق اجرایی کنسرسیوم یادشده، تصویب موضوع به‌عنوان پروژه کلان فناورانه ملی، در دستور کار این دفتر قرار گیرد تا با هماهنگی و استفاده از منابع مالی و تسهیلاتی موجود نزد وزارت صنعت،معدن و تجارت و دستگاه‌های مرتبط از جمله معاونت علمی‌وفناوری ریاست‌جمهوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش‌پزشکی و صندوق‌های وابسته، پیاده‌سازی پروژه در اسرع وقت عملیاتی شود.

آزادبخت بیان کرد: در انتها اداره کل صنایع تجهیزات‌پزشکی و آزمایشگاهی با شناسایی اولویت‌های فناوری و تولیدی موردنیاز کشور در حوزه صنایع تجهیزات و ملزومات پزشکی و با ظرفیت‌سنجی توانمندی صنایع تولیدی و دانش‌بنیان و استفاده از نظرات صاحب‌نظران، درصدد است که نقشه‌راه این صنعت استراتژیک را تدوین کند.

دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد تجاری ـ صنعتی و ویژه اقتصادی تاکید کرد

استفاده بهینه از ظرفیت منطقه ویژه اقتصادی شیراز

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

مناطق آزاد فرصت مناسبی را برای اجرایی‌سازی شعار سال مبنی بر «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» فراهم می‌آورند

سعید محمد

نادر طیبی

دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد تجاری ـ صنعتی و ویژه اقتصادی کشور گفت: شیراز دارای ظرفیت‌های ارزنده‌ای در حوزه تولید و سرمایه‌گذاری است و برای باروری این استعدادها، مشوق‌ها و معافیت‌های متنوعی در دستور کار قرار گرفته است.

سعید محمد در حاشیه بازدید از منطقه ویژه اقتصادی شیراز از این مجموعه کلان به‌عنوان یکی از بهترین مناطق ویژه اقتصادی در کشور یاد کرد و افزود: مدیریت بخش خصوصی کارنامه موفقیت‌آمیزی در این منطقه داشته است و امیدواریم اختصاص مشوق‌ها و معافیت‌ها با استقبال سرمایه‌گذاران روبه‌رو شود.

او در ادامه با ارائه آمار و ارقامی خاطرنشان کرد: حدود ۲۵۰ واحد در منطقه ویژه اقتصادی شیراز حضور دارند که از این تعداد ۹۰ واحد صنعتی فعال شده و مابقی نیز تلاش دارند با توسعه زیرساخت‌های لازم در چرخه تولید قرار گیرند.

مشاور ریاست‌جمهوری در حوزه‌های اقتصادی با تشریح برخی تسهیلاتی که در اختیار فعالان مناطق اقتصادی قرار می‌گیرد، اظهار کرد: معافیت‌های گمرکی و مالیاتی، واگذاری املاک و اراضی، ارائه خدمات و تسهیلات متنوعی برای فعالان این حوزه در نظر گرفته شده و امیدواریم سرمایه‌گذاران داخلی نگاه ویژه‌تری به این مجموعه داشته باشند و در سال‌های آینده شاهد توسعه بیشتر باشیم.

محمد از استقرار گمرک در منطقه ویژه اقتصادی شیراز به‌منظور تسهیل امور سرمایه‌گذاران خبر داد و افزود: واحدهای نوپا نیاز به مشوق‌های زمان‌دار دارند و مجموعه مشوق‌ها و معافیت‌ها سبب می‌شود تا نرخ تمام‌شده تاحدود زیادی کاهش یافته و تولیدکننده بتواند در بازار رقابتی، عرض‌اندام کند.

رشد و اشتغالزایی در پرتو مناطق آزاد

وی در بخش دیگری از سخنانش با بیان اینکه مناطق ویژه اقتصادی و آزاد نقش مهم و ارزنده‌ای در اقتصاد و اشتغال کشور ایفا می‌کنند، بیان کرد: هم‌اینک ۳۲ منطقه ویژه اقتصادی در کشور فعال است و افزون بر ۲ هزار و ۵۰۰ واحد صنعتی در این مجموعه‌ها فعالیت دارند. مناطق ویژه اقتصادی فرصت مناسبی برای اشتغالزایی، انتقال فناوری و دانش نوین، تولید، صادرات و سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های ایرانی و خارجی را فراهم می‌کنند.

دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد در ادامه منویات رهبر معظم انقلاب را نقشه‌راه برای فعالیت برشمرد و عنوان کرد: مناطق آزاد فرصت مناسبی را برای اجرایی‌سازی شعار سال مبنی بر «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» فراهم می‌آورند. محمد، درباره برگزاری نشست مدیران مناطق ویژه اقتصادی سراسر کشور در منطقه ویژه اقتصادی شیراز گفت: در این نشست مسائل و مشکلات این مناطق موردبررسی و واکاوی قرار خواهد گرفت.

توسعه زیرساخت برای اشتغالزایی

نادر طیبی، مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی شیراز ضمن خوشامدگویی به میهمانان و قدردانی از همکاری‌های اداره کل گمرکات فارس اظهار کرد: یکی از چالش‌های مناطق ویژه اقتصادی این است که باوجود انعقاد قرارداد رسمی با خریداران زمین و وجود سند مالکیت تک‌برگ برای تمام زمین‌های منطقه، باز هم سامانه جامع تجارت برای تمدید کارت بازرگانی صنعتگران، آنها را ملزم به دریافت کد رهگیری از بنگاه‌های مسکن می‌کند. وی با بیان اینکه دریافت کد رهگیری از بنگاه‌های املاک و ثبت آن در سامانه بدین‌معناست که قرارداد رسمی منطقه ویژه و تصویر سند مالکیت صنعتگران موردقبول سامانه قرار نمی‌گیرد، اظهار کرد: این وضعیت در واقع برای صنعتگران قابل‌قبول نیست، چرا که آنها باید بخشی از زمان و هزینه خود را برای حضور مسئول یک بنگاه املاک صرف کنند؛ بنابراین انتظار می‌رود رفع این موضوع از سوی دبیرخانه شورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در دستور کار قرار گیرد و از طریق رایزنی‌های بالادستی، این مشکل صنعتگران مستقر در مناطق ویژه اقتصادی برطرف شود.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی شیراز درباره نحوه فعالیت پنجره واحد نیز گفت: عملکرد این پنجره، نارضایتی صنعتگران را در پی داشته و برخی از آنها گمان می‌کنند اراده‌ای برای انجام کارشان وجود ندارد؛ چرا که صدور یک پروانه تاسیس یا جواز بهره‌برداری گاهی اوقات چند ماه یا چند هفته طول می‌کشد و این زمینه نارضایتی‌ها را فراهم می‌کند.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی شیراز با بیان اینکه این منطقه یکی از نخستین و قدیمی‌ترین مناطق ویژه استان به‌شمار می‌رود و دارای قدمت بسیاری است، گفت: به‌طورقطع فراهم کردن زیرساخت‌ها برای صنعتگران و سرمایه‌گذاران باعث رونق و توسعه اقتصادی و اشتغال استان خواهد شد. وی بااشاره به طرح‌های افتتاح‌شده و کلنگ‌زنی واحدهای تولیدی در منطقه ویژه اقتصادی شیراز افزود: منطقه ویژه اقتصادی شیراز با فراهم کردن زیرساخت‌ها تمام تلاشش را برای رونق و توسعه اقتصاد و واحدهای مستقر در این منطقه خواهد کرد.

نادر طیبی به مساحت منطقه ویژه اقتصادی شیراز افزود: منطقه ویژه اقتصادی شیراز در مساحتی بالغ بر هزار هکتار واقع و به ۵ فاز مختلف تقسیم شده است که فاز یک و ۲ به‌طورکامل به بهره‌برداری رسیده و ۷۰ درصد زیرساخت‌های فاز ۳ نیز آماده شده است.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی شیراز بیان کرد: این منطقه تاکنون برای حدود ۳۲۰۰ نفر در بخش پیمانکاری، خدماتی، بازرگانی و صنعتی اشتغال ایجاد کرده و حدود ۹۰ واحد فعال در این منطقه وجود دارد و بیش از ۲۲۰ واحد در حال ساخت است.

سخن پایانی

براساس این گزارش، با حضور دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد اقتصادی کشور، کلنگ احداث واحد تولیدی‌شایان‌دیزل، تولیدکننده کامیونت‌بااعتباری بالغ بر یک میلیون و ۲۵۰ هزار دلار سرمایه‌گذاری ارزی و ۳۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری ریالی به زمین زده شد و با بهره‌برداری از این واحد برای ۸۰ نفر به‌طورمستقیم فرصت شغلی ایجاد خواهد شد.

همچنین شرکت سرمایه‌گذاری سپهر بسپار مهر، تولیدکننده کیسه بافته‌شده ساده و کیسه لمینت به‌بهره‌برداری رسید. دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد اقتصادی کشور همچنین از شرکت تولیدی مهندسی نیتل‌پارس، تولیدکننده انواع غربال‌های مولکولی (مولکولارسیو)، آلومینای فعال و آنتی‌فوم بازدید کرد.

مشعل گاز ۱۰۱ روستای مازندران روشن می‌شود

سرپرست شرکت گاز مازندران با اظهار اینکه عملیات گازرسانی، مطالعاتی و طراحی در ۵۰۴ روستای مناطق جنگلی و کوهستانی استان در حال انجام است، گفت: براساس برنامه و طبق پیشرفت طرح‌های لوله‌گذاری، ساکنان ۱۰۱ روستا از این تعداد تا پایان امسال از نعمت گاز بهره‌مند می‌شوند.

به‌گزارش روابط‌عمومی شرکت گاز استان مازندران، قاسم مایلی‌رستمی در نشست خبری با بیان اینکه مطالعه و طراحی برای گازرسانی به‌تمامی این روستاها انجام شده و کارها با قوت در حال پیگیری است، افزود: هم‌اکنون عملیات شبکه‌گذاری گازرسانی در ۶۰ روستای شرق مازندران در منطقه دودانگه و چهاردانگه ساری و هزار جریب نکا و بهشهر، ۱۸۵ روستای صعب‌العبور و کوهستانی بخش کجور و پول نوشهر، روستاهای منطقه بلده نور، روستاهای رینه بخش لاریجان شهرستان آمل واقع در محور هراز، ۱۸ روستا در منطقه سوادکوه و حدود ۱۱ روستا نیز در منطقه کوهستانی اشکورات رامسر در غرب استان در حال انجام است.

وی بابیان اینکه با حمایت دولت مشکل افزایش هزینه گازرسانی به مناطق کوهستانی و ییلاقی استان رفع شد و تا ۲۰۰ میلیون تومان برای هر علمک نیز حمایت شده است، ادامه داد: براساس برنامه، تمامی روستاهای واجد شرایط مازندران تا پایان سال ۱۴۰۲ گازرسانی می‌شوند.

قاسم مایلی‌رستمی با بیان اینکه در سال گذشته با ۸۰۰ میلیارد تومان، ۴۳۸ کیلومتر شبکه‌گذاری در سطح استان انجام گرفت، افزود: اعتبار امسال شرکت گاز مازندران هزار میلیارد تومان است و تا پایان سال ۱۴۰۲ تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از نعمت گاز بهره‌مند می‌شوند.

سرپرست شرکت گاز مازندران بیان کرد: نمونه بارز حمایت واقعی نظام و دولت از مردم در برخورداری از نعمت گاز؛ اجرای ۱۰۰ کیلومتر لوله‌گذاری ۱۶ اینچ برای حدود ۲۰ روستای بخش کوهستانی منطقه اشکورات رامسر است.

وی تصریح کرد: بیشترین عملیات گازرسانی مربوط به روستاهای بخش بلده نور است که با ۸۰۰ میلیارد تومان اعتبار در حال انجام است و امیدواریم با همکاری منابع‌طبیعی و راه و شهرسازی بتوانیم لوله‌گذاری را طبق مقررات انجام بدهیم.

مایلی‌رستمی طولانی شدن صدور مجوز برای اجرای طرح‌های گازرسانی در روستاهای ییلاقی و کوهستانی مازندران را از دغدغه‌های جدی دانست و خواستار همکاری دستگاه‌های اجرایی از جمله منابع‌طبیعی، راه و شهرسازی و راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای شده است.

سرپرست شرکت گاز مازندران با اظهار اینکه این استان از ۳ نقطه جدید به خط لوله گاز سراسری وصل می‌شود تا علاوه بر از بین رفتن کامل افت فشار، همه مناطق شهری و روستایی تحت‌پوشش کامل گازرسانی قرار بگیرند، توصیح داد: اتصال خط لوله انتقال گاز از امامزاده‌هاشم در جاده هراز که با ۵۰۰ میلیارد تومان اعتبار در حال انجام است، اتصال خط لوله منطقه گدوک در محور فیروزکوه که پیشرفت خوبی دارد و اتصال به خط لوله گاز از طریق محور الموت قزوین برای روستاهای منطقه ۳ هزار تنکابن نیز در دستور کار قرار دارد.

مایلی‌رستمی آمار روستاهای برخوردار از گاز طبیعی استان را ۲ هزار و ۴۷۵ روستا اعلام و بیان کرد: سالانه به‌طورمیانگین حدود ۸۰ هزار مشترک جدید شهری و روستایی به شرکت گاز مازندران اضافه می‌شوند که شرکت برای تقویت گازرسانی، اجرای طرح‌های ایجاد ایستگاه‌های فشار قوی را انجام می‌دهد.

وی وضعیت زیرساختی تامین گاز در مازندران را مطلوب توصیف کرد،اما در عین حال نسبت به بی‌توجهی به مصرف بهینه گاز در استان هشدار داد و بیان کرد: بررسی‌ها نشان می‌دهد که مصرف گاز در مناطق روستایی و ییلاقی به‌دلیل استاندارد نبودن ساخت‌وسازها تا ۲۰ برابر بیشتر از مناطق شهری و آپارتمان‌نشینی است.

سرپرست شرکت گاز مازندران میانگین مصرف روزانه گاز طی سال در مازندران را ۲۸ تا ۳۲ میلیون مترمکعب اعلام کرد و گفت: در تعطیلات نوروزی امسال که هوا سرد بود و گردشگران و مسافران زیادی نیز در استان حضور داشتند، مصرف گاز به‌حدود ۴۰ میلیون مترمکعب رسید، اما قطعی گاز خانگی را نداشتیم.

در حال حاضر حدود ۶۵۰ هزار خانوار شهری استان برابر با ۹۹.۹ درصد و ۴۴۵ هزار خانوار روستایی معادل ۹۵.۵ درصد به شبکه گاز سراسری وصل هستند.

امضای تفاهمنامه آموزش و ساماندهی لوله‌کشی گاز در اصفهان

تفاهمنامه سه‌جانبه به‌منظور نیازسنجی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره آموزشی مبحث هفدهم مقررات ملی ساختمان ویژه مجریان تجربی لوله‌کشی گاز استان اصفهان منعقد شد.

به‌گزارش خبرنگار صمت از اصفهان، سرپرست اداره نظام مهندسی و مقررات ملی و کنترل ساختمان اداره‌کل راه و شهرسازی استان اصفهان ضمن بیان این مطلب افزود: در راستای انجام رسالت‌های ذاتی دستگاه‌های اجرایی به‌منظور گسترش همکاری‌های متقابل آموزشی و ساماندهی مجریان برای حفظ ایمنی، تفاهمنامه همکاری سه‌جانبه فی‌مابین اداره‌کل راه و شهرسازی استان اصفهان، اداره‌کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان منعقد و مبادله شد.

شهیر افزود: این تفاهمنامه به اجرای مقررات ملی ساختمان به‌ویژه موضوع و مفاد مباحث ۱۷، ۱۴، ۱۲ و استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل طرفین در راستای کمک به ارتقای بهره‌وری و کیفیت تولیدات ملی تاکید دارد. وی گفت: ارائه خدمات استاندارد در صنعت ساختمان به‌ویژه تاسیسات مکانیکی، بالابردن سطح کیفی آموزش منابع انسانی فنی و تخصصی در حوزه مهارت راهبردی موردنیاز صنعت ساختمان کشور نیز از دیگر مباحث تاکیدی در این تفاهمنامه است.

وی گفت: موضوع تفاهمنامه همکاری سه‌جانبه راه و شهرسازی، فنی و حرفه‌ای و نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، نیازسنجی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره آموزشی مبحث هفدهم مقررات ملی ساختمان ویژه مجریان تجربی لوله‌کشی گاز است که براین اساس، طرفین اقداماتی را متعهد شدند.

کسری غفوری عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران شد

اعتماد قاطع فولادسازان کشور به مدیرعامل مجتمع فولاد خراسان

با رای قاطع اکثریت تولیدکنندگان و دست‌اندرکاران فولاد کشور، مدیرعامل فولاد خراسان یک کرسی هیات‌مدیره بزرگترین تشکل تولیدکنندگان ایران را به نام مجتمع فولاد خراسان، تثبیت کرد.

کسری غفوری، مدیرعامل مجتمع فولاد خراسان روز گذشته و در نشست مجمع عمومی «انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران» با رأی اکثریت قاطع شرکت‌های عضو انجمن، به عنوان عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران انتخاب شد.

مجمع عمومی انجمن فولاد روز ۲۷ اردیبهشت‌ماه در هتل همای تهران برگزار شد.

در ابتدای این جلسه ابوتراب فاضل نماینده شرکت چادرملو به عنوان رئیس مجمع انتخاب شد تا به همراه یزدانی و طاهری‌زاده به عنوان دو ناظر مجمع و سیدرسول خلیفه‌سلطانی به‌عنوان منشی نشست، برگزاری مجمع و انتخابات دوره هشتم انجمن را به انجام رسانند.

در این مجمع، که اعضای جدید هیات‌مدیره انجمن فولاد با رأی شرکت‌های عضو این انجمن انتخاب شدند، مدیرعامل مجتمع فولاد خراسان با رای بالا و کم سابقه مدیران فولادی کشور، به عضویت هیات‌مدیره انجمن درآمد.

در گفت‌وگو با فعالان صنایع معدنی مطرح شد

قیمت پایین، مانع مصرف بهینه انرژی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

اول خرداد روز ملی بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف نام‌گذاری شده است. بهینه‌سازی مصرف در صنایع از منظرهای متفاوتی همچون زمان، امکانات، سرمایه، انرژی، فرصت‌ها و نیروی انسانی موردتوجه قرار دارد. بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع کشور طی سال‌های اخیر و با توجه به روند روزافزون رشد بهای انرژی در جهان و همچنین ناترازی تولید و مصرف منابع انرژی گوناگون اعم از برق و گاز در کشور موردتوجه قرار گرفته است. به اعتقاد فعالان صنعتی و اقتصادی، نرخ پایین انرژی زمینه بی‌توجهی به بهره‌وری مصرف این منابع را در کشور فراهم کرده؛ بنابراین رشد قیمت انرژی که در ۲ سال گذشته در دستور کار دولت قرار گرفته، زمینه ارتقای سطح بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی را از سوی صنایع فراهم می‌کند. هرچند این روند رو به رشد قیمتی باید با تغییر خطوط تولید واحدهای صنعتی همراه باشد؛ یعنی دولت نیز وظیفه دارد، مسیر بهینه‌سازی مصرف انرژی را هموار کند.

عکس: صمت

بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع کشور طی سال‌های اخیر و با توجه به روند روزافزون رشد بهای انرژی در جهان و همچنین ناترازی تولید و مصرف منابع انرژی گوناگون اعم از برق و گاز در کشور موردتوجه قرار گرفته است

انرژی، منبعی فرانسلی

آنوش رحام، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی بهینه‌سازی مصرف انرژی صنایع عنوان کرد: میانگین مصرف انرژی در زنجیره فولاد متناسب با روش تولید و محصول تولیدشده در آن زنجیره، متفاوت است. با این وجود در حالت کلی می‌توان این‌طور ادعا کرد که بخشی از ظرفیت‌های فولادی کشور بر پایه تکنولوژی‌های قدیمی بنا شده‌اند. این تکنولوژی‌ها از یک‌سو مصرف انرژی بالایی دارند و از سوی دیگر، به آلایندگی قابل‌توجه هوا منتهی می‌شوند؛ بنابراین استفاده از این تکنولوژی‌ها برای تولید در بسیاری از کشورهای جهان محدود شده است.

این فعال صنعت فولاد افزود: ایران از منابع غنی انرژی برخوردار است اما ما ملزم به مصرف این منابع نیستیم و باید به آنها به چشم منابع بین‌نسلی نگاه کنیم. با این وجود در طول دهه‌های اخیر همواره سیگنال فراوانی انرژی از سوی سیاست‌گذاران به صنایع داده شده است. در چنین شرایطی، کاهش مصرف انرژی یا بهره‌وری مصرف آن، هیچ‌گاه اولویت صنایع نبوده است.

رحام با اشاره به منابع درآمدی دولت گفت: اقتصاد کشور، وابسته به نفت است. در هر دوره‌ای که بهای نفت در بازارهای جهانی رو به رشد می‌رود، به‌دنبال آن، درآمدهای نفتی کشور و در ادامه میزان یارانه پرداختی دولت به انرژی صنایع بیشتر می‌شود. این یارانه عموما با هدف توسعه صنایع در اختیار آنها قرار داده می‌شود و نحوه مدیریت آن اهمیت زیادی دارد، هرچند در عمل توجه کافی به آن نمی‌شود.

دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی اظهارکرد: با توجه به تداوم عرضه انرژی ارزان به صنایع در طول دهه‌های گذشته، بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی موردتوجه صنعتگران نبوده و همین موضوع به اتلاف شدید منابع انرژی در کشور منجر شده که همچنان ادامه دارد.

البته با تغییر قیمت انرژی در ۲ سال گذشته، بسیاری از صنعتگران نسبت به مصرف انرژی حساس شده‌اند و از راهکارهایی برای بهره‌وری هرچه بیشتر در این بخش بهره می‌برند.

رحام افزود: از آنجاکه کشور در سال‌های اخیر، چالش‌های جدی در روند تامین انرژی داشته، این مشکلات بیش از پیش نمایان شده و ضربه‌های جدی به صنایع کشور تحمیل کرده و بهره‌وری مصرف انرژی موردتوجه سیاست‌گذاران و مصرف‌کنندگان قرار گرفته است. در چنین فضایی، دولت تحت‌تاثیر محدودیت‌های موجود و کمبود کسری بودجه و همچنین کمبود منابع انرژی، ناچار به اصلاح قیمت‌ها شده است.

این فعال صنعت فولاد افزود: روند تخصیص انرژی به صنایع در سایر کشورها متفاوت است؛ قیمت سوخت اعم از برق یا گاز به مراتب با بهای بالاتری نسبت به ایران در اختیار مصرف‌کنندگان اعم از صنایع قرار می‌گیرد. علاوه بر این، به سوخت به چشم سرمایه بین‌نسلی نگاه می‌شود و به همین دلیل نیز صنایع به‌شدت در مصرف انرژی محتاط هستند. اما در کشور ما حفظ منابع برای آینده جزو اولویت‌های اصلی صنایع نبوده است. در چنین شرایطی، بهره‌وری مصرف انرژی برای سیاست‌گذار و مصرف‌کننده اهمیت ویژه‌ای ندارد.

این فعال صنعت فولاد با شاره به سیاست‌گذاری غلط و تخصیص یارانه بیشتر به تولید محصولاتی که انرژی‌بری بیشتری دارند، گفت: متاسفانه عمده یارانه انرژی در ایران به صنایعی تعلق می‌گیرد که هم مصرف انرژی بالاتری دارند و هم ارزش‌افزوده بیشتری تولید نمی‌کنند؛ بنابراین رفع این موضوع نیازمند تدوین برنامه‌ای جامع در دولت‌ها برای اصلاح شرایط کنونی است.

وی اظهارکرد: اگر یارانه انرژی به حلقه‌های انتهایی یا تولیدکنندگان محصولات با ارزش‌افزوده بالاتر

اختصاص یابد، از یک‌سو امکانی برای مدیریت مصرف انرژی فراهم می‌شود و از سوی دیگر، تولید محصولات نهایی با ارزش بالاتر، توسعه خواهد یافت؛ یعنی گامی مثبت در راستای بهبود شرایط اقتصادی و رشد اشتغالزایی کشور برداشته خواهد شد.

به بیانی دیگر، این اقدام علاوه بر آنکه محرکی برای صنایع با هدف بهره‌وری هرچه بیشتر در مصرف انرژی است، همزمان تکمیل زنجیره تولید را تقویت می‌کند؛ درنتیجه در آینده می‌توانیم منتظر آثار مثبت آن در اقتصاد کشور باشیم.

رحام در پاسخ به سوالی مبنی بر تاثیر قدیمی بودن تجهیزات تولیدی کارخانه‌ها و تاثیر آن بر افزایش انرژی مصرفی صنایع گفت: جذب سرمایه به اقتصاد ما با چالش‌های متعددی روبه‌رو است و علاوه بر این، تحریم و محدودیت در تعاملات بین‌المللی نیز مانع جذب سرمایه به کشور می‌شود. در چنین شرایطی، بسیاری از صنعتگران امکانی برای ورود تجهیزات و تکنولوژی‌های نوین به کشور ندارند و در واقع در چنین بستری مصرف انرژی جزو نخستین اولویت‌های تولید نیست.

ظرفیت‌های فولادی کشور بر پایه تکنولوژی‌های قدیمی بنا شده‌اند. این تکنولوژی‌ها از یک‌سو مصرف انرژی بالایی دارند و از سوی دیگر، به آلایندگی قابل‌توجه هوا منتهی می‌شوند

بی‌توجهی فراگیر به مصرف انرژی

حسن حسینقلی، رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب‌وروی ایران در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: مصرف انرژی صنایع ما بهره‌وری کافی ندارد و بی‌توجهی به بهینه‌سازی مصرف انرژی قبل از مصرف، یعنی از تولید انرژی در نیروگاه‌ها و انتقال آن، آغاز می‌شود.

وی افزود: نبود تجهیزات و تاسیسات به‌روز، زمینه مصرف بیش از اندازه انرژی را فراهم می‌کند؛ با این وجود، نسبت به این موضوع حساسیت کافی وجود ندارد. حسینقلی با اشاره به قیمت پایین انرژی در ایران در طول سال‌های گذشته گفت: قیمت انرژی در ایران به مراتب ارزان‌تر از نرخ آن در بازارهای منطقه‌ای و جهانی است. البته این سیاست در ۲ سال گذشته تغییر کرده و شاهد رشد قابل‌توجه بهای مصرف انرژی به‌ویژه در حوزه صنایع بوده‌ایم. با این وجود می‌توان این‌طور ادعا کرد که قیمت پایین انرژی در همه حوزه‌ها در طول سال‌های گذشته زمینه بی‌توجهی در همه حوزه‌های صنعتی، تجاری، خانگی و... و همچنین هدررفت انرژی را فراهم کرده است.

این فعال صنعت سرب‌وروی گفت: نرخ پایین حامل‌های انرژی موجب‌شده صنعتگران در انتخاب تجهیزات و انواع آنها دقت کافی نداشته باشند؛ یعنی بهره‌وری مصرف انرژی در مسیر احداث واحدهای صنعتی و تولیدی آن‌قدرها که باید در اولویت قرار ندارد.

حسینقلی گفت: در موارد متعددی صنعتگران برای راه‌اندازی خطوط تولید از تجهیزات و ماشین‌آلات دست‌دوم استفاده می‌کنند. این موضوع با توجه به کمبود سرمایه در کشور و همچنین تحریم‌ها قابل توجیه است. در چنین شرایطی، دستگاه‌های دست‌دوم خریداری شده، فاقد راندمان و کارآیی لازم هستند.

علاوه بر این، مصرف انرژی این تجهیزات نیز بالاتر است. اما با توجه به قیمت انرژی در ایران و تفاوت قابل ملاحظه آن با بسیاری از کشورهایی که فاقد منابع غنی انرژی هستند، استفاده از تجهیزات دست دوم خط تولید در کشور صرفه اقتصادی دارد. در واقع در شرایطی که نرخ انرژی پایین است، دقت‌نظر کافی در انتخاب ماشین‌آلات وجود ندارد.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب‌وروی ایران افزود: البته با تغییر شرایط و تبعیت نرخ انرژی از فرمولی درست و واقعی، بدون تردید صنعتگران نیز به سمت بهره‌وری هرچه بیشتر در مصرف انرژی پیش خواهند رفت و در همین حال، در روند خرید تجهیزات و قطعات جدید، دقت‌نظر بیشتری خواهند داشت.

وی تاکید کرد: تغییر یکباره بهای انرژی مصرفی صنایع بدون آنکه سایر الزامات برای ورود تجهیزات نوین و بهره‌وری مصرف انرژی، در نظر گرفته شود، اشتباه است. اشتباهی که درنهایت به ضرر صنایع منتهی خواهد شد؛ بنابراین انتظار می‌رود نرخ انرژی برای تمام گروه‌ها و طبق یک برنامه از پیش تعیین‌شده افزایش یابد تا امکان برنامه‌ریزی و همسویی با آن وجود داشته باشد.

حسینقلی گفت: خرید تجهیزات گران با هدف بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی به مرور زمان و با احتساب هزینه انرژی برای صنایع جبران خواهد شد. این فعال صنعت سرب‌وروی گفت: از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور برداشت کرد که سیاست دولت برای افزایش نرخ انرژی درست است اما کافی نیست.

درواقع باید همزمان راهکارهای دیگری نیز موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد و شرایط تولید تسهیل شود.

سخن پایانی

پایین بودن نرخ حامل‌های انرژی در کنار تحریم‌ها و عدم‌دسترسی به فناوری از مهم‌ترین دلایل نادیده‌گرفتن بهره‌وری انرژی در کشور است. از آنجا که در سال‌های اخیر شاهد ناترازی مصرف برق و گاز در کشور بوده‌ایم و توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی در کشور، زمینه محدودیت هرچه بیشتر عملکرد صنایع را فراهم کرده است؛ بهینه‌سازی مصرف انرژی موردتوجه صنعتگران قرار گرفته است. البته اصلاح شرایط پیش‌رو نیازمند همکاری و تعامل مشترک میان تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران است.

یادداشت

استفاده موثر از منابع و امکانات

عزیز قنواتی
فعال صنعت فولاد

بهره‌وری و بهینه‌سازی، از مفاهیم موردتوجه در علم اقتصاد و مدیریت هستند. با تکیه بر مفاهیم یادشده می‌توان برای استفاده موثر از منابع و امکانات برنامه‌ریزی کرد. با توجه به شاخصه‌های تولید و مصرف، بهره‌وری در صنایع از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. تکیه بر شاخصه‌های ارتقای بهره‌وری، زمینه افزایش رقابت‌پذیری را در میان صنایع فراهم می‌کند و در همین حال، سودآوری بنگاه‌ها را افزایش می‌دهد. بدین‌ترتیب می‌توان زمینه حضور موفق یک محصول را در بازار رقابت جهانی فراهم کرد. این مهم از یک‌سو به رشد درآمدهای ارزی منتهی می‌شود و از سوی دیگر، محرک تولید هرچه بیشتر است.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که بهره‌وری یا بهینه‌سازی مصرف در حوزه‌های گوناگونی همچون بهره‌مندی از توان و مهارت نیروی انسانی، مصرف انرژی، استفاده از فناوری‌های پیشرفته، بومی‌سازی و داخلی‌سازی قطعات و تجهیزات مدرن، مدیریت منابع مالی، منابع انسانی و... موضوعیت می‌یابد.

زنجیره فولاد اهمیت و اثرگذاری ویژه‌ای در روند رشد اقتصادی کشور دارد و فعالان صنعت فولاد در طول سال‌های گذشته تلاش کرده‌اند تا هم‌پای توسعه به شاخص‌هایی همچون بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید نیز توجه ویژه‌ای داشته باشند. بر همین اساس در حال حاضر می‌توانیم ادعا کنیم بهره‌وری در صنعت فولاد ایران در مقایسه با سایر صنایع بالاست. یکی از دلایل اصلی این موضوع را باید به حضور کارشناسان و مهندسان توانمند و باتجربه در صنعت فولاد نسبت داد؛ شاید این تعداد نیروی انسانی ماهر در سایر صنایع حضور ندارند.

البته همچنان از استانداردهای جهانی فاصله داریم. کما اینکه از مقایسه میزان بهره‌وری در صنعت فولاد ایران با سایر کشورها در می‌یابیم که صنعت فولاد ایران در مقایسه با سایر کشورهایی که در این صنعت از جایگاه و رتبه‌ای برخوردار هستند، بهره‌وری چندان بالایی ندارد.

البته این موضوع به منزله رد یا زیر سوال بردن کیفیت محصولات فولادی کشور نیست، بلکه ضعف یادشده موجب می‌شود بهای تمام‌شده در صنعت فولاد ما به‌مراتب بیشتر از صنایع فولاد کشورهای پیشرفته باشد. در چنین شرایطی، رقابت قیمتی فولاد دشوار می‌شود. چنانچه بهره‌وری افزایش یابد، بهای تمام‌شده تولید کاهش خواهد یافت و سودآوری بیشتر می‌شود؛ بنابراین می‌توان رقابت آسان‌تر در بازار بین‌المللی داشت و زمینه را برای رشد فروش فراهم کرد.

ضعف‌های فناورانه و نبود تکنولوژی‌های نوین از دیگر دلایل کاهش بهره‌وری در صنعت فولاد کشور است. مهم‌ترین ضعف ما نبود ماشین‌آلات روز جهان است. تحریم و نبود تعاملات سازنده در سطح بین‌المللی و همچنین سرمایه ناکافی، مانع ورود تکنولوژی‌های نوین به کشور شده و همین موضوع نیز بهره‌وری تولید را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است.

در ادامه وجود ظرفیت‌های خالی در یک خط تولید به منزله افزایش هزینه‌های سازمان‌ها و کاهش بهره‌وری است. با این وجود همواره ظرفیت تولید در صنایع کشور از ظرفیت اسمی به‌مراتب پایین‌تر است. بخش عمده‌ای از سرمایه‌گذاری در صنایع ثابت است؛ بنابراین افزایش تولید، سهم بسزایی در بهای تمام‌شده محصولات دارد که به کاهش هزینه‌ها منجر می‌شود.

اما چنانچه یک واحد تولیدی با ظرفیت اسمی خود تولید کند، بهای تمام‌شده محصولات آن کاهش می‌یابد، زیرا هزینه‌های ثابت سرشکن می‌شود. در چنین شرایطی، امکان رقابت با کشورهای خارجی برای ما فراهم می‌شود.

در ادامه از جذب نیروی انسانی غیرمتخصص می‌توان به‌عنوان دیگر علت افت بهره‌وری در صنایع نام برد.

بسیاری از این کارکنان غیرمتخصص از طریق مصاحبه و آزمون استخدام نمی‌شوند، بلکه عوامل سیاسی و اجتماعی در جذب آنها موثر بوده و ممکن است برخی از این افراد مشخصات یا ویژگی‌های لازم برای کسب آن موقعیت شغلی را نداشته باشند؛ بنابراین اصلاح شرایط و سیاست‌گذاری‌های حاکم بر این بخش اهمیت می‌یابد.

اهدای لوح «عرضه‌کننده برتر در بورس کالا» به ایمیدرو

لوح «عرضه‌کننده برتر در بورس کالا» طی مراسمی از سوی سیداحسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی به وجیه‌اله جعفری رئیس هیات عامل ایمیدرو اهدا شد. به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، در نخستین همایش تجلیل از برترین‌های بورس کالا، از ایمیدرو به‌دلیل تلاش‌های انجام‌شده در گسترش عرضه و فروش محصولات زنجیره‌های بخش معدن و صنایع معدنی در بورس کالا قدردانی شد.

در مراسم تقدیر از برترین‌های بورس کالا، مجید عشقی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار و محمدرضا پورابراهیمی رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس حضور داشتند.

بنا به این گزارش، شرکت‌های تابعه و وابسته به ایمیدرو طی سال ۱۴۰۰، با خروج از نظام قیمت‌گذاری دولت، بیش از ۱۵۰ هزار میلیارد تومان انواع کالاهای تولیدی در حوزه سنگ آهن، فولاد، آهن اسفنجی، گندله، کاتد مس، شمش آلومینیم، روی، طلا و مولیبدن را در بورس کالا به فروش رساندند. این روند در سال ۱۴۰۱ نیز ادامه خواهد داشت.

نقش موثر روابط عمومی در عصر شکوفایی ابزار ارتباط جمعی

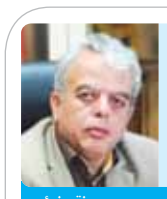
۲۷ اردیبهشت، فرصتی برای ارج‌نهادن به خدمات دست‌اندرکاران حوزه روابط عمومی و جایگاه موثر حوزه ارتباطات درون‌سازمانی و برون‌سازمانی است. وجیه‌اله جعفری، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیات عامل ایمیدرو به مناسبت روز جهانی ارتباطات و روابط عمومی در پیامی گفت: اهمیت این حوزه در عصر شکوفایی ابزار ارتباط جمعی، بیش‌ازپیش شده و یکی از ارکان موفقیت سازمان‌ها، به عملکرد پویا و اثربخش این بخش باز می‌گردد.

با این تعریف، روابط‌عمومی با طرح‌ریزی و ایجاد ارتباط موثر با ابزار ارتباط جمعی، در راستای معرفی برنامه‌ها و دستاوردهای سازمانی به آحاد مردم نقش مهمی دارد و به‌طور حتم، طی کردن مسیر توسعه با بهره‌مندی از این ظرفیت سرعت خواهد گرفت.

ضمن گرامیداشت روز جهانی ارتباطات و روابط عمومی، این روز را به فعالان این حوزه به‌ویژه کارکنان سختکوش روابط عمومی شرکت‌های معدنی و صنایع معدنی تبریک عرض می‌کنم و از خداوند بزرگ، سلامتی، شادکامی و موفقیت این عزیزان را خواهانم.»

یادداشت

ما خلاف جهت حرکت می‌کنیم

نقی نبئی
فعال معدنی

کشـور در بحث ارتقـای بهره‌وری حـوزه معدن با چند چالش بزرگ روبه‌رو اسـت. چالش اول در حوزه اکتشـاف اسـت. ما اکتشـاف کیفی محـدودی انجام داده‌ایـم و بخش زیادی از ذخایر معدنی‌مان را ارزیابی کیفی نکرده‌ایم.

گفتـه می‌شـود کشـور مـا، باتوجـه بـه شـرایط زمین‌شناسـی خاصی کـه دارد از ذخایر ارزشـمندی برخـوردار اسـت،اما آنها را مستندسـازی اکتشـافی نکرده‌ایم و هزینه اکتشـافی چندانی بـرای آن انجام نداده‌ایم.

به‌عـلاوه بسـیاری از ظرفیت‌هـای ذی‌قیمت فلزی کشـورمان به‌ویژه عناصر نادر خاکی، فلزات ارزشمند نظیـر عناصـر گروه پلاتیـن، طلا، نقره و بسـیاری از ظرفیت‌های فلـزی دیگر ـ که در کشـورهای معدنی دنیا روی آن کار می‌شـود ـ را به‌صورت‌کامل اکتشاف نکرده‌ایم. مشکل دیگر این است که اکتشافات عمیق و زیرسطحی به‌ندرت انجام شده است و اینها همه ناشی از فقدان سرمایه‌گذاری بهینه در حوزه معدن و ضعف مشوق‌های سرمایه‌گذاری در این حوزه به‌ویژه از طرف نهادهای دولتی بوده است.

البته بخش غیردولتی دارد با بضاعت خود اکتشافاتی را انجـام می‌دهد، اما هزینه‌ای که می‌تواند تقبل کند، متناسب با ظرفیت‌های معدنی نهفته کشور نیست.

دومین مشـکل حوزه معدن، بخش فرآوری است و هنوز زنجیره ارزش معدن تکمیل نشده است. به‌عبارت دیگر باید زنجیره ارزش را به‌سـمت تکامل سوق داد و باید به موضوع فرآوری اهمیت بیشتری دهیم.

در بعد کمی ما در برخی زمینه‌ها مانند تولید فولاد و تولید مس کاتد پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشتیم،اما در بعـد کیفی باز هم در زمینه فـرآوری مواد معدنی به‌ویژه اسـتحصال فلزات ارزشـمند، کوتاهی فراوانی داشتیم. اگر می‌خواهیم بخش معدن را حرکت دهیم، باید علاوه بر اکتشـاف، فرآوری و ایجاد ارزش‌افزوده را جدی‌تر بگیریم.

به‌عنوان مثال ما در حال حاضر ذخایر ارزشـمندی از لیتیـوم ـ چـه در آب‌هـای دریاچـه‌ای و دریایـی جنوب ایران و چه در سـنگ‌های حوزه‌های نمکی‌مان ـ داریـم اما به‌دلیل ضعـف سـرمایه‌گذاری در حوزه فناوری اسـتحصال نتوانسـته‌ایم این ماده ارزشمند را در کشـور فرآوری کنیم. بخش قابل‌توجهی از سـنگ کروم به‌صورت خام صادر می‌شـود کـه در آن ذخایر ارزشـمند عناصر گروه پلاتین را داریم که بلااستفاده باقی مانده است.

به‌عقیـده مـن اگـر می‌خواهیم سـهم معـدن در تولیـد ناخالـص داخلـی را بـالا ببریم، بایـد برای ۲ مقوله اکتشـافات کیفی ـ هم از بعد اکتشـاف ذخایر ارزشمند فلزی نادر و ذی‌قیمت و هم موضوع اکتشاف زیرسطحی ـ برنامه‌ریزی کنیم و اهتمام بیشتری نشان دهیم. ایـن برنامه باید با حمایت‌هـای مالی تقویت و مشوق‌هایی برایش تعریف شود اما در حال حاضر داریم در خلاف جهت این موضوع حرکت می‌کنیم.

نکته قابـل ذکر دیگر این اسـت که صـدور پروانه اکتشاف منوط به اسـتعلام از ارگان‌هایی مانند منابع طبیعی شـده است اما بیش از ۹۰ درصد از استعلام‌ها با جواب منفـی این نهاد دولتی مواجه می‌شـود. این موضوع به چالش بزرگی در بخش اکتشاف تبدیل شده است.

موضـوع دیگر، بحـث فرآوری اسـت. در این بخش هم باید مشـوق‌هایی در نظر گرفته شود چه در بخش تخفیف حقوق دولتی و عـوارض صادراتی و چه بحث مالیات و مطالبات. اگر مشوق‌هایی برای معدنکاران در نظر بگیریم، می‌توانیم بخـش فرآوری را، از بعد کمی و کیفی تقویت و سرمایه‌ها را جذب این صنعت کنیم.

لازم به‌ذکـر اسـت بخـش زیـادی از مشـکلات اقتصادمان به‌واسـطه نقدینگی سـرگردان ایجاد شده اسـت. شـاید یکی از بهترین زمینه‌هایی که می‌توان از این نقدینگی سـرگردان استفاده کرد بخش فرآوری مواد معدنی اسـت. اگر این اتفاق بیفتد، هم مشکلات ناشـی از نقدینگی سـرگردان برطرف می‌شـود و هم سرمایه قابل‌توجهی به این بخش تزریق خواهد شد.

تنها راه‌حل این است که مشوق‌هایی را تعریف کنیم، به‌ویژه بـرای افرادی که در بحث فـرآوری ـ در بحث اسـتحصال عناصر نادر و بسـیار ذی‌قیمت و فرآوری کیفی آنها – فعالیت می‌کنند، زیرا با پیشرفت فناوری، روزبـه‌روز تقاضا برای آنها افزایش پیدا می‌کند. یکی از این محصولات همان‌طور که گفته شـد، لیتیوم است؛ چون در باتری‌های خودروهـای الکتریکی به‌کار رفته اسـت، به‌زودی درخواست بسـیار بالایی پیدا خواهد کرد.

در خاتمـه، برآوردهـای میدانی حاکی از آن اسـت که سـهم معدن در تولید ناخالص داخلی را می‌توان تا ۱۰ درصـد میزان موجود ارتقا داد، بنابراین اگر به این ۲مقوله توجه ویژه‌ای شود و بخش دولتی مشوق‌هایی برای حمایت از آن در نظر گیرد، امنیت سرمایه‌گذاری در این حوزه پدیدار می‌شود و می‌تواند به بهره‌وری در حوزه معدن بینجامد.

آسیب‌شناسی بهره‌وری بخش معدن از دیدگاه فعالان

هر چه می‌یابد، می‌خورد

گروه معدن
editor@smtnews.ir

معدن از بخش‌های زیربنایی و اسـتراتژیک کشـور است که در صورت دستیابی به جایگاه ویـژه و منحصربه‌فـرد خـود، می‌تواند ظرفیت‌هـای بالایی کـه در زمینه تامیـن موادخام، اشـتغال‌آفرینی و درآمدزایـی دارد، بالفعـل کند و چرخ تولید را به‌حرکت‌درآورد و رشـد و توسعه کشور را سرعت بخشد، اما «مقصد بس بعید» می‌نماید. دست‌اندرکاران و فعالان این حوزه باور دارند که چالش‌های پیش‌رو آنقدر گسـترش یافته و در هم تنیده اسـت که حذف آنها به‌راحتی میسر نخواهد شد.

پس باید در گام نخست، آسیب‌ها را شناخت و بعد در مسیر افزایش بهره‌وری قدم گذاشت. آنچـه دسـت‌اندرکاران این حـوزه در گفت‌وگو با صمت به آن اشـاره کردنـد، دغدغه‌های پرشماری است که افزایش بهره‌وری را دور از دسترس نشان می‌دهد.

عکس: آیدا فریدی

برای افزایش بهره‌وری، تعیین اسـتراتژی باید هوشمند باشد و با تغییر شـرایط بازار، پیش‌بینی افزایش و کاهش قیمت‌ها و میـزان عرضه و تقاضا، تغییر کند، پس سیاسـت‌گذاری‌ها نباید صلب و ثابت باشد و بی‌تغییر باقی بماند

مفهوم بهره‌وری در بخش معدن

سهراب حسـینی ـ صاحب‌نظر معدن و عضو خانـه مدیران: وقتـی از افزایش بهره‌وری در بخش معـدن صحبت به‌میـان می‌آیـد، بایـد اول بدانیم به‌طوردقیـق منظـور از این عبارت چیسـت. از نظر بنـده، بهـره‌وری در بخش معدن بـه معنی کاهش هزینه‌های تولید و افزایش سـود است که با افزایش راندمان محقق می‌شود.

تولیـد، به زنجیـره‌ای از تامین اطلاع شـود که از بخش اکتشـاف آغاز شده و به اسـتخراج، فرآوری و تولید نهایی منتهی می‌شـود. امـا چگونه می‌توان به کاهش هزینه و افزایش راندمان دسـت یافت تا سود بیشتری حاصل شود؟ برای پاسخ به این سوال باید از موضوع مدیریت و استراتژی شروع کرد.

▣ مدیریت هوشمند

هرچنـد نقش عوامل موثر بر میزان بهره‌وری، مثل بهبود کیفی منابع انسانی، بکارگیری روش‌های نوین و فناوری‌های پیشرفته و حتی دخالت عنصر خلاقیت در فرآیند تولید، بسیار پراهمیت است، اما نقطه آغاز کار، مدیریت هوشـمند مجموعه است. این مدیریت بایـد از وزارت صنعـت، معدن و تجـارت و معاونت معدنی آغاز و اسـتراتژی‌های کلی به‌صورت ستادی مشـخص و به کل زیرمجموعه ابلاغ شود. ما تاکنون در کشور چشـم‌اندازهای مختلفی برای حوزه معدن داشـته‌ایم، اما برای دسـتیابی به این چشـم‌اندازها استراتژی خاصی تعریف نشده است.

▣ استراتژی چه نقشی دارد؟

اسـتراتژی، مجموعـه‌ای از انتخاب‌هـای یکپارچه درباره یک موضوع و اتخاذ شیوه‌ای ثابت برای رسیدن به آن است.

سیاست‌گذاری در این زمینه باید از ابتدا تا انتهای یـک فرآیند را به تفکیک روشـن کنـد. اگر به قدم اول برگردیم باید بگویم تاکنون هیچ جایی، سـندی برای استراتژی اکتشـاف پیدا نکرده‌ام. روشن نیست که مـا برای چه داریم اکتشـاف می‌کنیم. سـازمان زمین‌شناسـی، ایمیدرو، بخش خصوصی هرکدام چه کاری انجـام می‌دهند و جز اینکه ماده معدنی را پیدا کنیم و از زمین بیرون بیاوریم، چه اهداف کوتاه‌مدت، میان‌مدت یا بلندمدتی داریم؟ آیا هدف ما توسعه‌ای اسـت یا رقابتی و نگاه ملی و یکپارچه‌ای وجود دارد یا خیر؟ پس در درجه اول، ما نیازمند آن هستیم که چشم‌انداز خاصی را برگزینیم و استراتژی‌های‌مان را براساس آن مشخص کنیم.

▣ نمونه عملی

برای اینکه این مفاهیم تئوریک را در قالب عملیات معدنی بیاوریم، به‌عنوان مثال از بخش معدن شـروع می‌کنیم. باید از ابتدا روشن شود که کار اکتشافی در اعماق انجام می‌شـود یا در سطح؟ بهینه‌ترین حالت اسـتخراج ماده معدنی در چه محـدوده‌ای باید قرار گیرد تا تولید به‌صرفه شود؟ مقدار حفاری چقدر باید باشـد و به‌ازای هر متراژ حفاری، چقدر ماده معدنی باید به‌دسـت آورد و فعالیت در چـه عمقی و با چه عیاری صرفه اقتصادی دارد؟

▣ اگر بدانیم

اگر استراتژی‌مان در زمینه اکتشاف مشخص باشد، می‌دانیـم تا چه عمقـی می‌خواهیم اکتشـاف انجام بدهیم، قرار اسـت با چه دسـتگاهی کار کنیم و چه تجهیزات و دسـتگاه‌هایی فراهم کنیم. تمام مهره‌ها را بایـد درسـت بچینیـم و بدانیم چند نفـر نیروی کار نیاز داریم، چه تعداد متخصص برای چشـم‌انداز پیش‌رو باید تربیت شـود، دانشگاه در کدام استان‌ها باید رشته معدن داشته باشد. مثلا در طبس که ماده معدنی زغال‌سنگ اسـت، ما باید به‌صورت تخصصی استخراج «زیرزمینی» را آموزش دهیم و اساتیدی در این زمینه پـرورش دهیم، در کرمان که مواد معدنی بیشـتر از جنس مس و آهن است، دانشگاه‌ها در این منطقه به‌صـورت تخصصی باید روی ایـن مواد کار آموزشـی انجام دهند، دانشجوها در معادن رفت‌وآمد داشته باشند و از نزدیک با کم و کیف کار آشنا شوند یا درباره ماده معدنی مس و طلا باید در اسـتان‌هایی مانند آذربایجان‌شـرقی و کردستان سـرمایه‌گذاری کنند و نیروهای بومـی، متخصص و ماهر در منطقه آموزش داده شوند.

▣ آثار و نتایج

وقتی تفکر سیسـتماتیک و اسـتراتژیک داشـته باشیم، باید مدیران معدنی کارآمد پرورش دهیم. این موضوع درباره منابع و سرمایه‌های انسانی، چه نیروی متخصص کارگری باشد یا دانشگاهی و تکنسین فنی هم صـدق می‌کنـد. در نهایت برای اینکـه انتخابی بهینه داشته باشیم و براساس آن تصمیم‌گیری کنیم، باید ببینیم شـیوه کلی و خط‌مشـی ما در اکتشاف، اسـتخراج و تولید چیست که این مجموعه به‌معنای تعیین استراتژی است.

▣ اکنون کجاییم؟

در حـال حاضـر هـر ارگان، سـازمان و شـرکت خصوصـی به‌صـورت پراکنـده، بـدون اینکه هدف مشـخص ملی وجود داشته باشد، اقدام به اکتشاف و بهره‌برداری می‌کند. سازمان زمین‌شناسی، ایمیدرو و بخش خصوصی هرکدام برای خود در حال اکتشـاف هسـتند. حوزه معدن به موجودی شبیه است که دل زمین را می‌شکافد و هرچه یافت، می‌خورد!

معدنکاری ما در این خلاصه شـده اسـت که ماده معدنی کجاست تا استخراجش کنیم، کارخانه بزنیم، تولید کنیم و پول در بیاوریم.

الان دغدغه فعالان معدنی ما این اسـت که تعرفه صادراتی چقدر باید باشـد یا حقـوق دولتی چرا این مقدار اسـت و آن مقدار نیسـت، در حالی که هنوز هیچ تعریف کلی از میزان اکتشاف، استخراج و تولید نداریـم که به‌تبـع آن بخواهیم میزان بهـره‌وری را بسنجیم و بدانیم در چه حوزه‌هایی باید تلاش خود را بیشتر کنیم تا موفق‌تر باشیم.

مثال دیگر اینکه در کشـور مـا بین ۶۰ تا ۷۰ نوع ماده معدنی وجود دارد، اما هنوز نمی‌دانیم کدام ماده معدنی در اولویت اسـتخراج است، چه ماشین‌آلاتی برای استخراج آن نیاز داریم، آنالیز کدام ماده برای ما اهمیت بیشتری دارد و باید برای آن آزمایشگاه مجهز و متخصصان مجرب داشته باشیم.

▣ استراتژی و زیرساخت

وقتی اسـتراتژی افزایش بهره‌وری تدوین می‌شود، باید در زمینه اسـتخراج، روش کار، نوع و میزان مواد ناریه موردنیاز و چگونگی تهیه و تولید آن برنامه‌ریزی کنیم که مثل امروز با کمبود مواد ناریه مواجه نشویم.

بدون شک باید روش‌های حمل هم مشـخص شـود. باید دانسـت بهتریـن و در دسـترس‌ترین شـیوه حمل جاده‌ای است یا ریلی.

مثـلا اگر زغال‌سـنگ با کامیـون و از طریق جاده حمل شـود، رطوبت جذب می‌کنـد، پس اگر مقصد بندرعباس باشـد، وزن بار به‌واسـطه شـرجی بودن هوا افزایـش می‌یابد، پس مهم اسـت بدانیم که هر نوع باری را باید به چه روشـی منتقل و زیرسـاخت موردنیاز را فراهم کرد.

گسـترش حمل‌ونقل ریلی یکی دیگـر از نیازهای بخش معدنی اسـت که سال‌ها اسـت هیچ تغییری در ظرفیـت آن ایجاد نشـده، همین‌طور حمل‌ونقل دریایـی کـه در بحث صادرات بسـیار مهم و حیاتی است.

▣ صلب و ثابت نباشیم

بـرای افزایـش بهـره‌وری، تعیین اسـتراتژی باید هوشمندانه باشـد و با تغییر شرایط بازار، پیش‌بینی افزایـش و کاهش قیمت‌ها و میـزان عرضه و تقاضا، تغییـر کند. پس نباید صلب و ثابت باشـد و همواره بدون تغییر باقی بماند.

ختـم کلام اینکـه بزرگ‌ترین مانع بـرای افزایش بهـره‌وری در بخـش معـدن فقـدان اسـتراتژی و سیاسـت‌گذاری اسـت. ایـن نقیصه باعث می‌شـود که مبنایی برای مقایسـه عملکرد نداشـته باشیم و ندانیم نقاط قوت و ضعف‌مان چیست، نرخ تمام‌شده محصـولات معدنـی و صنعتی‌مـان چقدر اسـت؟ مزیت‌هـای رقابتی‌مـان کجاسـت و از کجا آسـیب می‌بینیـم، نمی‌دانیم برای حفـظ و افزایش کارآیی سرمایه‌های انسانی چه باید بکنیم و در زمینه کنترل و بهبـود فرآیندهـا و محصولات چـه گام‌هایی باید برداریم؟

سیاست‌گذاری کلان به‌عهده وزارت صنعت،معدن و تجارت اسـت که تنها در صورت حضور در جریان بین‌المللی اطلاعات و تحلیل سریع داده‌ها به این مهم دست خواهد یافت.

> پیش‌نیاز ارتقای سطح بهره‌وری بخش معدن، ارتباط بیشتر دولت با این بخش و تعامل سازنده‌تر با فعالان و دست‌اندرکاران آن است، تا در قدم اول موانع بزرگ پیش‌پای این صنعت حذف شود

معدن حوزه مستقلی نیست

شهناز نوایی ـ دبیر اتحادیه حفاران غیرنفتی

در بخش معـدن بهره‌وری به‌معنی روشـن بودن ماموریت، ارزش و چشـم‌انداز فعالیت‌های مجموعه، تدوین اسـتراتژی و توجه بـه نیازهای حال و آینده، انعطاف‌پذیـری در مواجهه با مشـکلات و چالش‌ها، تلاش برای دستیابی به اهداف تعیین‌شده با استفاده از امکانات و توانایی‌های موجود است.

صنعـت و به‌ویژه بخـش معدن ـ به‌عنـوان یکی از زیرمجموعه‌هـای آن ـ حوزه مسـتقلی نیسـت و تابع تصمیمات و سیاسـت‌گذاری‌های بخش دولتی است. پس برای دسـتیابی به اهداف خود و افزایش بهـره‌وری، نیازمند کمـک و حمایت دولت اسـت. به‌عنوان مثال باید به این نکته توجه شود که فعالیت معدنی به جاده و زیرسـاخت نیاز دارد تا دسترسـی بهره‌بـردار به بازار فروش تسـهیل و برای تامین آن، دولت باید پیشقدم شود.

▣ قوانین خلق‌الساعه، بلای جان بهره‌وری

تصمیمـات بخش خصوصی در گرو سیاسـت‌های دولتی اسـت و آنچه تلاش‌های فعـالان این صنعت در افزایـش بهـره‌وری را بی‌اثر می‌کنـد، تصمیمات خلق‌الساعه و قوانین دست‌وپاگیر دولتی است که راه را برای سرمایه‌گذاری می‌بندد.

افزایـش بهـره‌وری بخـش معـدن نیـاز بـه حمایـت، کمـک و همفکـری دولـت دارد، باید در سیاسـت‌گذاری‌ها از بخـش خصوصی کمک بگیرند که گاهی این طور نیست. در غیر این صورت افزایش ۱۰ برابـری حقـوق و عوارض معدنـی چه توجیهی دارد؟ آیـا چنین تصمیماتی موجب فرار سـرمایه از بخش معدن نمی‌شـود و فعالیـت در این صنعت را زمینگیر نمی‌کند؟

بدیهی اسـت که شـکوفایی بخش معـدن، بدون همفکری و درک متقابل دولت و فعالان معدن میسر نیست، اما تاکنون حمایت لازم آن‌طور که باید نشده اسـت. هر مدیری که می‌آید، به‌دلخـواه تصمیمات جدیدی اتخـاذ و بایدها و نبایدهایی دیکته می‌کند. مرتب قوانین دست و پاگیر وضع می‌شود و به‌صورت دسـتورالعمل، بخشنامه و مانند آن ابلاغ می‌شود که آخرین نمونـه، افزایش چندین برابری حقوق دولتی است که معلوم نیسـت بر چه اساس و پایه‌ای انجام گرفته است.

▣ مغز متفکر بهره‌وری

بـرای افزایـش بهـره‌وری، مدیریت؛ مغـز متفکر مجموعه است؛ این بخش است که باید با برنامه‌ریزی دقیـق، اهداف مجموعه را مشـخص کند و با تعیین اسـتراتژی و خط‌مشی، راه را به‌سـوی دستیابی به اهداف هموار کند. نقـش مدیر کارآمد و باتجربه در فراهم کردن بسـتر رشـد و افزایش بهره‌وری بسیار کلیدی اسـت و می‌تواند راهگشای فعالیت مجموعه باشد.

▣ بازوی اجرایی

سرمایه‌های انسانی، بازوی مجموعه برای دستیابی به بهـره‌وری بیشـتر هسـتند. یکـی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های هر مجموعه‌ای باید حفظ سرمایه انسانی و افزایـش تـوان، کارآیی و ایجاد تعهد و دلبسـتگی آنها به مجموعه باشـد، زیرا بـرای تربیت هر فرد در ایـن صنعت، زمـان و انرژی زیادی مصرف می‌شـود که باید با افزایش بهره‌وری به‌بار بنشـیند و اگر به‌هر دلیلی این سرمایه هدر برود، صنعت با چالش روبه‌رو خواهد شد.

▣ مرکب حرکت

مجموعه‌ای که برای رسـیدن بـه بهره‌وری تلاش می‌کند، باید استراتژی‌های خود را به‌خوبی بشناسد و بهتریـن روش‌ها را با اسـتفاده از ابـزار و امکانات موجـود طراحی کند، بـا کنترل دائمـی فرآیندها، نقاط ضعف را شناسایی و در راستای حذف آنها گام بردارد.

▣ مقصد نهایی

در نهایـت توجه بـه خواسـته‌ها و نیازها و تعامل سـازنده بـا مشـتریان، کلیـد ارتقـای بهـره‌وری مجموعه‌ها است. اگر بتوان حاصل فرآیند تولید را به نتیجه مطلوب که برآوردن نیاز و خواسـته ذی‌نفعان است، پیوند زد، بهره‌وری به هدف نهایی خود رسیده اسـت و به‌نظر من تمام بخش‌هایی که به آن اشـاره شـد، در امتداد هم قـرار دارند و عامـل موفقیت و شکسـت دیگری و فرآیند دسـتیابی به بهره‌وری در یک مجموعه خواهند شد.

▣ آسیب‌ها و چالش‌ها

همان‌طور که گفته شـد، بزرگ‌ترین مشکل برای ارتقای بهره‌وری در بخش معدن، مشـکلاتی اسـت کـه از یک‌سـو در ارتباط با نهادهای سیاسـت‌گذار وجود دارد و از سـوی دیگر در مسـیر تامین ابزار و ماشـین‌آلات موردنیـاز قرار گرفته اسـت. نکتـه دیگری که نمی‌توان از آن غافل شد، تاثیر تحریم‌هایی است که بر کشـور ما تحمیل شده و به این ترتیب ارتباط ما را با بازار جهانی دچار مشـکل کرده است.

به‌گمـان من، پیش‌نیـاز بهبود و ارتقـای بهره‌وری در بخش معدن، ارتباط بیشـتر دولت با این بخش و تعامل سـازنده‌تر با فعالان است، تا در قدم اول موانع بزرگ پیش پای این صنعت برداشـته شـود و دست تولیدکنندگان برای فعالیت باز شـود و در مرحله بعد اهداف و اسـتراتژی‌ها تعریـف، روش جذب و تربیت سرمایه‌های انسانی معین و نقشه راه رسیدن به اهداف ترسیم و در نهایت رضایت ذی‌نفعان جلب شود.

سخن پایانی

گفته می‌شـود افزایش سرمایه‌گذاری در بخش معدن، اقتصاد کشـور را رونـق می‌دهد. علاوه بر این اگر همراه با افزایش سرمایه‌گذاری، بهره‌وری نیز ارتقا یابد، اثرات مثبت آن به‌سـرعت به‌چشم می‌آیـد و منابع و عوامل تولید ـ اعم از نیروی کار و سـرمایه ـ از سایر بخش‌ها به‌سوی بخش معدن جذب خواهد شـد، پس شایسته است که باتوجه ویژه بـه این بخش، راه افزایـش بهره‌وری هموار شود تا کشور از برکات و ثمرات آن بهره‌مند شود.

گزارش خبری

امحای پسماند با پلاسما، فناوری‌ای که از زباله انرژی می‌سازد

دانش‌بنیان‌ها بازیگران اصلی چرخه پسماند

گروه دانش‌بنیان
editor@smtnews.ir

روزانه چندین هزار تن پسماندهای شهری و خطرناک در سطح کشور تولید می‌شود؛ زباله‌هایی که برخی از آنها خطرناک هستند و آسیب‌های فراوانی به محیط‌زیست می‌زنند، اما می‌توانند منبعی برای تولید انرژی گرمایشی و الکتریکی باشند. پژوهشکده صنعت نفت با طراحی پروژه‌هایی با کمک فناوری پلاسما توانسته است روشی جدید در امحای زباله و تولید انرژی از آن خلق کند؛ این در حالی است که نگرشی جامع و واحد درباره چرخه پسماند و مدیریت آن وجود ندارد و بیشتر مدیران نهادهای دولتی مربوطه نظیر شهرداری‌ها با نگرش کسب سود به آن نگاه می‌کنند.

صمت به بهانه روز بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف، به بررسی نقش دانش‌بنیان‌ها در باب تولید انرژی از پسماند و بازگشت آن به چرخه مصرف پرداخته است.

باتوجه به سابقه دانش‌بنیان‌ها در بخش‌هایی نظیر نانوفناوری، کشاورزی و... می‌توانیم با اعتماد، مدیریت پسماندها را به آنها بسپاریم

پسماند؛ علمی که فقط به دانشگاه راه یافت

حمیدرضا بزرگ‌زاده، عضو هیات‌علمی پژوهشگاه صنعت نفت و مسئول طرح فناوری پلاسما معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در گفت‌وگو با صمت گفت: مدیریت پسماند و افزودن آن به چرخه انرژی، سیاستی است که در کشورهای توسعه‌یافته سابقه زیادی دارد، اما در کشور ما این جریان تنها تبدیل به علمی شد که در دانشگاه‌ها از آن صحبت می‌شود. به‌عبارت دیگر تاکنون نتوانستیم استفاده چندان مهمی از آن در تولید انرژی کنیم و هیچ‌گاه بهره‌وری انرژی در استفاده از پسماندها مدنظر قرار داده نشد، در حالی که کشورهای پیشرفته از همان ابتدای تولید پسماند و زباله‌ها، آنها را وارد چرخه انرژی می‌کنند و در چرخه مصرف قرار می‌دهند. برای مثال در شهر برلین بااستفاده از زباله‌سوزهای عمومی، آب گرم شهر تامین می‌شود؛ در واقع با زباله‌سوزی، انرژی لازم برای آب گرم خانه‌ها و دیگر مراکز در شهر تولید می‌شود؛ از آنجایی که مصرف انرژی در کشوری نظیر آلمان هزینه زیادی دارد، چنین راهکارهایی به‌شدت مورداستقبال قرار گرفته است. اینکه در کشور ما از تولید انرژی از پسماند استقبال چندانی نشده است، به ارزان بودن انرژی بر می‌گردد؛ از آنجایی که منابع نفت و گاز تا حد زیادی تامین‌کننده انرژی در کشورمان است، طبیعی است که مصرف این انرژی نسبت به دیگر کشورها ارزان‌تر باشد اما امروزه لزوم بهینه‌سازی مصرف به‌منظور تولید انرژی به‌شدت احساس می‌شود.

■ انرژی ارزان در ایران مسئله‌ساز است

وی افزود: به‌اعتقاد من نرخ پایین انرژی باعث شده است که مردم نسبت به استفاده دوباره از پسماند و زباله بی‌تفاوت باشند و دولت هم قوانین محکمی برای این امر قرار ندهد، البته چند سالی است که در کشور، چنین موضوعاتی برای تولید انرژی موردبحث قرار گرفته و اقداماتی هم در باب تفکیک پسماند شده است، اما در کل نگاه اصلی در کشور ما نسبت به استفاده از پسماند برای تولید انرژی، کسب سود و بهره‌گیری اقتصادی است، در حالی که در کشورهای اروپایی در درجه اول نگرش افزایش بهداشت و امحای زباله مدنظر قرار داده شده است.

■ هدف، امحای زباله و بهداشت عمومی باشد

بزرگ‌زاده گفت: در صورتی که هدف، افزایش بهداشت عمومی از راه امحای زباله و پسماند باشد، می‌توان به صرفه اقتصادی در بحث سلامت هم رسید. در بیشتر کشورهای پیشرفته دنیا، پراکندگی در زباله پسماند دیده نمی‌شود و این یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها در تولید انرژی از پسماندها و بازگردانی آن به چرخه مصرف است.

همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، کسب سود و صرفه اقتصادی از پسماند، نخستین نگرش بهره‌وری از آن در کشور ما است و با نگاهی گذرا به چرخه تولید و مصرف پسماند در کشور ما می‌توانیم به این گزاره صحه بیشتری بگذاریم. دولت و نهادهای دولتی باید از فناوران و دانش‌بنیان‌هایی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، حمایت کافی داشته باشند؛ به عبارت دیگر دولت باید حامی دانش‌بنیان‌ها برای تشکیل یک مجموعه منسجم در این عرصه باشد.

■ پلاسما، یک پاک‌کننده قوی

وی در تشریح فناوری استفاده از پلاسما در امحای زباله و تولید انرژی گفت: پلاسما بعد از جامد، مایع و گاز، حالت چهارم ماده است که استفاده‌های زیادی می‌توان از آن برای تولید انرژی کرد.

حال وقتی گاز به‌واسطه یونیزاسیون تبدیل به حالت چهارم ماده می‌شود، توانایی تولید انرژی بسیار بالایی دارد که از آن می‌توان برای فعالیت‌های بسیاری بهره برد.

باتوجه به اینکه طیف گوناگونی از پسماند از جمله جامدات، مایعات و حتی گاز وجود دارد، می‌توان با استفاده از فناوری گاز پلاسما بیشترین انرژی موردانتظار را از پسماند و زباله‌ها تولید کرد، برخلاف زباله‌سوزی که تنها زباله‌های قابل‌سوختن را به انرژی تبدیل می‌کند، با این فناوری می‌توان تمام فلزات و جامدات و حتی شیشه‌ها را به‌وسیله پلاسما و گاز سنتز ذوب کرد.

■ گام آخر فناوری در چرخه پسماند

وی افزود: زباله‌ها در این فرآیند به‌شکلی بی‌خطر و مذاب از رآکتور خارج می‌شوند، همچنین بنزین، گازوئیل و... را می‌توان به‌وسیله گاز سنتز به انرژی تبدیل کرد. در کل بهترین فناوری تولید انرژی از پسماند، فناوری پلاسما است، البته هزینه بیشتری نسبت به فناوری‌های دیگر دارد اما چون انرژی زیادی با استفاده از آن می‌توان تولید کرد، صرفه اقتصادی بالایی هم دارد؛ در نهایت از یک‌سو مقرون به‌صرفه‌تر است و از سوی دیگر کمک زیادی به ارتقای بهداشت شهری می‌کند.

■ چو خورشید پرحرارت

این کارشناس بااشاره به فرآیند عملکرد این فناوری گفت: سنتز گاز خروجی از رآکتور پلاسما است که دمایی بین ۹۰۰ تا ۱۰۰۰ درجه سلسیوس دارد. به‌وسیله این گاز ما می‌توانیم به‌شکل مستقیم توربین‌های آبی را به‌حرکت در بیاوریم و انرژی و برق تولید کنیم یا می‌توانیم گاز سنتز تولیدشده را بسوزانیم و در قالب غیرمستقیم از طریق بویلرها بخار آب تولید کنیم و از انرژی آن برای تولید برق و دیگر موارد بهره بگیریم. همچنین از گاز سنتز پس از خروج و سرد شدن می‌توان در مواد شیمیایی، سوخت گاز بنزین و گازوئیل استفاده کرد.

به‌اعتقاد من باید در ذهنیت دولتمردان و تصمیم‌گیران، استفاده از فناوری‌های پلاسما برای امحای زباله و مصرف دوباره آن در انرژی، مهم جا بیفتد. هنوز در ایران مجموعه کامل برای امحای زباله‌ها و رسیدن به بهداشت استاندارد شهری وجود ندارد.

وی افزود: این نوع پلاسما باتوجه به نسبت بالای انرژی، برای محیط با چگالی بالا مناسب است. برای مثال پسماندهای بیمارستانی را که مخلوطی از مواد آلی، پلیمرها، فلزات و سایر مواد است، می‌توان با استفاده از این فناوری تبدیل به انرژی حرارتی یا برق کرد.

پلاسمای سرد را نیز می‌توان یک گاز حاوی الکترون‌ها، اتم‌ها و مولکول‌های برانگیخته، یون‌ها، رادیکال‌ها، فوتون‌ها و ذرات خنثی که در آنها الکترون‌ها انرژی بسیار بالاتری از ذرات خنثای گازی دارند، تعریف کرد.

وی بااشاره به جایگاه فناوری پلاسما در ایران گفت: پژوهشگاه صنعت نفت سال‌ها است (۱۳۸۱-تاکنون) در استفاده از فناوری پلاسما تجربه داشته و پروژه‌های زیادی هم در زمینه پلاسمای سرد و گرم اجرا کرده است. در سال ۱۳۹۱ با همکاری ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، پروژه‌ای تحت‌عنوان امکان‌سنجی استفاده از فناوری پلاسما برای امحای زباله‌های خطرناک با قابلیت تولید انرژی تعریف کردیم.

پس از انجام این پروژه، مرحله اجرای یک پایلوت در مقیاس یک تن در روز نیز با موفقیت انجام و تحویل ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر شد.

تلاش بر این بود تا این طرح با حمایت دولت در قالب سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی به یک پروژه ملی تبدیل شود تا بتوانیم آن را برای زباله‌های بیمارستانی در ماژول‌های کوچک چند تنی پیدا کنیم اما هر بار که تلاش کردیم با بهانه‌های مختلف این کار انجام نشد.

در بهره‌گیری از فناوری‌ها عقبیم

حسن پسندیده، مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط‌زیست در گفت‌وگو با صمت بااشاره به ضرورت پیگیری قوانین درج‌شده در باب مدیریت پسماند گفت: در قانون دوم مدیریت پسماندها مشخص شده که مدیریت اجرایی کلیه پسماند در محدوده شهرها جز پسماندهای صنعتی و ویژه، برعهده شهرداری‌ها است. در ادامه خارج از محدوده شهر، برعهده بهیاری‌ها و خارج از محدوده بهیاری‌ها، برعهده بخشداری‌ها است. در این شرایط، مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه هم برعهده تولیدکننده است، بنابراین متولیان این امر در زمینه مدیریت پسماند مشخص شده است. در بخش کلان موضوع باید گفت که سازمان حفاظت محیط‌زیست به‌عنوان یک دستگاه نظارتی نقش مهمی برعهده دارد. مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط‌زیست تاکید کرد: براساس قانون مدیریت پسماندها همه سازمان‌ها و نهادها در این امر مکلف شده‌اند.

وی گفت: بنابراین برای مدیریت پسماند و جلوگیری از آثار زیانبار آن مقررات و معیارهایی در این قانون پیش‌بینی شده است که چه اشخاص حقیقی و چه اشخاص حقوقی مکلف هستند این قانون را رعایت کنند. در این شرایط همه دستگاه‌ها مکلف هستند افزون بر کاهش میزان تولید پسماند، کالاهایی را تولید کنند که بازیافت آنها آسان‌تر است و از تولید مصنوعات که مخرب محیط‌زیست هستند، جلوگیری کرده یا تولید را به‌حداقل برسانند. در کل وقتی صحبت از مدیریت اجرایی پسماندها می‌شود، به‌عبارتی از یک کار مشارکتی سخن می‌گوییم که مراحلی از جمله تولید، نگهداری، حمل‌ونقل، پردازش و فعل و انفعالاتی که مربوط به بازیافت و بی‌خطرسازی آنها است را شامل می‌شود.

به‌گفته پسندیده، در مراحل یادشده، فناوری و دانش‌بنیان‌ها نقش مستقیم و مهمی دارند و آن‌گونه که باید و شاید بهره‌گیری جدی از آنها نشده است. در واقع هنوز نتوانستیم هم به لحاظ نرم‌افزاری و هم در بخش سخت‌افزاری استفاده موثر از دانش‌بنیان‌ها و فناوران داشته باشیم.

مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست بااشاره به اینکه بخشی از مدیریت پسماند مربوط به مسئولیت‌های اجتماعی و همگانی است، گفت: این بخش مربوط به پسماندهای خانگی و شهری می‌شود که نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش در مقیاسی وسیع است و دانش‌بنیان‌ها در این عرصه می‌توانند نقش مهمی ایفا کنند. وی باتاکید بر اینکه مدیریت پسماندهای خانگی و اداری در مرحله روبنایی این چرخه قرار دارد، گفت: هنوز نتوانستیم آحاد جامعه را فرابخوانیم و زیرساخت‌ها را برای مشارکت حداکثری مردم فراهم کنیم. تولیدات دانش‌بنیان‌ها در مدیریت چرخه پسماند می‌توانند به مرحله بومی‌سازی هم برسد.

■ مدیریت پسماند را به دانش‌بنیان‌ها بسپاریم

مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: در بخش عملیاتی متناسب با نوع پسماند باید فناوری مناسب با آن را استفاده کرد. برای مثال اگر پسماندی نیاز به سوزانده شدن یا دفن و بازیافت و دیگر اقدامات دارد باید دید از چه دستاوردی می‌توان در این زمینه بهره گرفت.

ابتدا پسماندها باید به‌درستی جمع‌آوری شوند و در محل‌های مناسب که توانمندی‌های لازم را دارند، مدیریت شوند.

وی بااشاره به نقش بی‌بدیل فناوری‌های نو و فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان در این فرآیند گفت: باتوجه به سابقه دانش‌بنیان‌ها در بخش‌هایی نظیر نانوفناوری، کشاورزی و... می‌توانیم با اعتماد هرچه بیشتر مدیریت پسماندها را به آنها بسپاریم. کشور ما توانایی‌های بسیار زیادی در ایجاد فناوری‌های گوناگون به‌ویژه در زمینه محیط‌زیست و مدیریت پسماند دارد.

پژوهشکده‌هایی نظیر صنعت نفت که توانسته است با فناوری پلاسما به امحای زباله بپردازد، یکی از این نمونه‌ها است، اما امروزه باید از این فناوری‌ها به‌صورت هرچه فراگیرتر در مقیاسی بالا بهره بگیریم.

مدیریت پسماندهای خانگی و اداری در مرحله روبنایی این چرخه قرار دارد و هنوز نتوانستیم آحاد جامعه را فرابخوانیم و زیرساخت‌ها را برای مشارکت حداکثری مردم فراهم کنیم

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، کشور ما در تولید انرژی از پسماند و بازگردانی آن به چرخه مصرف تا حد زیادی نیاز به بروزرسانی دارد، اما این بروزرسانی نه‌تنها باید در ایجاد و خلق فناوری و روش‌ها بلکه باید در تفکر حاکم در مدیریت چرخه پسماند هم شکل بگیرد. امروز باید برای مدیریت پسماند در قالب گروهی از نهادهای دولتی و خصوصی برنامه‌ریزی داشته باشیم. این گروه‌ها می‌توانند افرادی متشکل از دانش‌بنیان‌ها، فناوران، پژوهشکده‌ها، شهرداری‌ها، سازمان محیط‌زیست، بخشداری‌ها و بهیاری‌ها باشند تا بتوانیم علاوه بر افزایش بهداشت شهری و محیطی و امحای زباله به تولید انرژی هم از مسیر غیرنفتی برسیم.

دستگاه‌ها از ظرفیت دانش‌بنیان‌ها استفاده کنند

امروزه فناوری‌ها در تبدیل پسماند به انرژی حرف اول را می‌زنند. با نگاهی گذرا به تجربه بیشتر کشورهای توسعه‌یافته می‌توان گفت هرچقدر بتوانیم از فناوری‌های روز بهره بگیریم، همانقدر می‌توانیم در راستای تولید انرژی از پسماند گام برداریم.

به‌گزارش صداوسیما، علی سلاجقه در کارگروه ملی مدیریت پسماند بااشاره به اینکه ما نباید به‌دنبال استفاده از فناوری‌های منسوخ باشیم و ضروری است که آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها را بازنگری کنیم، گفت: وقتی یک متقاضی می‌آید و می‌خواهد فناوری نوینی را به‌کار بگیرد، با شیوه‌نامه‌های سال‌های قبل که شرایط متفاوت بوده است، روبه‌رو می‌شود. وی تصریح کرد: شیوه‌نامه‌ها باید برمبنای روش‌های دانش‌بنیان و فناورانه تدوین شوند و دستگاه‌ها هم مکلف باشند که از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی به‌نحو مطلوب در مدیریت پسماند استفاده کنند.

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست با بیان اینکه باید برای تدوین ضوابط، یک بازه زمانی برای دستگاه‌ها تعیین شود، اظهار کرد: وقتی دستورالعمل‌ها براساس ضوابط تدوین و مشخص شود، کارگروه‌ها شکل می‌گیرند و ضوابط به کمیته تخصصی و سپس کمیسیون تخصصی دولتی می‌رود و تبدیل به مصوبه دولت و سپس اجرایی می‌شود. سلاجقه بااشاره به اینکه همه شرکت‌ها، وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مولد پسماند باید به‌سرعت در سامانه سازمان حفاظت محیط‌زیست ثبت و ضبط شوند، گفت: بخش‌های دولتی به‌ویژه پالایشگاه‌ها کمتر در مسائل پسماند احساس مسئولیت می‌کنند. بازدیدها از پالایشگاه و پتروشیمی ماهشهر، عسلویه یا جاهای دیگر نشان می‌دهد که پسماندها به‌ویژه لجن‌های نفتی باید سریع‌تر ساماندهی و بی‌خطرسازی شود، ضمن اینکه در موضوع چاه‌های نفت که منابع آب‌وخاک را آلوده می‌کنند، باید از فناوری‌های نوین و شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده شود.

سلاجقه وضع پسماند بیمارستان‌های کشور را به‌طورکلی مطلوب دانست و گفت: البته پسماندهای کرونایی در کشور وضع نامناسبی ایجاد کرده است که باید برای مدیریت آنها نیز از فناوری‌های نو استفاده و در مراکز درمانی کوچک نیز باید تعیین‌تکلیف شود که آیا وزارت بهداشت متصدی ساماندهی پسماند و بازیافت است یا نظام پزشکی؟

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست بااشاره به تجمع مردم در شمال کشور درباره وضع نامطلوب پسماند گفت: ضروری است برنامه جامع مدیریت پسماندهای شمال کشور که وزارت کشور کارهای آن را انجام داده بود، به‌سرعت عملیاتی شود.

خلق یک اپلیکیشن

مصطفی جوادی، کارآفرین در حوزه نوآوری‌های اجتماعی در گفت‌وگو با سیناپرس درباره اپلیکیشنی که در راستای نظم تفکیک زباله از مبدأ تا مقصد از سوی وی طراحی شده است و کمک شایانی به حفظ محیط‌زیست می‌کند، گفت: از آنجایی که یکی از معضلات این روزهای شهرها، مدیریت پسماندها و حجم زیاد زباله‌های خانگی است، تصمیم بر آن شد در راستای یک برنامه منظم تا حد زیادی این معضل را برطرف کنیم. در مناطقی که در آن رفت و آمد زیاد است، به‌همان میزان حجم زباله‌ها به‌مرور زمان افزایش می‌یابد و تاکنون اقدام مناسبی از سوی شهرداری‌ها هم مشاهده نشده است، به‌همین‌دلیل تصمیم گرفتیم در حوزه مدیریت پسماند کارآفرینی کنیم.

وی افزود: نخستین گامی که باید برداشته شود، فرهنگ‌سازی و افزایش آگاهی مردم در زمینه بازیافت زباله است و در کنار آن باید اقدامات فرهنگی موثری هم انجام داد. در واقع برای درآمدزایی از پسماند و تاثیرگذاری در محیط‌زیست باید فرهنگ‌سازی کرد. در ابتدا کارخانه بازیافت شیشه و پلاستیک را راه‌اندازی کردیم تا بتوانیم مواد اولیه لازم را تامین کنیم. گفتنی است، جدا کردن زباله از خانه‌ها تنها اقدام کافی نیست؛ چرا که از سوی زباله‌گردها در شهرها دوباره تجمیع یا از سوی ماشین‌های زباله ترکیب می‌شوند و در عمل تفکیک زباله از سوی مردم به‌هدر می‌رود. از سوی دیگر مردم ابتدا باید یاد می‌گرفتند که چگونه پسماندهای خود را در منزل تفکیک کنند. برای مثال نحوه دور ریختن شیشه، کاغذ یا پلاستیک متفاوت است.

جوادی گفت: بهترین راه، تشویق افرادی است که به جمع‌آوری زباله‌ها می‌پرداختند، همچنین افرادی که در خانه زباله‌های‌شان را تفکیک می‌کنند. از طریق طراحی یک اپلیکیشن و عضویت این ۲ گروه در آن نظم مشخصی به فرآیند تفکیک زباله‌ها دادیم.

روش کار این‌گونه است که افراد از طریق آیکون‌های موجود در این اپلیکیشن در هر زمان به ماشین‌های جمع‌آوری زباله اطلاع می‌دهند که دارای چه میزانی از زباله‌خشک و قابل‌بازیافت هستند و آنها برای دریافت زباله قابل‌بازیافت اعزام می‌شوند.

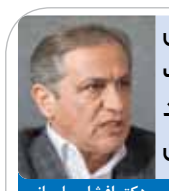
در این شرایط، افرادی که مسئولیت جمع‌آوری زباله دارند با ثبت اسم فردی که زباله را از وی دریافت کرده‌اند و مشخصات زباله بازیافتی، به‌صورت منظم زباله‌ها را از خانه‌ها به‌شکل تفکیک‌شده به‌سوی محل بازیافت انتقال می‌دهند.

برای مشارکت حداکثری مردم و تاثیرگذاری بیشتر، تعدادی فروشگاه کالا تاسیس کردیم و قراردادهایی با مراکز خرید برای تخفیف محصولات به اعضای خود در این اپلیکیشن بستیم.

به‌گفته این کارآفرین، در حقیقت این تخفیف‌ها به افرادی که به تفکیک زباله از منزل می‌پردازند، تعلق می‌گیرد.

در پی آن با بانک سامان هم قراردادی مبنی بر ارائه یک شماره‌حساب و کارت عابربانک به این افراد، امضا شد. به‌عبارت دیگر هر فردی که پسماندهای خود را تحویل داد، پس از ثبت در اپلیکیشن، هزینه آن به اعتبار کارت پسماند بانک سامان وی واریز می‌شود و وجهی بابت پسماندهای‌شان دریافت می‌کنند.

یادداشت

بهینه‌سازی مصرف سوخت شاه‌کلید مدیریت بحران

دکتر افشار سلیمانی
کارشناس انرژی در حوزه بین‌الملل

یکی از حامل‌های انرژی بسیار مهم در دنیا بنزین است و کشوری همچون امریکا با داشتن حدود ۵ درصد جمعیت جهان، تقریبا نزدیک نصف کل مصرف بنزین دنیا را به خود اختصاص می‌دهد.

در شرایط کنونی با تهاجم روسیه به اوکراین و اقدام ایالات متحده امریکا و تعدادی دیگر از کشورهای جهان در اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه روسیه، نرخ جهانی حامل‌های انرژی جهش قابل‌ملاحظه‌ای را تجربه کرده و در حال ثبت رکوردهای جدید است. البته پیش از این نیز عواملی نظیر شکل‌گیری چشم‌انداز مثبت در نتیجه افزایش امیدواری نسبت به مهار جهان‌گیری کووید-۱۹ و رکود اقتصادی ناشی از آن که به اغلب کشورها تحمیل شده بود، افزایش تقاضای انرژی به‌دلیل بروز زمستان نسبتا سرد و طولانی در نیم‌کره شمالی و افزایش نیافتن قابل‌توجه عرضه حامل‌های انرژی، باعث افزایش نرخ جهانی حامل‌های انرژی شده بود. گرچه هنوز پیش‌بینی‌های نسبتا قابل قبولی درباره روند نرخ حامل‌های انرژی وجود ندارد، اما افزایش به‌مراتب بیشتر قیمت‌ها و تداوم قیمت‌های بالا دست‌کم تا زمان فروکش کردن تنش بین روسیه و اوکراین، کاهش تقاضا با گرم شدن هوا یا افزایش قابل‌ملاحظه عرضه حامل‌های انرژی دور از انتظار نیست. البته موج اخیر افزایش نرخ حامل‌های انرژی برای پیشبرد طرح‌ها و پروژه‌های مربوط به بهینه‌سازی مصرف سوخت از طریق راهکارهای مختلف نظیر کاهش شدت مصرف با مدیریت مصرف یا افزایش نرخ سوخت نوعی عامل بازدارنده در افزایش مصرف و نرخ در جهان خواهد بود.

در سال‌های گذشته کارشناسان مختلف با ارائه آمارهایی درباره شدت مصرف سوخت در ایران و مقایسه آن با کشورهای اروپایی، سعی در فرهنگ‌سازی برای استفاده از دوچرخه یا وسایل حمل‌ونقل عمومی در جهت کاهش مصرف سوخت کرده‌اند. از جمله این آمارها می‌توان به مقایسه مصرف روزانه هر خودرو با خودروهای آلمان اشاره کرد که از لحاظ جمعیتی تقریبا با کشور ما یکسان است. از ایرادات اساسی به استفاده از برخی از این آمارها باوجود صحیح بودن، غلط‌انداز بودن آن و نشان دادن راه غیراصولی و بسیار ناقص و غیر قابل اجرا است. برای مثال اگر مقایسه‌ای بین ایران و آلمان صورت گیرد، مشخص می‌شود که در کشوری همچون آلمان تعداد خودروهای شخصی مورد استفاده بیش از چند برابر تعداد خودروهای شخصی در کشور ما است.

نخستین چیزی که این آمار به ما توضیح می‌دهد این است که هر خودرو در آلمان تقریبا فقط مورد استفاده یک نفر است، در حالی که هر خودرو در ایران می‌تواند مورد استفاده بیش از ۳ نفر از اعضای یک خانواده قرار گیرد؛ به‌عبارت دیگر، میزان پیمایش این خودرو برای این ۳ نفر بیش از میزان پیمایش یک خودرو در آلمان برای یک نفر است.

در نتیجه شدت مصرف سوخت این خودرو عملا بسیار بیشتر از مصرف آن برای یک خودرو در یک خانواده آلمانی است.

آلمان موفق‌ترین کشور در زمینه بهینه‌سازی مصرف انرژی در جهان است. این کشور به‌عنوان موفق‌ترین اقتصاد در اروپا و یکی از اقتصادهای پیشرو در جهان موفق شده حتی در شرایط جنگ بین روسیه و اوکراین هم برای خود امنیت انرژی ایجاد و کمترین میزان انرژی را مصرف کند.

مدیریت بهینه مصرف سوخت در آلمان به‌عنوان الگویی جهانی نشان می‌دهد در سال‌های اخیر به‌دلیل جنگ، پیچیدگی و تحولات روزافزون جامعه جهانی، عامل انرژی نقش اساسی در اقتصاد و سیاست هر ملت ایفا می‌کند و پیگیری دقیق دورنمای بخش انرژی و اتخاذ استراتژی مناسب از ارکان اصلی حفظ ثبات و قدرت سیاسی-اقتصادی هر کشوری است.

بنا بر آنچه گفته شد شرایط اقتصادی ضرورت وجود یک طرح بهینه‌سازی و کاهش شدت مصرف در منابع مختلف انرژی را هشدار می‌دهد.

سرانه اتلاف انرژی در ایران بالاتر از میانگین جهانی است

بهینه‌سازی متولی ندارد

تقریبا دغدغه همه دست‌اندرکاران مرتبط با حوزه سوخت و انرژی، مدیریت بهینه حامل‌های انرژی به‌ویژه بنزین است. در ایران نیز این دغدغه از سال‌های گذشته وجود داشته است.

در سطح کلان، افزایش شاخص بهره‌وری انرژی سبب افزایش شاخص کل بهره‌وری اقتصاد می‌شود. طبق تعریف، شاخص بهره‌وری انرژی عکس شاخص شدت انرژی است و از تقسیم تولید ناخالص داخلی به مصرف نهایی انرژی حاصل می‌شود. انرژی نقش بسزایی در پیشرفت و توسعه کشور ایفا می‌کند. از آنجایی که کشور ما دارای منابع غنی نفت و گاز است، در سال‌های متوالی به‌دلیل نبود نظارت و فرهنگ‌سازی در زمینه مصرف انرژی شدت مصرف سوخت در ایران بسیار بالاتر از متوسط جهانی بوده است. ضرورت و اهمیت انرژی در ساختار و ثبات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور از یک سو و آگاهی از این نکته که منابع انرژی فسیلی در دسترس نسل کنونی پایان‌پذیر است از سوی دیگر، مبنای توجهات خاص و عمده در چند سال گذشته به انرژی بوده است؛ بنابراین تشکیل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت و همچنین سازمان بهره‌وری انرژی در کشور در این راستا بوده است. با نگاهی به آمار و اطلاعات موجود درباره فاصله شدت مصرف انرژی در ایران با کشورهای توسعه‌یافته، مصرف ناکارآی انرژی در کشور بیشتر به چشم می‌آید که از مهم‌ترین دلایل آن بازده پایین فناوری‌های تبدیل انرژی و فرهنگ نادرست مصرف انرژی است. صمت در این گزارش عوامل موثر بر شدت مصرف انرژی در ایران و راهکارهای کاهش آن را از نگاه کارشناسان بررسی کرد.

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

توسعه صنعت خودرو راهکار مناسب مصرف بهینه سوخت است

وضعیت نامعلوم بهینه‌سازی مصرف سوخت

ناصر سودانی، عضو سابق کمیسیون اقتصادی مجلس شورای مجلس درباره وضعیت بهینه‌سازی مصرف سوخت در کشور به صمت گفت: باید ریشه اصلاح نشدن الگوی مصرف و عدم بهینه‌سازی مصرف سوخت را در نبود سازکار اجرایی مشخص برای این مهم در کشور جست‌وجو کرد، چراکه نمی‌توان سازمانی را پیدا کرد که وظیفه آن صرفا بهینه‌سازی مصرف سوخت یا اصلاح الگوی مصرف باشد.

▣ قوانین در بخش بهینه‌سازی مفید است

وی افزود: قوانین بالادستی خوبی در حوزه بهینه‌سازی مصرف سوخت همچون «قانون اصلاح الگوی مصرف» و «قانون رفع موانع تولید» وجود دارد.

سودانی نبود متولی مشخص را اصلی‌ترین دلیل مغفول ماندن بهینه‌سازی در کشور دانست و گفت: یکی از چالش‌های اصلی کشور بهینه‌سازی مصرف سوخت است و ضرورت دارد وزارت نفت و دولت آن را جدی بگیرند.

این نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی ادامه داد: مطابق گزارش رسمی آژانس بین‌المللی انرژی در سال ۲۰۱۸ نزدیک ۶۹ میلیارد دلار یارانه انرژی در ایران پرداخت شده که رقم بسیار بزرگی است؛ بنابراین باید اختصاص یارانه بسیار به حوزه سوخت را یکی از دلایل اصلی اصلاح نشدن الگوی مصرف دانست.

وی افزود: بهینه‌سازی مصرف سوخت مستلزم همکاری دستگاه‌های مختلف و نگاه فرادستگاهی است. به‌طور مثال برای تعویض وسایل گرمایشی و سرمایشی باید وزارت صنعت، معدن و تجارت با وزراتخانه‌های مرتبط همکاری داشته باشد.

وی با تاکید بر اینکه بسیاری از فعالیت‌ها در حوزه بهینه‌سازی نیاز به هزینه ندارد، اظهار کرد: با انجام نظارت‌های دقیق و داشتن ابتکار عمل و خلاقیت و نیز اولویت دادن به این مهم می‌توان گام‌های بسیار خوبی در این حوزه برداشت.

عضو سابق کمیسیون انرژی مجلس تصریح کرد: جلوگیری از سوختن انرژی‌های فسیلی و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر دیگر مسیر مهم همسو با بهینه‌سازی مصرف سوخت است. وی ضمن اشاره به شاخص شدت مصرف انرژی در کشور از آن به‌عنوان یک مؤلفه تاثیرگذار در روند بهینه‌سازی مصرف انرژی یاد کرد و گفت: واقعیت این است که شاخص شدت مصرف انرژی در ایران جزو بالاترین شاخص‌ها در سطح جهان است و ضرورت دارد در راستای روند کاهشی آن تدابیر ویژه‌ای اتخاذ شود.

مصرف بنزین کشور به نقطه بحران رسید

فریدون اسعدی، کارشناس انرژی درباره مدیریت مصرف سوخت به صمت گفت: متوسط مصرف بنزین در کشور اکنون روزانه حدود صد میلیون لیتر است و اگر دولت با همین سازکار پیش برود، بدون‌شک مشکلاتی ایجاد خواهد شد.

وی افزود: استمرار روند کنونی مصرف بنزین به لحاظ زیرساخت تولید بنزین به کانون بحران تبدیل می‌شود و باید سیاست درستی اتخاذ شود. استمرار وضعیت کنونی مصرف سوخت خسارات زیادی به لحاظ اتلاف منابع کشور و آلودگی هوا در بر دارد.

اسعدی بیان کرد: در چنین شرایطی خودروسازان کشور فرصتی خوبی در اختیار دارند برای اینکه توسعه صنعت خودرو در بخش مصرف بهینه سوخت را در برنامه خود قرار دهند.

این کارشناس انرژی درباره منطقی کردن نرخ حامل‌های انرژی گفت: یکی از راهکارهای مدیریت مصرف انرژی واقعی‌سازی نرخ حامل‌های انرژی است. تاکنون با اتخاذ برنامه‌های کوتاه‌مدت در حوزه منطقی کردن نرخ، همچون هدفمندی یارانه‌ها به‌صورت مقطعی درباره این موضوع تصمیم‌گیری شد، اما نتایج مطلوبی در بر نداشته است.

▣ کشور فعلا از واردات بنزین بی‌نیاز است

وی ادامه داد: نرخ یکی از عوامل اثرگذار در زمینه مصرف هر کالایی است. سن خودرو، شرایط حمل‌ونقل عمومی و میزان مصرف خودرو از جمله عوامل تاثیرگذار در مدیریت مصرف بنزین است؛ بنابراین نباید فقط یک عامل را در کاهش شدت مصرف در نظر گرفت.

این کارشناس انرژی تصریح کرد: تا سال ۸۴ سالانه ۱۰ درصد به نرخ بنزین اضافه می‌کردند. از سال ۸۴ دولت پیشنهاد افزایش نرخ حامل‌های انرژی را در قالب برنامه‌ای مشخص به مجلس ارائه کند که تا سال ۸۸ متوقف شد. اگر افزایش ۱۰ درصدی سالانه نرخ حامل‌های انرژی ادامه داشت، الان اختلاف قابل‌توجهی بین نرخ مرسوم با نرخ فوب خلیج‌فارس وجود نداشت.

وی در پاسخ به این سوال که ادامه روند کنونی مصرف بنزین چه مشکلی به‌وجود می‌آورد، گفت: تاکنون پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس کمک کرده که نیاز به واردات در کشور وجود نداشته باشد، اما بعید به نظر می‌رسد با این شدت مصرف بنزین مدت زیادی از واردات بی‌نیاز باشیم؛ مگر اینکه مصرف در سطح کلان مدیریت شود.

▣ برنامه‌ریزی برای مدیریت مصرف

این کارشناس انرژی تصریح کرد: یکی از عوامل تاثیرگذار در میزان مصرف بنزین صنعت خودرو است. اگر می‌خواهیم مدیریت جامعی داشته باشیم، نباید تنها به‌دنبال ساخت پالایشگاه و واردات باشیم و باید پکیج کاملی از حمایت و برنامه تهیه کنیم.

وی افزود: باید تجدیدنظر اساسی در حمایت از صنعت خودرو شود. صنعت خودرو بعد از حدود ۵۰ سال هنوز چشم‌انتظار کمک دولت برای ادامه کار است. با بهبود کیفیت و فناوری خودرو می‌توان میزان مصرف بنزین را در کشور مدیریت کرد.

این کارشناس انرژی بیان کرد: مدیریت مصرف بنزین به دو مولفه اصلی ذخیره انرژی و مدیریت اتلاف انرژی بستگی دارد.

مصرف بنزین در ایران ۳ برابر متوسط جهانی است که به ۳ موضوع سن بالای ناوگان عمومی از جمله تاکسی‌ها، زیاد بودن مسیر حمل سوخت برای رسیدن به جایگاه‌های عرضه و نبود مدیریت مصرف بهینه سوخت مربوط می‌شود.

وی ادامه داد: در کشور ما از هر هزار نفر ۲۰۰ نفر ماشین دارند و ۸۰۰ نفر از سوبسیدهای انرژی محروم هستند، در حالی که در اروپا به ازای هر نفر ۲.۵ خودرو وجود دارد اما میانگین مصرف بنزین در اروپا یک‌سوم ایران است. وی بیان کرد: میانگین مصرف سوخت خودروهای ما در هر ۱۰۰ کیلومتر ۱۰ لیتر است، در صورتی که این رقم در جهان ۵ یا ۶ لیتر است؛ یعنی میانگین مصرف بنزین ما ۲ برابر متوسط مصرف بنزین در جهان است.

این کارشناس انرژی تصریح کرد: آژانس بین‌المللی انرژی ۳ آیتم برای قیمت‌گذاری در نظر می‌گیرد که شامل توازن میزان عرضه و تقاضا، تناسب نرخ داخلی با صادراتی و تناسب نرخ حامل‌های انرژی با هم می‌شود.

وی ادامه داد: کنترل نرخ بنزین کمک به رفاه مردم نیست، بلکه عدم مدیریت مصرف حامل‌های انرژی است که باعث شدت مصرف سوخت می‌شود.

> نبود متولی مشخص اصلی‌ترین دلیل مغفول ماندن بهینه‌سازی در کشور است

اصلاح الگوی مصرف، تنها راهکار جبران شدت

ناصر سجادی، قائم‌مقام اسبق شرکت ملی پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی ایران درباره چگونگی کاهش شدت مصرف در کشور به صمت گفت: در گذشته تعدادی خودرو فرسوده به موازات تولید از چرخه استفاده خارج می‌شد، اما امروز با افزایش تولید خودروسازی‌ها در عمل انباشت خودرو وجود دارد و به‌تبع آن سرانه مصرف بنزین نیز افزایش یافته است.

▣ کنترل مصرف سوخت به‌دست‌دانش‌بنیان‌ها

وی با اشاره به رفع نسبی مشکل کرونا و افزایش تردد و میزان مصرف بنزین افزود: از ۲۵ اسفند ۱۴۰۰ تا ۱۴ فروردین ۱۴۰۱ میانگین مصرف روزانه بنزین حدود ۲۵ میلیون لیتر بوده که رشد مصرف را نسبت به سال گذشته تا حدود ۱۲ درصد نشان می‌دهد.

وی تصریح کرد: عمده طرح‌های توسعه‌ای کنترل مصرف سوخت در ارتباط با دانش‌بنیان‌ها بوده و پتروپالایشگاه‌ها از نظر بازده اقتصادی و تامین نیازهای کشور مهم تلقی می‌شوند.

در این باره در گذشته نیز مجوزهایی تخصیص داده شده بود و دولت پیشنهادی به مجلس ارائه داد که در بودجه ۱۴۰۱ نیز آمده است.

▣ لزوم جوان‌سازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی

سجادی با بیان اینکه ساخت پالایشگاه جدید نیازمند زمانی ۴ تا ۶ساله است، افزود: برای جبران افزایش مصرف باید فکری دیگر اندیشیده شود؛ در غیر این صورت تراز شدت مصرف سوخت ظرف یکی دو سال آینده منفی خواهد شد. بنابراین باید بهینه‌سازی مصرف انرژی در اولویت قرار گیرد.

قائم‌مقام اسبق شرکت ملی پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی ایران جوان‌سازی ناوگان حمل‌ونقل کشور را در جهت کاهش مصرف سوخت امری ضروری دانست و گفت: این کار منتظر تأمین اعتبار است و در پی آن کاهش ۴ تا ۵ میلیون لیتری مصرف روزانه سوخت محقق خواهد شد.

وی افزود: اگر شدت مصرف در ناوگان حمل‌ونقل عمومی مدیریت نشود، باید هر یکی دو سال پالایشگاهی جدید ساخته شود که در نتیجه کل نفت خام به‌جای صادرات وارد چرخه حمل‌ونقل خواهد شد.

وی همچنین دیگر مشکل بالا رفتن شدت مصرف سوخت در کشور را بازده پایین نیروگاه‌ها دانست و افزود: نیروگاه‌ها نیازمند نوسازی و بازسازی هستند.

وی در پاسخ به این پرسش که اگر مدیریت مصرف سوخت در کشور به‌درستی عملیاتی نشود، چه تبعاتی خواهد داشت گفت: بی‌توجهی به بهینه‌سازی مصرف سوخت در زمستان باعث تعطیلی صنایع و کسب‌وکار خواهد شد و کار مسئولان را برای رسیدن به هدف به‌ویژه جهش تولید بی‌نتیجه خواهد گذاشت. همچنین در ادامه ما را به واردکننده بنزین تبدیل می‌کند.

وی ادامه داد: بی‌توجهی به بهینه‌سازی مصرف سوخت مشکلات رشد اقتصادی در پی دارد، زیرا با افزایش شدت مصرف انرژی و دور شدن از اهدافی که در قوانین و مقررات به‌ویژه قانون اصلاح الگوی مصرف دیده شده، منابع زیرزمینی از بین خواهند رفت و از همه مهم‌تر اینکه باید در برابر نسل‌های آینده پاسخگو باشیم

سخن پایانی

در سال‌های اخیر به‌دلیل پیچیدگی و تحولات روزافزون جامعه جهانی، عامل انرژی نقشی اساسی در اقتصاد و سیاست هر ملتی ایفا می‌کند و پیگیری دقیق دورنمای بخش انرژی و اتخاذ استراتژی مناسب از ارکان اصلی حفظ ثبات و قدرت سیاسی-اقتصادی هر کشوری است.

منظور از بهینه‌سازی مصرف انرژی، انتخاب الگوها و اتخاذ و بکارگیری روش‌ها و سیاست‌هایی در مصرف انرژی است که از نظر اقتصاد ملی مطلوب باشد و استمرار حیات و دوام انرژی را تضمین کند.

با عنایت به اقتصاد تک‌محصولی و متکی به درآمدهای نفتی و سرانه مصرف بالای انرژی در ایران و از همه مهم‌تر اتلاف بی‌رویه آن، تلاش همگانی در جهت بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی به‌عنوان یک نیاز و ضرورت ملی کاملا مشهود است.

صاحب‌نظران حوزه سوخت بر این باورند که اگر در زمان اوج مصرف سوخت‌های فسیلی چاره‌ای برای بهره‌وری و مصرف بهینه اندیشیده نشود، به‌زودی واردکننده منابعی نظیر بنزین و گاز خواهیم بود.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت با عضو انجمن مخاطرات محیطی و توسعه پایدار ایران مطرح شد

بهره‌وری سبز در اقتصاد تاریک

بهره‌وری سبز یکی از ابزارهایی است که در اختیار توسعه پایدار قرار می‌گیرد تا ضمن سودجویی اقتصادی بتوان محیط‌زیست را حفظ و توسعه را پایدار کرد. درواقع بهره‌وری سبز برگرفته از تلفیق دو واژه بهبود بهره‌وری و حفاظت از محیط‌زیست است که به‌عنوان یک راهکار و نوآوری در مسیر صیانت از محیط‌زیست، بر بهینه‌سازی مصرف و بهره‌برداری از منابع طبیعی، توسعه و رشد مستمر اقتصادی تاکید دارد.

استراتژی بهره‌وری سبز از ابزارها و تکنیک‌های مرتبط از طریق ارزیابی عملکرد بنگاه‌های اقتصادی، قیمت‌گذاری و هدررفت‌ها و ضایعات منابع اقتصادی در فرآیند تولید، تلاش در جهت کاهش آلودگی و اثرات مخرب زیست‌محیطی بنگاه‌ها، قصد دارد موجب ارتقای بهره‌وری، سود، رقابت‌پذیری و بهبود کیفیت زندگی بشر شود.

محمدرضا محبوب‌فر، عضو انجمن مخاطرات محیطی و توسعه پایدار ایران در گفت‌وگو با صمت بهره‌وری سبز را راهکاری اساسی برای دستیابی به توسعه پایدار می‌داند و می‌گوید بهره‌وری سبز به مدیریت انرژی و مدیریت مصرف منابع طبیعی منجر می‌شود و توسعه پایدار را رقم می‌زند. همین مسئله سود و منافع کوتاه‌مدت و بلندمدتی را عاید اقتصاد کشور می‌کند. اساسا بهره‌وری سبز، یک استراتژی برای توسعه اقتصادی و حفظ محیط‌زیست است. البته تحقق بهره‌وری سبز یک‌شبه و چندماهه امکان‌پذیر نیست و برای تحقق آن باید تغییر اساسی در الگوی توسعه رخ دهد.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران مفاهیمی مانند بهره‌وری سبز معنا ندارد، چراکه محیط‌زیست و منابع طبیعی از گزند مافیای اقتصاد در امان نیست

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

بکارگیری بهره‌وری سبز در همه صنایع

تنها تغییر تکنولوژی و فناوری نیست که در حوزه صنعت به بهره‌وری سبز می‌انجامد، بلکه با تمرکز بر استفاده کارآ و بهینه از مواد اولیه، انرژی و آب برای کاهش تولید ضایعات و توجه به محیط‌زیست در تمام مراحل تولید موجب تغییر نگرش در تمام سطوح بخش مدیریت می‌شود.

در نتیجه کاهش مصرف نهاده‌های تولید به ازای یک مقدار مشخص تولید یا ارائه خدمات، کاهش هزینه‌های تولید، کیفیت و رقابت‌پذیری محصولات در سطح ملی و جهانی ارتقا پیدا می‌کند که رشد اقتصادی را بهبود می‌بخشد؛ بنابراین به‌طور کلی بکارگیری بهره‌وری سبز در همه صنایع و بنگاه‌های تولیدی کوچک و بزرگ، افزایش سودآوری و رشد اقتصادی را با توجه به مسائل زیست‌محیطی به همراه دارد.

به نظر می‌رسد این استراتژی راهکار خوبی برای حفظ محیط‌زیست و در عین حال توسعه باشد اما باید نظر مخالفان را نیز شنید. برخی از کارشناسان محیط‌زیست بر این باورند که بهره‌وری سبز شاید در تولید یک کالا میزان خسارت به محیط‌زیست را کاهش دهد اما همان‌طور که گفته شد بهره‌وری منجر به افزایش تولید و در نهایت افزایش رشد اقتصادی می‌شود.

به همین ترتیب اگر میزان خسارت محیط‌زیستی تولید یک کالا با بهره‌وری سبز مثلا از ۵ به ۲ کاهش پیدا کرده باشد، ممکن است با افزایش تولید کالا میزان خسارت نه‌تنها کاهش نیابد، بلکه بیشتر شود.

به همین منظور باید به‌دنبال ریشه‌های اقتصادی این مشکل بود. بر همین اساس برخی سیاستمداران سبز بهره‌وری به نفع محیط‌زیست را کافی نمی‌دانند و رشد اقتصادی صفر را پیشنهاد می‌کنند.

برخی از سبزهای رادیکال نیز علاوه بر توقف رشد افسارگسیخته اقتصادی، خواهان دگرگونی شیوه تولید اقتصادی به نفع محیط‌زیست و رفاه انسان‌ها هستند.

◉ بهره‌وری سبز و بهینه‌سازی مصرف در عرصه محیط‌زیست را چگونه تعریف می‌کنید؟ این شاخص از چه زمانی وارد سیاست‌گذاری‌های کلان کشورها شد؟

نخستین‌بار بهره‌وری سبز از سوی سازمان بهره‌وری آسیا در سال ۱۹۹۴ مطرح شد. بهره‌وری سبز، راهبردی است که در آن توسعه پایدار محیط‌زیست سرزمین فراهم می‌شود. بهره‌وری سبز، یک عامل اساسی است که می‌تواند ضمن افزایش مطلوبیت منابع طبیعی کشور و حفظ آن، سود سرشار و منبع اقتصادی زیادی را متوجه نسل فعلی و نسل‌های آینده کند.

هدف از بهره‌وری سبز صرفه‌جویی در منابع طبیعی و استفاده بهینه از آن است که در نهایت می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری و توسعه اقتصادی در جوامع شود. درواقع بهره‌وری سبز به‌دلیل مصرف بهینه منابع در چارچوب توان اکولوژیکی سرزمین موجب حفاظت و ایمنی در محیط‌های طبیعی می‌شود.

امروزه بهره‌وری سبز در دنیا جایگاه مطلوبی به‌دست آورده است، به این صورت که با استفاده از تکنولوژی و فناوری به ابزارهای گوناگونی به نفع مدیریت محیط‌زیست دسترسی پیدا می‌کند. همین مسئله منجر به کاهش تاثیرات مخرب فعالیت‌های انسانی از جمله فعالیت سازمان‌ها و صنایع می‌شود.

هیچ کشور و جامعه‌ای با عنایت به بهره‌وری سبز و صرفه‌جویی در منابع محیط‌زیستی در انتظار تخریب محیط‌زیست و پیامدهای آن نخواهد بود.

امروز در جهان ضرورت بهره‌وری سبز برای دستیابی به توسعه پایدار بسیار احساس می‌شود و کشورها به‌واسطه آن از نابودی محیط‌زیست خود جلوگیری می‌کنند.

سازمان بهره‌وری آسیا با توجه به این ضرورت بود که بهره‌وری سبز را مطرح کرد و آن را در تمام بخش‌های کشاورزی، صنعتی، تولیدی و حتی خدماتی بسط داد.

◉ اقتصاد ایران چقدر توانسته بهره‌وری سبز را در سازکار خود درونی کند؟

در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، مفاهیمی مانند بهره‌وری سبز معنا ندارد، چراکه محیط‌زیست و منابع طبیعی از گزند مافیای اقتصادی در امان نیست.

زمانی که افراد با توهم توسعه به سمت بهره‌برداری بی‌رویه از محیط‌زیست و منابع طبیعی از جمله جنگل و منابع آبی می‌روند، مشخص است که بهره‌وری سبز اصلا معنا و مفهومی پیدا نمی‌کند و هیچ تعهدی نسبت به آن شکل نمی‌گیرد.

در حال‌حاضر اهداف اصلی توسعه در کشور به حفاظت محیط‌زیست بی‌توجه بوده و فقط به‌دنبال سودآوری تجاری است، در حالی‌که رویکرد اصلی توسعه ارتقا و بهبود کیفیت زندگی جامعه است. وقتی از بهره‌وری سبز صحبت می‌کنیم یک تفکر پیشگیرانه تعریف می‌شود.

اگر رویکرد مسئولان کشور در وزارتخانه‌های نیرو، صنعت، معدن و تجارت، نفت و سایر وزارتخانه‌هایی که به‌نوعی مصرف‌کننده منابع طبیعی هستند، رویکرد بهره‌وری سبز و حفاظت از محیط‌زیست بود، امروز هزینه‌های اقتصادی گزاف به کشور تحمیل نمی‌شد و درنهایت به تخریب گسترده محیط‌زیست نمی‌رسیدند.

بهره‌وری سبز منجر به صرفه‌جویی در منابع طبیعی و استفاده بهینه از آن می‌شود که علاوه بر حفظ محیط‌زیست سود اقتصادی پایدار ایجاد می‌کند اما در ایران شاهدیم که تلفیق توسعه صنعتی و کشاورزی با حفظ محیط‌زیست اصلا به‌کار گرفته نمی‌شود.

◉ برخی فعالان اقتصادی معتقدند اعمال محدودیت‌های محیط‌زیستی در کوتاه‌مدت به افزایش هزینه و کاهش تولید منجر می‌شود که مغایر با اهداف بهره‌وری برای کاهش هزینه و افزایش تولید است. نظر شما در این‌باره چیست؟

بهره‌وری سبز به مدیریت انرژی و مدیریت مصرف منابع طبیعی منجر می‌شود و توسعه پایدار را رقم می‌زند. همین مسئله، سود و منافع کوتاه‌مدت و بلندمدتی عاید اقتصاد کشور می‌کند.

اساسا بهره‌وری سبز، یک استراتژی برای توسعه اقتصادی و حفظ محیط‌زیست است. اما تحقق بهره‌وری سبز یک‌شبه و چندماهه امکان‌پذیر نیست و برای تحقق آن باید تغییرات اساسی در الگوی توسعه رخ دهد.

مصرف‌گرایی و بهره‌برداری بی‌رویه از منابع طبیعی، صنعتی شدن کشورها و استفاده از سوخت‌های فسیلی افزایش پیدا کرده که بدون توجه به نیازهای نسل آینده بوده است.

همین مسئله منجر به بروز و ظهور مشکلات متعدد محیط‌زیستی شده و در حال حاضر، به صورت تغییرات آب و هوایی، گرمایش زمین و خشکسالی منابع آبی خود را نشان داده است. در این میان، کشورهایی مانند عربستان و کویت که به‌نوعی همپایه ایران محسوب می‌شدند، تفکر و رویکرد توسعه خود را به سمت بهره‌وری سبز سوق دادند.

این کشورها با آینده‌نگری که از خود نشان دادند توانستند حتی به صادرکننده فناوری محیط‌زیستی در مصرف و تولید آب بدل شوند. در حالی‌که میزان بارندگی این کشورها یک‌سوم ایران است اما می‌بینیم که این کشورها در سازگاری با اقلیم و توسعه به کجاها رسیده‌اند و ایران به کجا رسیده است.

◉ آیا تحریم‌ها در عقب‌ماندگی ایران در این عرصه تاثیرگذار بوده است؟

چالش تحریم‌ها سال‌های سال است با ما بوده و تاثیرات خود را بر اقتصاد کشور گذاشته است. ایران از زمان پیروزی انقلاب درگیر تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی خارجی بوده و سوءمدیریت داخل کشور نیز به آن اضافه شد و دست مافیای اقتصادی را باز گذاشت که از طریق تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی بین‌المللی تجارت و کاسبی کنند.

این روزها تاثیر تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی بین‌المللی در تمامی امور زندگی مردم ایران و حتی حکومت و دولت مشهود است. شرایط به صورتی درآمده که حتی اگر هم برخی مدیران متعهد در کشور تفکر بهره‌وری سبز داشته باشند نمی‌توانند آن را اجرایی کنند، چراکه با وجود تحریم‌ها و قطع ارتباط ایران با فناوری جهانی این مسئله امکان‌پذیر نیست.

زمانی که گره تحریم‌ها همچنان پابرجاست نمی‌توان از تفکر و استراتژی بهره‌وری سبز صحبت کرد. امروز کشورهای پیشرفته جهان از حالت بهره‌وری سبز عبور کرده و به کشورهای پایدار محیط‌زیستی تبدیل شده‌اند.

وقتی توسعه پایدار محیط‌زیستی به‌وجود می‌آید، توسعه به معنای واقعی شکل می‌گیرد و درآمد افزایش پیدا می‌کند.

در این شرایط، صنعت از طریق فناوری به نحوی توسعه می‌یابد که مصرف آب آن بهینه بوده و آلایندگی‌های محیط‌زیستی به حداقل رسیده است.

◉ برخی کارشناسان بر این باورند که بهره‌وری سبز و بهینه‌سازی مصرف، میزان تخریب کمتری در تولید یک کالا ایجاد می‌کند اما با رشد اقتصادی و افزایش تولید کالاها در پی بهره‌وری، به صورت کلی‌تری تخریب محیط‌زیست اتفاق می‌افتد. در این زمینه چگونه فکر می‌کنید؟

این نقد به بهره‌وری سبز را رد می‌کنم. بهره‌وری سبز مفهومی است که حتی میزان تولید را متعادل می‌کند و اجازه نمی‌دهد از منابع محیط‌زیست و طبیعی بیش از حد مجاز استفاده شود.

بهره‌وری سبز با متعادل کردن تولید توسعه را نیز متعادل می‌کند. اساسا بهره‌وری سبز با صرفه‌جویی در مصرف منابع طبیعی معنا می‌شود.

اگر بهره‌وری سبز منجر به مصرف بیش از اندازه منابع محیط‌زیستی شده باشد، از مفهوم خود منحرف شده است. بهره‌وری سبز تنظیم‌کننده فعالیت‌های انسان با محیط‌زیست است.

شاید در کشورهایی که از بهره‌وری سبز و توسعه پایدار می‌گویند انحرافاتی رخ داده اما در همانجا نیز باید به‌دنبال علت این انحراف بود. به‌طور مثال، به خطر افتادن امنیت غذایی در جهان برخی از کشورها را مجبور به استفاده بیش از حد از منابع محیط‌زیستی کرده و به این سمت کشانده است.

محمدرضا محبوب‌فر

هیچ کشور و جامعه‌ای با عنایت به بهره‌وری سبز و صرفه‌جویی در منابع محیط‌زیستی در انتظار تخریب محیط‌زیست و پیامدهای آن نخواهد بود

سخن پایانی

در مجموع برخی کارشناسان بر این باورند که بهره‌وری سبز میزان تولید کالا و رشد اقتصادی را متعادل می‌کند و اجازه نمی‌دهد افزایش تولید پس از بهره‌وری به‌گونه دیگری به محیط‌زیست آسیب برساند. در واقع بهره‌وری سبز ابزاری برای نیل به توسعه پایدار است.

با این حال، کارشناسان دیگری معتقدند سازکار شیوه تولید اقتصادی جهانی، نه براساس نصایح اخلاقی محیط‌زیستی، بلکه براساس رقابت‌پذیری و کسب سود بیشتر فعالیت می‌کند و تعریف بهره‌وری نیز از همین کسب سود بیشتر ناشی می‌شود.

بنابراین بهره‌وری سبز با وجود اینکه امر لازمی است اما کافی نبوده و حفظ محیط‌زیست نیاز به تغییرات ریشه‌ای‌تری در سازکار شیوه تولید اقتصاد دارد.

یادداشت

بدون تغییر نگرش بهره‌وری سبز ممکن نیست

سیدمهدی میردامادی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم تحقیقات تهران

بهره‌وری سبز در سال ۱۹۹۴ میلادی (۱۳۷۳ شمسی) از سوی سازمان بهره‌وری آسیا معرفی شد و موردتوجه قرار گرفت. دلیل طرح بهره‌وری سبز در این سازمان این بود که بیشترین جمعیت جهان و بیشترین فشار بر منابع طبیعی در قاره آسیا وجود دارد. بر همین اساس، الزام این مسئله به وجود آمد که دولت‌ها یک نوع هماهنگی میان تولید و رشد اقتصادی با حفاظت از منابع طبیعی و محیط‌زیست به وجود بیاورند و بهره‌برداران بتوانند بهره‌وری خود را با عدم‌تخریب محیط‌زیست افزایش دهند. این هدف محقق نمی‌شود مگر اینکه مردم مجاب شوند به این سمت حرکت کرده و به بهره‌وری سبز توجه کنند، نه اینکه وادار به یک‌سری الزامات شوند. در حال حاضر در جنگل‌های شمال هم این مشکل وجود دارد. وقتی قوانینی برای حفظ جنگل تصویب می‌شود، راه‌های دورزدن آن‌هم به وجود می‌آید. اما اگر در نگرش افراد تغییری شکل بگیرد و بدانند که این جنگل و درختان آن، بخشی از زندگی ما و آیندگان است و نسل‌های آینده هم به اندازه ما حق دارند از طبیعت و هوای خوب استفاده کنند، به‌طور باثبات‌تری به سمت بهره‌وری سبز و توسعه پایدار حرکت کرده‌ایم. به‌نظر می‌رسد با شرایط اقتصادی امروز در ایران، افراد توجه کمتری به این مسائل داشته باشند و بیشتر جنبه معیشتی زندگی خود را در اولویت قرار دهند.

بهره‌وری سبز در ایران تنها در بخش جنگل و مراتع وزارت جهادکشاورزی مطرح است اما بخش‌های دیگر در سطح وزارتخانه و مراکز اقتصادی با این واژه زیاد آشنا نیستند. بهره‌وری را می‌شناسند اما با نوع سبز آن که میان اقتصاد و محیط‌زیست سازگاری ایجاد می‌کند، کمتر آشنا هستند. حتی در دانشگاه‌ها نیز دانشجویان رشته‌های کشاورزی با این واژه آشنا نیستند، مگر اینکه در یک مقاله انگلیسی مطالعه و سوالی را در کلاس مطرح کنند. اما باز هم کمتر به اهمیت آن پی می‌برند. واژه‌هایی مانند امنیت غذایی یا پایداری در سرفصل‌های دروس دانشگاهی وجود دارد و دانشجویان با آن آشنا هستند اما درباره بهره‌وری سبز سرفصل‌های مطرح نمی‌شود تا اساتید دانشگاهی به‌واسطه آن به این مسئله بپردازند. شناخت بهره‌وری سبز مخصوصا برای کشور ما که محیط‌زیست شکننده و آسیب‌پذیری دارد، بسیار حیاتی است.

در بحث کشاورزی زمانی که صحبت از بهره‌وری می‌شود تصور بسیاری از افراد افزایش سطح زیر کشت است در صورتی که این کاهش هزینه‌هاست که منجر به افزایش سودآوری می‌شود. دقیقا چنین نگرش‌هایی است که در بهره‌وری باید تغییر کند. این تغییر را نمی‌توان صرفا با یک دوره آموزشی یا از طریق صداوسیما ایجاد کرد، چراکه ریشه آن به توجه و نیت افراد برمی‌گردد. گاه با مخاطب‌هایی روبه‌رو هستیم که صرفا نیاز به اطلاع‌رسانی دارند. گاهی هم فکر می‌کنید نه آگاهی در بین آنها وجود دارد و نه مهارت‌های لازم را دارند. البته مهارت را هم می‌توان آموزش داد. در این میان، گاهی هم با افرادی مواجه هستیم که هم آگاهی کافی و هم مهارت لازم را دارند اما به این مسئله توجه نمی‌کنند. به همین دلیل باید تغییر نگرش رخ دهد. مقالات بهره‌وری سبز نیز بیشتر بر همین تغییر نگرش تاکید دارند.

ما باید بتوانیم در میان بهره‌برداران ایجاد انگیزه کنیم و از راه‌های گوناگونی که جزو تکنیک‌ها و روش‌های آموزشی است، توجه‌شان را به مطالبی جلب کنیم. در این صورت این افراد خود را بخشی از این فرآیند می‌بینند. کشاورزانی که کمتر به بهره‌وری همسو با حفظ محیط‌زیست توجه می‌کنند می‌دانند که ضرر و زیان‌های زیادی در آینده متحمل می‌شوند. کشاورزی را می‌شناسم که بدون توجه به‌نظر کارشناسان نهاده نیتروژن را برای برداشت بهتر خربزه مدام به خاک اضافه می‌کرد تا جایی‌که زمین به‌طور کامل از این ماده اشباع شد و دیگر هیچ محصولی نداد و لازم بود که زمین دست‌کم برای ۱۰ سال رها شود تا دوباره محصول بدهد.

تغییر نگرش در سطح کلان باید در بین مسئولان اتفاق بیفتد. مسئولان خود هنوز به بهره‌وری سبز که افزایش سود اقتصادی را ضمن حفاظت از محیط‌زیست تضمین می‌کند، باور ندارند. بسیاری از مسئولان حتی مسئله تغییر اقلیمی که کل جهان را به تکاپو انداخته، رها کرده‌اند. در صورتی که کشورهای دیگر برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برای مقابله با تغییر اقلیم دارند. بنابراین این تغییر نگرش باید در سطح کلان در نگاه تصمیم‌گیران ایجاد شود.

شنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱- ۱۹ شوال ۱۴۴۳ - ۲۱ مه ۲۰۲۲- شماره ۲۰۶۱-پیاپی۳۳۷۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲
در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

ضرورت تشکیل کنوانسیون مقابله با ریزگردها

امسال ریزگردها پای ثابت روزهای بهاری استان‌های مختلف کشورمان از جنوب تا شمال و از غرب تا شرق و مرکز ایران بوده است؛ بحرانی که هر بار نسبت به قبل شدیدتر شده و مشکلات جدی‌تری می‌آفریند. به‌دنبال ورود موج جدید گردوغبار به برخی استان‌های کشور و تداوم آلودگی هوا، مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات استان‌های تهران، همدان، لرستان، ایلام، البرز، کرمانشاه، مرکزی، خوزستان، بوشهر و کردستان تعطیل شدند.

سازمان هواشناسی معتقد است گردوغباری که در روزهای گذشته در عراق شکل گرفت، امروز نواحی مرکزی، غربی و دامنه‌های جنوبی البرز از جمله تهران را فرا گرفته است. نقشه‌ها، اطلاعات و تصاویر ماهواره‌ای نشان می‌دهد باتوجه به درشت بودن و فرونشینی این ذرات معلق، شرایط کیفیت هوا در بیشتر مناطق کشورمان رو به بهبود خواهد بود.

در همین حال یک استاد ژئوپلتیک دانشگاه با تاکید بر اینکه مسئله ریزگردها در پی تغییرات اقلیمی طی سال‌های اخیر تشدید شده، پیشنهاد کرد کنوانسیونی متشکل از کشورهای ایران، عراق، ترکیه، کویت، قطر، بحرین، عربستان، اردن، سوریه، مصر و شاید هم سودان تشکیل شود تا راهکاری برای مقابله با این پدیده اتخاذ شود.

عبدالرضا فرجی‌راد در گفت‌وگو با ایسنا در پاسخ به اینکه آیا کنوانسیون یا توافقنامه‌ای در زمینه مقابله با ریزگردها میان ایران و کشورهای همسایه موثر در این پدیده وجود دارد یا خیر؟ گفت: خیر؛ در زمینه ریزگردها هیچ توافق و کنوانسیونی وجود ندارد، حتی فکر نکنم ترکیه هم با همسایگانش چنین توافقی داشته باشد.

وی افزود: تنها در رابطه با آب دجله و فرات توافقاتی میان عراق و سوریه وجود دارد. براساس همین توافق ۵۰ درصد آب این رودخانه‌ها به سمت عراق سرازیر می‌شود. گرچه عراقی‌ها دلخور هستند و عقیده دارند این ۵۰ درصد هم به سمت آنها نمی‌رود، اما ترک‌ها می‌گویند در فصل سیلابی آب بیشتری رها می‌شود.

این استاد ژئوپلتیک دانشگاه همچنین در پاسخ به این سوال که آیا سدسازی‌های ترکیه در کاهش آب دجله و فرات و به تبع آن تشدید مسئله ریزگردها تاثیرگذار بوده است؟ گفت: دو نوع گردوغبار وجود دارد؛ یک نوع گردوغبار از قدیم‌الایام وجود داشته و در ایران و مناطق جنوب غربی کشور هم گردوغبار ایجاد می‌شد. در واقع قبلا در خوزستان به این گردوغبار بادهای سرخ می‌گفتند که گاهی اوقات از خوزستان فراتر می‌رفت و بعد از مدت کوتاهی فروکش می‌کرد.

این دیپلمات پیشین کشورمان اظهار کرد: آن چیزی که در سال‌های اخیر تشدید شده به‌دلیل تغییرات اقلیمی است و این مسئله در عراق، بخش‌هایی از ایران، سوریه، اردن و حتی مصر و عربستان وجود دارد و با کوچک‌ترین حرکت باد این ریزگردها بلند می‌شوند و به آرامی حرکت کرده و به سمت بخش‌هایی از شرق و شمال شرق که ایران باشد، می‌روند.

فرجی‌راد با بیان اینکه سدسازی ترکیه در حال حاضر مشکلی ایجاد نمی‌کند، اما در آینده اثرگذار است، گفت: مسئله سدسازی آن گونه نیست که بگوییم ریزگردها به‌دلیل سدسازی‌ها ایجاد شده، زیرا اتفاقاتی توسط بشر در منطقه رخ داده که خود عاملی در شکل‌گیری پدیده ریزگردهاست. برای مثال در زمان صدام وقتی شیعیان برای مقابله در نیزارها پنهان می‌شدند، صدام دستور داد هورها خشک شوند یا درباره خشکی هورالعظیم هم گفته می‌شود چاه‌های نفت موثر بوده است.

وی خاطرنشان کرد: واقعیت این است که تغییرات اقلیمی باعث شده ریزگردها به تهران و برخی از شهرهای شمالی برسند. البته نمی‌توان به‌طور قطعی گفت امکان کنترل وجود ندارد. چنین پدیده‌هایی نیازمند همکاری‌های همه‌جانبه منطقه‌ای است.

این استاد ژئوپلتیک دانشگاه در پاسخ به اینکه آیا وزارت امور خارجه در این زمینه رایزنی‌های دیپلماتیک با کشورهای منطقه داشته و پیگیری‌هایی صورت گرفته است؟ ابراز کرد: ریشه‌یابی و ارزیابی این پدیده در ایران چندان درست نیست و تا حدودی بر مسئله سدسازی ترکیه تمرکز شده است. البته نمی‌گویم ترکیه در رابطه با مسئله آب خطا نمی‌کند، اما اگر واقعا بخواهیم مشکل حل شود باید تمرکز را از یک کشور برداریم و به‌دنبال کنوانسیونی منطقه‌ای باشیم.

فرجی‌راد تصریح کرد: در این مسئله وزیر خارجه را به‌خاطر سدسازی در ترکیه تحت فشار قرار می‌دهند و وی در مجلس حضور یافته و اعلام می‌کند پیگیری‌ها در حال انجام است و در مقابل سخنگوی وزارت خارجه ترکیه هم اعلام می‌کند از لحاظ علمی ریزگردها ارتباطی به سدسازی ترکیه ندارد.

این دیپلمات پیشین کشورمان پیشنهاد کرد کنوانسیونی با عنوان مقابله با ریزگردها متشکل از ایران، عراق، ترکیه، کویت، قطر، بحرین، عربستان، اردن، سوریه، مصر و شاید هم سودان تشکیل و با حضور کارشناسان و مسئولان این کشورها جلساتی برگزار شود و صندوقی هم برای تامین هزینه‌ها ایجاد کنند تا بتوانند به یک راهکار مشترک برای مقابله با پدیده ریزگردها و گردوغبار برسند.

وی ادامه داد: در هر حال با توجه به تغییرات اقلیمی نمی‌توان گفت آثار این پدیده را به صفر می‌رسانیم، اما می‌توان اقداماتی برای کاهش آثار آن انجام داد و در این زمینه از تجارب استادان برجسته هم استفاده کرد، زیرا برای سلامت منطقه بسیار مهم و حیاتی است. پولی که برای کاهش آثار ریزگردها صرف شود کمتر از میزانی خواهد بود که برای سلامتی مردمی که به بیمارستان‌ها مراجعه می‌کنند، هزینه می‌شود.

این استاد ژئوپلتیک دانشگاه با اعتقاد به اینکه مسئله گردوغبار و ریزگردها بسیار جدی است و می‌تواند منطقه را ضعیف کند، گفت: باید در وزارت امور خارجه با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط کمیته‌ای تشکیل یا سفری میان کشورها انجام شود و بدون اینکه انگیزه سیاسی یا اتهام‌زنی داشته باشند حرکت مثبتی در این راستا صورت دهند. هر چه زودتر این کار انجام شود بهتر است، زیرا در آینده سخت‌تر و مشکل‌تر خواهد بود.

نظرگاه

کانون گردوغبار، دجله و فرات است

مشاور سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، ورود گردوغبار از صحرای افریقا به کشورمان را رد و اعلام کرد: تصاویر ماهواره‌ها حرکت گردوغبار از حوضه دجله و فرات به کشور را ثبت کرده‌اند. رضا بیانی اظهارات اخیر ترکیه درباره اینکه منشأ بخشی از توفان‌های گردوغبار ایران صحرای افریقا است را رد کرد و افزود: پایش‌ها و بررسی‌های روزانه ما از طریق تصاویر ماهواره‌ای مدیس نشان می‌دهد منشأ گردوغباری که به سمت ایران آمد از گردوغبار غرب موصل و از جنوب ترکیه در مرز با عراق است و این تصاویر را ثبت و آرشیو کرده‌ایم. مشاور سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور اظهار کرد: براساس مستندات و تصاویر دریافتی از ماهواره مدیس می‌توان گفت کانون گردوغبار بین دجله و فرات، ایران را به‌شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. مشاور سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور گفت: با احداث سد آتاتورک در ترکیه بر سرشاخه‌های رودخانه‌های دجله و فرات که ۱۰ تا ۱۵ برابر سدهای ایران هستند، میزان آب این رودخانه‌ها که دشت‌های عراق را مشروب می‌کند، کم شده است؛ از این رو بسیاری از هورها در پایین‌دست حوضه دجله و فرات از بین رفته‌اند. وی خاطرنشان کرد: در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میزان بارندگی در عراق خوب بوده و میزان آب ورودی از ترکیه به حوضه‌های دجله و فرات، وضع بهتری داشت؛ از این رو شرایط تالاب‌ها و پوشش گیاهی در عراق و ایران هم به نسبت امروز بهتر بود. بیانی با اشاره به اینکه در دنیا، از جمله ایران هر روز ۲ بار با استفاده از ماهواره مدیس از عرصه‌های زمینی و آبی کره زمین شامل بیابان‌ها، مراتع، جنگل‌ها، اقیانوس‌ها و رودها تصویربرداری می‌شود، توضیح داد: این ماهواره شامل ۳۳ باند است و این باندها اطلاعات اتمسفری زمین از جمله دما، گردوغبار، رطوبت و گرمای زمین، میزان بارندگی و گرمای سطح اقیانوس‌ها را نشان می‌دهند و این اطلاعات قابل ارزیابی و پایش هستند. وی اضافه کرد: با تصویربرداری روزانه می‌توان پایش‌هایی در زمینه‌های سبزینگی و گردوغبار را به‌صورت مستمر انجام داد و این اطلاعات، پایه‌ای برای وبگاه‌های تخصصی مختلف هستند. مشاور سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور گفت: ما از سال ۲۰۱۵ به تصاویر ماهواره مدیس دسترسی پیدا کرده‌ایم و این ماهواره دارای آرشیو از سال ۲۰۰۰ است و این آرشیو قابل استفاده است. وی ادامه داد: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور از سال ۲۰۱۵ با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای مدیس و چند ماهواره دیگر، پایش و بررسی کانون‌های داخلی و خارجی گردوغبارها در ایران را انجام داده است. بیانی درباره منشأ خارجی گردوغبارها در ایران گفت: در غرب کشور پاکستان در مرز با ایران، تالابی است که خشک شده و با فعل و انفعال به‌وجود آمده در آن منطقه، تقریبا قسمتی از شرق ایران تحت تاثیر رخدادهای گردوغبار قرار گرفته است. علاوه بر این تالابی در غرب افغانستان در استان نیمروز واقع شده که با خشک‌شدن آن، گردوغبار از آن ناحیه وارد ایران می‌شود. وی افزود: از سمت جنوب ایران، کانون‌های گردوغبار در جنوب ریاض عربستان و در محدوده بیابانی نجران و هافرالباتین وجود دارد و گردوغبار از این مناطق وارد عراق و سپس آبادان، خرمشهر و اهواز می‌شود.

خبر

ترفند جدید دلالان برای خرید ارز مسافرتی

برخی دلالان ارز مسافرتی را خریداری کرده و سپس در بازار آزاد به فروش می‌رسانند که از این راه می‌توانند تا ۶ میلیون تومان سود کنند.

به گزارش مهر، در حال حاضر ارز مسافرتی با نرخ دولتی ۲۵ هزار و ۵۰۰ تا ۲۶ هزار تومان بسته به صرافی‌های مختلف عرضه می‌شود.

ارائه این ارز یک بار در سال است و به هر نفر ۲ هزار یورو یا معادل دلاری آن برای سفرهای هوایی با مقاصد الزام به دریافت ویزا و ۳۰۰ یورو برای مقاصد هوایی بدون ویزا و همچنین سفرهای خارجی ریلی، دریایی و زمینی است.

ارز مسافرتی به افراد بالای ۱۲ سال داده می‌شود و مدارک موردنیاز شامل کارت ملی، شناسنامه، پاسپورت و روادید (ویزا) اعلام شده است.

ارز مسافرتی با نرخ صرافی ملی به مسافران پرداخت خواهد شد. شعبه بانک ملی در خیابان فردوسی اقدام به درج کاغذی روی شیشه بانک کرده که حواله ارز مسافرتی تا سقف ۲ هزار یورو برای سفرهای نیازمند به ویزا و ۵۰۰ یورو برای سفرهای با پاسپورت در داخل شعبه صادر می‌شود، اما مسافر می‌تواند آن را هنگام خروج از کشور از شعبه بانک ملی در فرودگاه امام خمینی (ره) دریافت کند.

نرخ دلار در حال حاضر در صرافی ملی و سایر صرافی‌هایی که ارز مسافرتی به نرخ دولتی می‌دهند، ۲۵ هزار و ۵۰۰ تا ۲۶ هزار تومان و یورو ۲۸ تا ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان است.

اما نرخ آن در بازار آزاد برای دلار ۳۰ و یورو ۳۲ تا ۳۲۲۰۰ تومان در نوسان است.

در روزهای اخیر که فاصله ارز دولتی با ارز بازار آزاد معنادار و قابل‌توجه بوده، برخی دلالان اقدام به اجاره کارت ملی، شناسنامه، پاسپورت، بلیت پرواز خارجی و ویزای افراد مختلف کرده و پس از دریافت ارز مسافرتی با مدارک آنها، اقدام به فروش آن در بازار آزاد می‌کنند.

هزینه‌های مترتب بر این کار، مبلغ موردنیاز برای خرید ارز دولتی، کسر ۳۰ درصدی بلیت پرواز خارجی پس از کنسل کردن آن و همچنین دستمزد ۳۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومانی افراد مالک شناسنامه و پاسپورت است و مابقی سودی که از مابه‌التفاوت ارز دولتی با آزاد به‌دست می‌آید، به جیب دلال می‌رود که گفته می‌شود رقمی بین ۵ تا ۷ میلیون تومان است.

به‌گفته تعدادی از عابران میدان فردوسی، بسیاری از افرادی که در صف دریافت ارز مسافرتی می‌ایستند، امکان خرید ۲ هزار یورو با نرخ دولتی یا انجام سفر خارجی را نداشته و تنها برای دریافت سهمیه سالانه ارز مسافرتی خود با هزینه افرادی که مدارک هویتی و پاسپورت آنها را اجاره کرده‌اند، در صف صرافی‌ها می‌ایستند.

در حال حاضر نرخ بلیت پرواز تهران-استانبول، یک میلیون و ۹۰۰ هزار تا ۲ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان است که در صورت کنسلی آن، ۳۰ درصد از رقم بلیت، ۵۷۰ تا ۶۰۰ هزار تومان از این مبلغ حذف می‌شود.

اگر دارنده پاسپورت، ۳۰۰ هزار یورو ارز مسافرتی به نرخ ۲۸ هزار تومان خریداری کند، باید ۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان هزینه کند؛ اگر قصد فروش آن در بازار آزاد به نرخ ۳۲ هزار تومان را داشته باشد، ۹ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان کسب می‌کند که یک درآمد یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی برای دارنده این ارز در پی خواهد داشت. با کسر ۵۷۰ هزار تومان هزینه کنسلی بلیت و دستمزد ۳۰۰ هزار تومانی دارنده پاسپورت، مبلغ باقیمانده برای دلال، بیش از ۳۰۰ هزار تومان خواهد بود.

برای دلار نیز در صورتی که متقاضی ارز مسافرتی آن را به نرخ ۲۶ هزار تومان خریداری کند و ۳۰ هزار تومان بفروشد، مابه‌التفاوت سود فروش ۵۰۰ دلار ارز مسافرتی با بازار آزاد، ۲ میلیون تومان است که با کسر دستمزد اجارهدهنده پاسپورت و هزینه کنسلی بلیت پرواز استانبول، درآمد دلال از هر سهمیه ارز مسافرتی یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان است.

برای پروازهای نیاز به پاسپورت مانند مقاصد دوبی، نرخ بلیت هواپیما از یک میلیون و ۷۰۰ هزار تا ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان در نوسان است؛ در صورت خرید بلیت این پرواز و کنسل کردن آن که ۳۰ درصد از خریدار بلیت کسر می‌کند، دارنده بلیت ۵۱۰ هزار تومان متضرر می‌شود؛ حال آنکه از محل مابه‌التفاوت ۲ هزار یوروی دولتی و آزاد، ۸ میلیون تومان سود کسب کرده که با کسر ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومانی مبلغ کنسلی بلیت و دستمزد ۵۰۰ هزار تومانی اجاره‌دهنده پاسپورت و ویزا و نیز رقم یک میلیون تومانی صدور ویزای امارات، تا حدود ۶ میلیون تومان سود به‌دست می‌آورد.

یادداشت

آیندگان قضاوت خواهند کرد

قربانعلی تنگ‌شیر- مدرس دانشگاه: ما در لولای تاریخ قرار گرفته‌ایم. باتوجه به دستاوردهای علمی و تکنولوژیکی ۲ قرن اخیر می‌توان گفت جهان هرگز با این سرعت تغییر نکرده است.

به‌زودی ما حتی قدرت و امکان گسترده‌تری نیز خواهیم یافت که نه‌تنها پیرامون خودمان بلکه آیندگان‌مان را نیز متحول سازیم. زمین ما ۴۵ میلیون قرن است که وجود دارد، اما قرن حاضر با همه آنها فرق دارد. سرنوشت کل سیاره در دستان یک گونه از موجودات به نام انسان قرار گرفته است.

در این کره خاکی نوعی دوستی موثر با هدف بهینه‌ترین اقدام‌های بشردوستانه راه‌اندازی شده که دارای یک محور مشخص یعنی تعیین و تبیین اولویت‌های جوامع انسانی برای تامین آینده بلندمدت نسل بشر است.

با این همه بشر امروز در شرایطی زیست می‌کند که با وارد کردن آسیب‌های جبران‌ناپذیر به کره خاکی کمر به نابودی خود و تمام جانداران بسته است. از خطرات جنگ هسته‌ای و خلق بیماری‌های کشنده گرفته تا خطرات مخرب تکنولوژی که قادرند زندگی را مختل کنند.

تجربه نشان داده وحشت جوامع بشری از نابودی آینده گاه به توجیه اقدامات بسیار نامطلوبی به بهانه حفظ بشریت می‌انجامد. ما طی قرن‌های گذشته میراث‌های خطرناک بسیاری را برای آیندگان خود پدید آورده‌ایم؛ از انتشار کربن در هوا گرفته تا انباشت زباله‌های پلاستیکی در اقیانوس و ضایعات هسته‌ای در زیر زمین.

این دست‌سازه‌های بشر دیگر از کنترل خارج شده و ظرف مدت کوتاهی کل زیست توده موجود در زمین را بلعیده و تمام جهان را احاطه می‌کنند. تنها آیندگان قادرند قضاوت کنند که ما چگونه از قدرت و تاثیری که داشتیم استفاده کرده‌ایم.

نظرگاه

اینجا جنگ نیست!

مینو حجت‌زاده- استاد دانشگاه : اواخر سال ۱۳۶۶ برای گذراندن ماموریت همسرم به اتفاق دو پسر کوچک‌مان راهی هلند شدیم.

ما که ۸ سال در تنش‌های سیاسی و اجتماعی ناشی از موشک‌باران‌ها و حمله‌های بی‌امان عراقی‌ها به سر برده بودیم، با شنیدن خبر آتش‌بس در پوست خود نمی‌گنجیدیم و آرزو داشتیم هر چه زودتر به ایران برگردیم.

دو سال و نیم گذشت و من به‌عنوان یک «روزنامه‌نگار» می‌کوشیدم ضمن بهره‌مندی از فضای زیبا و آرام هلند در مراوده روزانه با مردم این کشور نگاهی جامعه‌شناسانه به رفتارهای اجتماعی آنها نیز داشته باشم.

در منطقه‌ای که ما زندگی می‌کردیم زمین‌های بسیار زیادی زیر کشت گل‌های لاله، سنبل و نرگس قرار داشت و بیشتر ساکنانش را زنان و مردان میانسال و سالخورده‌ای تشکیل می‌دادند که در زمان وقوع جنگ جهانی دوم، کودک یا نوجوان بودند و به‌عبارتی سرد و گرم چشیده بودند.

هنگامی که برای خرید به فروشگاه می‌رفتم، به نوع خریدشان دقت می‌کردم. اغلب باوجود برخورداری اقتصادی می‌کوشیدند مثلا میوه یا صیفی‌جات را به‌صورت محدود و در حد ۳ یا ۴ عدد بخرند و با وسواس به تاریخ انقضا و میزان مالیاتی که به انواع مواد مصرفی تعلق می‌گرفت توجه کنند.

ما امکان خرید عمده اجناس را از «فروشگاه ماکرو» که در خارج از شهر «لاهه» واقع بود داشتیم و به روش ایران، در کنار استفاده از کوپن‌های زمان جنگ، از بازار آزاد هم بخشی از نیازمندی‌های خود را تهیه می‌کردیم. در اینجا هم انواع کنسروها، روغن، قند و شکر، مواد شوینده و... را یکجا خریداری و در انباری کوچکی که در انتهای حیاط منزل قرار داشت نگهداری می‌کردیم.

روزی خانم همسایه مجاور برای کاری به منزل‌مان آمد و من برای برداشتن بیسکویت و قهوه به انباری رفتم. او که در حیاط مشغول نگاه کردن به گل‌های باغچه بود، با باز شدن در انباری موفق به دیدن فضای داخل انبار شد و با دیدن مواد غذایی با تعجب گفت: نگران نباشید! اینجا جنگ نیست. هر زمان، هر چه بخواهید پیدا می‌کنید!

برایش توضیح دادم که ما به‌واسطه شغل همسرم از امکان خرید عمده و یکجای کالاها برخورداریم و برای اینکه به‌طور روزانه مجبور به رفتن به سوپرمارکت نباشیم، بعضی از مواد مصرفی را این‌گونه تهیه می‌کنیم.

تاکید زن همسایه برای متقاعد کردن من که نیاز به خرید کلان نیست و نگران فردا نباشید، باعث کاشت بذر یک فکر در ذهن من شد.

بعدها به همسرم گفتم به‌راستی این چه عادتی است که ما ایرانی‌ها داریم؟

او گفت: این موضوع ریشه فرهنگی و تاریخی دارد و بخشی از آن به سابقه «قحطی» برمی‌گردد که در ذهن نسل قبل از ما باقی مانده و بخشی هم مربوط به گران شدن و نایاب شدن ناگهانی اجناس می‌شود که در دوره‌های گوناگون همه ما آن را تجربه کردیم.

همسرم اضافه کرد: در ۳ سالی که در هلند بودیم فقط «نیم» درصد آن‌هم نرخ مواد آرایشی، بهداشتی و شوینده‌ها، افزایش یافته و نرخ سایر مواد غذایی و اساسی، پوشاک وسایل برقی و... ثابت مانده است! در نتیجه مالیات ارزش افزوده‌ای هم که به تمام اجناس تعلق می‌گیرد، از طرف دولت افزایش نیافته است.

این روزها خبر هدفمندی یارانه‌ها حاشیه‌هایی به همراه داشته است. پرسش این است؛ طی سال‌های گذشته ارز ترجیحی که با هدف رونق تولید، راه‌اندازی کاروکسب‌های جدید، تقویت بنیه اقتصادی واردکنندگان و با شرط جذب تعداد قابل‌ملاحظه‌ای از واجدین کار توسط استفاده‌کنندگان در اختیار گروهی قرار گرفت و دولت برای برآورده ساختن نیازهای مردم به کالاهای اساسی ناچار به پرداخت سوبسید شد، چقدر در تحقق اهداف و برنامه‌ها موفق بود؟

تجربه نشان می‌دهد متاسفانه بخش بزرگی از این برنامه، نه‌تنها سودی برای قشر آسیب‌پذیر ایران به همراه نداشت، بلکه ارز ارزان‌قیمت توسط گروهی از سودجویان صرف اجرای پروژه‌هایی در خارج از کشور یا موارد غیرمرتبط در داخل شد و چالش جدیدی پیش روی مسئولان و سیستم بانکی قرار داد. این موضوع در کنار تحریم‌های فزاینده، تورم لجام‌گسیخته و نبود توانایی مسئولان قضایی برای رویارویی با متخلفان اقتصادی وضعیت شکننده کنونی را موجب شد که نیازمند استفاده از نظرهای کارشناسانه اقتصاددانان ورزیده و اعمال جدی‌تر مجازات عاملان هرج‌ومرج اقتصادی است.